

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΣΤΙΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΣΤΗ ΝΕΑ ΖΗΛΑΝΔΙΑ

Από το 1897, ελληνόγλωσσα προγράμματα λειτούργησαν και διατηρήθηκαν από κοινοτικούς φορείς του Ελληνισμού σε όλες τις Πολιτείες και τις Επικράτειες της Αυστραλίας, παρά τις απαγορευτικές διατάξεις και τους αυστηρούς περιορισμούς, που ασκήθηκαν σε βάρος όλων των γλωσσών, πλην της Αγγλικής, ως μέσου διδασκαλίας σε όλα τα σχολεία και στην Κουησλάνδη, ακόμη και ως μέσο κατάρτισης μέχρι το 1914. Κατά τη διάρκεια του μεσοπολέμου, εκατοντάδες πρωτοπόροι έποικοι δέχθηκαν επιθέσεις και βιαιοπραγίες, επειδή χρησιμοποιούσαν δημόσια τη μητρική τους γλώσσα. Η άποψη που κυριαρχούσε ανάμεσα στο συνδικαλιστικό κόσμο της χώρας και την παλιά σχολή των οπαδών της αφομοίωσης (assimilationists) ήταν ότι οι «μεταναστευτικές» γλώσσες υπονομεύουν τον «Αυστραλιανό τρόπο ζωής» και ναρκοθετούν την συνεκτικότητα του βρετανοκεντρικού κράτους.

Όταν, μετά το 1945, η Αυστραλία ίδρυσε Υπουργείο Μετανάστευσης και δέχθηκε περί τα τρία εκατομμύρια μετανάστες, η πολιτική της αφομοίωσης αντικαταστάθηκε από την πολιτική της ανοχής μέχρι το 1986, που διαμορφώθηκε η Εθνική Πολιτική για τις Γλώσσες. Με βάση την πολιτική αυτή, η Ελληνική κηρύχθηκε γλώσσα ευρείας αποδοχής και εισήχθη ως υποχρεωτική στο κρατικό σύστημα της εκπαίδευσης της χώρας, προσελκύοντας αλλοεθνείς και αλλόγλωσσους. Μέσα από τις παραμέτρους αυτές της ξενοφοβίας και της καχυποψίας αναπτύχθηκαν τα απογευματινά σχολεία, αρχικά ως κατηχητικά σχολεία, τελώντας εν παρανομία, μέχρι την εποχή της μαζικής μετανάστευσης (1952-1974). Στο Κεφάλαιο που ακολουθεί αναλύεται η κατάσταση της διδασκαλίας της Ελληνικής και περιγράφονται οι ιδιαιτερότητες και οι προοπτικές της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στην Αυστραλία σε ένα πολυπολιτιστικό αλλά ουσιαστικά, μονόγλωσσο καθεστώς.

4.1 Τα Ελληνικά στη Βικτώρια

Η Μελβούρνη δίκαια θεωρείται ως η πλέον εξελληνισμένη πόλη εκτός της μητρο-

πολιτικής Ελλάδας. Η Πολιτεία της Βικτωρίας αποτελεί ζωντανό γλωσσικό εργαστήριο, διότι διακρίνεται για τον υψηλό δείκτη της εθνογλωσσικής ποικιλίας των κατοίκων της. Συγκεκριμένα, το 52% των κατοίκων της Μελβούρνης είτε έχει γεννηθεί στο εξωτερικό, είτε ένας από τους γονείς τους γεννήθηκε στο εξωτερικό.

Ο διαπολιτισμικός χαρακτήρας της Μελβούρνης εκφράζεται με την ύπαρξη δεκάδων εθνοτικών ομάδων, τη λειτουργία εκατοντάδων πολυπολιτιστικών λεσχών και εστιατορίων και τη διδασκαλία 96 γλωσσών στο κυβερνητικό και εθνοτικό σύστημα της Πολιτείας.

Συνεπώς προς την πολιτιστική και δημογραφική υποδομή της Βικτώριας είναι η επίσημη πολιτική της Κυβέρνησης της Πολιτείας, η οποία ενισχύει οικονομικά τη διδασκαλία των κοινοτικών γλωσσών σε όλα τα εθνοτικά σχολεία, στηρίζει και προωθεί τη διδασκαλία των γλωσσών στο κρατικό σύστημα και στη Βικτωριανή Σχολή Γλωσσών (Victorian School of Languages), επιδοτεί τα ανεξάρτητα Ελληνικά Ημερήσια Κολέγια και διατηρεί τα Τμήματα Διδασκαλίας των Γλωσσών διά Αλληλογραφίας (Distance Education).

Η Κυβέρνηση έχει καθιερώσει ως υποχρεωτική τη διδασκαλία δώδεκα κύριων γλωσσών, μεταξύ των οποίων και την Ελληνική, μέχρι και την πρώτη τάξη του Λυκείου. Το 1998, στα κυβερνητικά σχολεία της Βικτώριας προσφέρονταν συνολικά 19 εθνοτικές γλώσσες μέχρι την πρώτη τάξη του Γυμνασίου. Οι γλώσσες που προσέλκυαν τους περισσότερους μαθητές ήταν η Ιταλική και ακολουθούσαν οι Ινδονησιακή, Ιαπωνική, Γερμανική, Γαλλική, Κινέζικη και η Ελληνική.

Ελληνόγλωσσα προγράμματα εισήχθησαν στο κρατικό σύστημα της Βικτωρίας στο 1968 σε δύο Γυμνάσια, στο Brunswick, και στο Richmond και στο Prahran Advanced College of Education. Στα 1991, η Ελληνική γνώρισε μεγάλη ακμή, όταν λειτούργησε σε 49 Γυμνάσια και 38 δημοτικά σχολεία, με αποτέλεσμα να καταστεί η τέταρτη περισσότερο ευρέως διδασκόμενη γλώσσα στα Γυμνάσια και η δεύτερη στα δημοτικά σχολεία, μετά την Ιταλική.

Το 1998, ο αριθμός των σχολείων μειώθηκε κατακόρυφα, κυρίως εξαιτίας της πολιτικής της συντηρητικής Κυβέρνησης της Πολιτείας να μειώσει τον αριθμό των λειτουργούντων σχολείων για λόγους οικονομικούς. Στην περίοδο 1994-1998 περισσότερα από 250 σχολεία έκλεισαν ή/και συγχωνεύθηκαν, ανάμεσά τους και πολλά που προσέφεραν ελληνόγλωσσα προγράμματα. Το 1997, ο αριθμός των σχολείων που προσέφεραν μαθήματα σε μια γλώσσα ανερχόταν σε 1.300 περίπου δημοτικά και 316 Γυμνάσια και Λύκεια.

Η αριθμητική συρρίκνωση δεν είναι μόνο συνακόλουθο της ευρύτερης οικονομικής πολιτικής της Πολιτείας, αλλά και της ευρύτερης πολιτικής της Κεντρικής Κυβέρνησης της Αυστραλίας, η οποία στήριξε την οικονομική της πολιτική στις σχέσεις της με τη νοτιοανατολική Ασία.

Γενικότερα, στο κυβερνητικό σύστημα σημειώθηκε σημαντική μείωση του αριθμού των ευρωπαϊκών γλωσσών έναντι των λεγομένων νεο-εμπορικών γλωσσών (Austrade Language).

Οι οικονομικοί περιορισμοί, που ασκούνται στο κρατικό σύστημα παιδείας, έχουν ως συνέπεια τη συρρίκνωση της αριθμητικής δύναμης της Ελληνικής.

Τούτο, διότι η έκκρουση της Ελληνικής, ιδιαίτερα από τα δευτεροβάθμια ιδρύματα αποτελεί φυσιολογικό συνακόλουθο, αφού η Ελληνική προσφέρεται συνήθως παράλληλα μέσα στο ίδιο σχολείο με την Ιταλική ή Γερμανική ή Γαλλική και μία Ασιατική γλώσσα. Δραματική, για παράδειγμα, ήταν η μείωση του αριθμού των μαθητών στο κρατικό σύστημα. Η συνέπεια των παραπάνω μεταβολών το 1996, όταν ο αριθμός των δημοτικών σχολείων από 28 μειώθηκε σε 21 και ο αριθμός των μαθητών από 3759 σε 2659, ενώ για τη δευτεροβάθμια παιδεία ο αριθμός των Γυμνασίων μειώθηκε από 30 σε 27 και οι μαθητές από 3198 σε 2154, ήτοι καθαρή συρρίκνωση, που ισοδυναμούσε με το ένα τρίτο των μαθητών.

Το 1997 σημειώθηκε συγκράτηση της συρρίκνωσης με αποτέλεσμα ο αριθμός των σχολείων, που διατηρούσαν ελληνόγλωσσα προγράμματα, να αυξηθεί από 42 σε 45, ενώ ο αριθμός των σπουδαστών παρέμεινε σταθερός στα επίπεδα της προηγούμενης χρονιάς. Συγκεκριμένα, ο αριθμός των μαθητών του Δημοτικού αυξήθηκε στο κρατικό σύστημα από 2659 το 1996 σε 2784 στο Δημοτικό, ενώ ο αντίστοιχος αριθμός των μαθητών της δευτεροβάθμιας παιδείας μειώθηκε από 2154 σε 1572. Εν τούτοις, τόσο η επίσημη πολιτική της Κυβέρνησης, όσο και τα δημογραφικά δεδομένα της ομογένειας στη Βικτώρια δεν δικαιολογούν το χαμηλό αριθμό των μαθητών στο κυβερνητικό σύστημα, ιδιαίτερα για το δημοτικό¹.

Σε ένα ποσοστό 15% των δημοτικών σχολείων, όπου προσφέρονται ελληνόγλωσσα προγράμματα, η Ελληνική χρησιμοποιείται ως μέσο διδασκαλίας και για άλλα μαθήματα, ήτοι κοινωνική εκπαίδευση, υγιεινή και μαθηματικά. Ο αριθμός των περιόδων διδασκαλίας της Ελληνικής ποικίλει από 90 έως 120 λεπτά την εβδομάδα. Αναλύοντας τα χαρακτηριστικά των διδασκόντων βρέθηκε ότι το 80% περίπου είναι αυστραλογεννημένοι με προσόντα που απέκτησαν στην Αυστραλία, ειδικευόμενοι στους χώρους του πολυπολιτισμού, της διδασκαλίας της Αγγλικής ως δεύτερης γλώσσας και στη διδασκαλία των εθνοτικών γλωσσών.

Η γλώσσα που χρησιμοποιείται στην τάξη είναι κυρίως η Ελληνική (67%), μόνον η Ελληνική (13%), ενώ το 27% χρησιμοποιεί ισοβαρώς τις δύο γλώσσες.

Η κύρια μέθοδος διδασκαλίας είναι η επικοινωνιακή, ενώ το εποπτικό υλικό διδασκαλίας εισάγεται κατά 10% από την Ελλάδα, κατά 50% χρησιμοποιείται υλικό της Αυστραλίας και κατά 40% πρόκειται για υλικό του ίδιου του εκπαιδευτικού.

Σοβαρή μεταλλαγή γνώρισε και το μαθητικό δυναμικό των ελληνόγλωσσων προγραμμάτων στα δημοτικά σχολεία της Πολιτείας. Μέχρι το 1992, τα προγράμματα τα παρακολουθούσαν περισσότεροι αλλοεθνείς (78%).

Από το 1995 και εφεξής ήσαν οι ελληνικής καταγωγής μαθητές που στήριξαν τα ελληνόγλωσσα προγράμματα κατά 85% στη δευτεροβάθμια παιδεία και κατά 48% στην πρωτοβάθμια. Η μαζικότητα της κατάργησης και συγχώνευσης των σχολείων και η σοβαρή έξοδος των αλλοεθνών από τα ελληνόγλωσσα προγράμματα είχαν ως αποτέλεσμα να μειωθεί σημαντικά η αριθμητική δύναμη των μαθητών της Ελληνικής.

Όνομα	Αριθμός Σχολείων	Αριθμός Μαθητών	Ποσοστό διεθνικών	Ποσοστό αλλοεθνών
Εθνοτικά Σχολεία	57	7700	21	5
Ελληνικά Ημερήσια Δίγλωσσα	3	2107	23	12
Κυβερνητικά Δημοτικά	22	2784	28	78
Κυβερνητικά Γυμνάσια-Λύκεια	23	1572	26	28
Τμήματα Αλληλογραφίας	1	93	18	0
Κυβερνητικά Σαββατιανά (ESL)	13	967	21	10
Ανεξάρτητα Κολέγια	6	524	28	14
Ιδιωτικά Κολέγια	5	348	25	82
TAFE	7	395	21	92
Τριτοβάθμια Ιδρύματα	4	656	21	19
Ιδιαίτερα Μαθήματα	-	940	15	10
Τμήματα Ενηλίκων	14	1050	20	65
ΣΥΝΟΛΟ	155	19.136	-	-

Πίνακας 17ος

Φορείς και σπουδαστές της Ελληνικής, ποσοστό σπουδαστών από διεθνικούς γάμους και ποσοστό αλλοεθνών σπουδαστών στη Βικτώρια
Πηγή: Έρευνα στα πλαίσια του προγράμματος Παιδεία Ομογενών (1998)

Η άτακτη αύξηση του αριθμού των σχολείων, που προσέφεραν μια γλώσσα εκτός της Αγγλικής το 1996, κατά 97% σε σύγκριση με το 1995, ήταν ένας άλλος λόγος για τη σημαντική μείωση του αριθμού των μαθητών, που ενδιέτριβαν στην Ελληνική, αφού η Ελληνική δεν εισάχθηκε σε καμία από τις νέες μονάδες που ιδρύθηκαν και λειτούργησαν.

Άλλη αιτία της έκκρουσης των Ελληνικών ήταν και η εθνική αντιπαλότητα, όπως αναπτύχθηκε στην Αυστραλία, εξαιτίας των πολιτικών εξελίξεων στην Ευρώπη. Γονείς κυρίως τουρκικής και μακεδονοσλαβικής καταγωγής άσκησαν πιέσεις και πειθαναγκασμό στους διευθυντές των σχολείων να μην προσφερθεί η Ελληνική ως υποχρεωτική γλώσσα εκμάθησης ή και να εξοβελιστεί, προκειμένου να επικρατήσει σταθερότητα και αρμονία στην εσωσχολική κοινότητα.

Σε αρκετές περιπτώσεις, οι γονείς, αλλά και κρατικοί υπηρεσιακοί παράγοντες απέδιδαν μέρος της ευθύνης της αριθμητικής συρρίκνωσης σε ορισμένους διδάσκοντες, υποστηρίζοντας ότι πολλοί από αυτούς δεν εκμεταλλεύθηκαν ακόμη και τις κρατικές επιχορηγήσεις για να βελτιώσουν τα προγράμματα διδασκαλίας, ενώ έδειξαν σχετική αδιαφορία στο χώρο βελτίωσης των προγραμμάτων και της παροχής υπηρεσιών προς τους μαθητές τους.

Πολλοί συντονιστές της Ελληνικής στο κρατικό σύστημα προέβλεπαν ότι ύστερα από τη μεγάλη αριθμητική καθίζηση της τελευταίας τριετίας, οι αριθμοί θα σημείωναν αύξηση, διότι θα ασκούσαν σημαντικές πιέσεις στους εκπαιδευτικούς της Ελληνικής

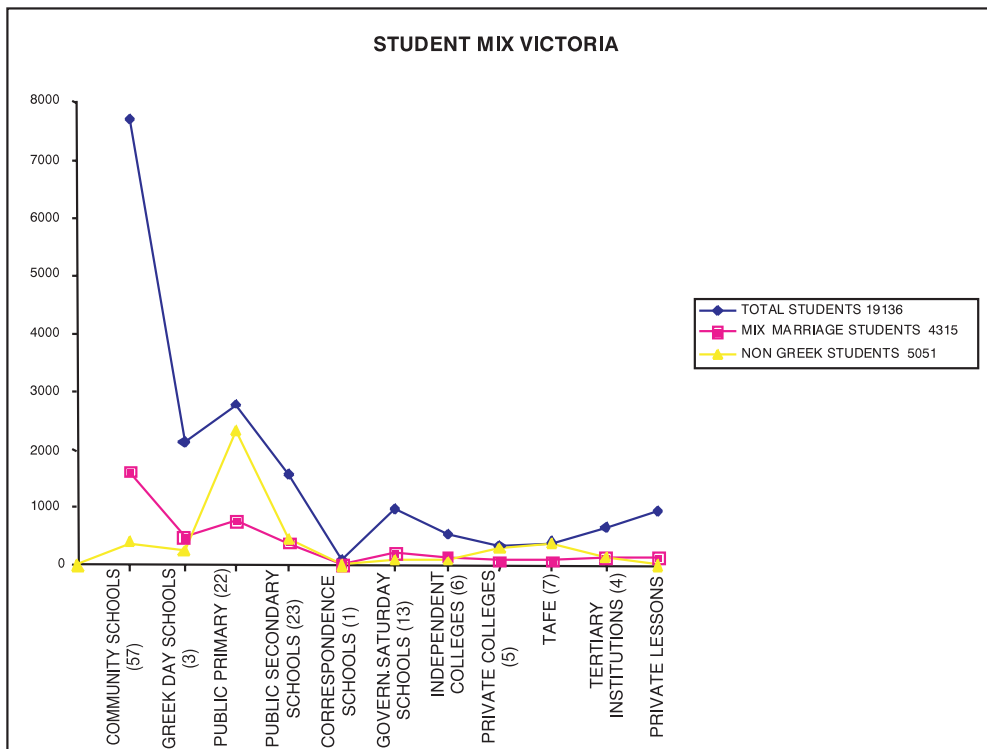
και στη διεύθυνση των σχολείων.

Η Ελληνική συνεχίζει να διατηρεί το 2001 τις περισσότερες ευοίωνες προϋποθέσεις ανάπτυξης και προώθησης, διότι διαθέτει αποτελεσματικούς μηχανισμούς κινητοποίησης και άσκησης πολιτικής πίεσης, διαθέτει ειδικευμένο εκπαιδευτικό δυναμικό και επάρκεια υλικού υποδομής.

Ελαφρά συρρίκνωση γνωρίζει και ο φορέας των Κυβερνητικών Σαββατιανών Σχολείων σε σύγκριση με το 1986, όταν συνολικά 2257 μαθητές μελετούσαν τα ελληνόγλωσσα προγράμμάτα του.

Το 1997, ο φορέας αυτός διατηρούσε 13 ελληνόγλωσσα προγράμματα και ο αριθμός των μαθητών ανήλθε σε 967 σε ολόκληρη την Πολιτεία. Ωστόσο, η Ελληνική το 1997 ήταν η πέμπτη πλέον δημοφιλής γλώσσα του φορέα αυτού με υγιείς αριθμούς σε όλες τις τάξεις του προγράμματος.

Η διάρκεια των μαθημάτων ανερχόταν σε 195 λεπτά. Κυβερνητικά Σαββατιανά προγράμματα λειτουργούσαν και στην αχανή επαρχία της Πολιτείας με κέντρα τη Mildura, Ballarat, Bendigo και Geelong.

Διάγραμμα 8ο

Εμφαίνεται ο αριθμός των μαθητών με τα ποσοστά από μικτούς γάμους και των αλλοεθνών.

Πηγή: Έρευνα στα πλαίσια του προγράμματος «Παιδεία Ομογενών» (1997).

Στη Βικτώρια, το 1999, οι διάφορες εθνοτικές κοινότητες της Πολιτείας προσέφεραν 54

γλώσσες των παροικιών τους, που ενισχύονταν οικονομικά από την Κυβέρνηση. Η Ελληνική είναι η πλέον δημοφιλής γλώσσα της Πολιτείας και συγκεντρώνει το 31% του συνολικού αριθμού των μαθητών του δημοτικού που μελετούν εθνοτικές γλώσσες και το 64% του μαθητικού δυναμικού του Γυμνασίου.

Ο φορέας των απογευματινών σχολείων, τον οποίο μεθοδεύει και ελέγχει η ομογένεια, είναι αριθμητικά ο ισχυρότερος φορέας ελληνόγλωσσης παιδείας στη Βικτώρια με σύνολο 7700 μαθητών. Συγκεκριμένα, ανοδικός και ανάλογος των δημογραφικών δεδομένων παραμένει ο δείκτης της γλωσσικής συγκράτησης των εθνοτικών σχολείων. Το 1997, αναλυτικά κατά τάξη, η μαθητική δύναμη είχε ως εξής: Στα νηπιαγωγεία φοιτούσαν 372 μαθητές, στην Α΄ τάξη 891, στη δευτέρα 850, στην τρίτη 747, στην τετάρτη 705, στην πέμπτη 647, στην έκτη 540, στην εβδόμη 488, στην ογδόη 421, στην ενάτη 442, στη δεκάτη 392, στην ενδεκάτη 401 και στη δωδεκάτη 504 μαθητές. Στο σύνολο των 7400 μαθητών δεν συνυπολογίζεται ο αριθμός των 300 περίπου μαθητών, που φοιτούν στις τάξεις των νηπιαγωγείων. Ο φορέας αυτός συγκεντρώνει επίσης το 64% του συνολικού αριθμού των υποψηφίων της Ελληνικής γλώσσας στην Πολιτεία της Βικτωρίας για τις εισαγωγικές εξετάσεις του Πανεπιστημίου.

Η μέθοδος της αξιολόγησης της μαθητικής απόδοσης ποικίλει από φορέα σε φορέα. Ορισμένοι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν σύγχρονες μεθόδους, που στηρίζονται στη διαρκή επίβλεψη των μαθητών, σε άτυπες δοκιμασίες, αλλά και στους παραδοσιακούς τρόπους αξιολόγησης. Οι εκπαιδευτικοί παραμένουν ιδιαίτερα επιεικείς με τους αλλοεθνείς σπουδαστές της Ελληνικής.

4.2. Τα Ελληνικά στη Νέα Νότιο Ουαλία

Το 1986, η Ελληνική ήταν η δεύτερη ισχυρότερη γλώσσα στην Ν.Ν.Ο. μετά την Ιταλική, σύμφωνα με την απογραφή του έτους εκείνου, με σύνολο 96.652 χρήστες. Η απογραφή του 1996 έδειξε ότι ο αριθμός τους αυξήθηκε σε 99.477. Το Σύνδνεϊ παρέμενε από το 1924 η επίσημη Έδρα του Πριμάτου των Ορθοδόξων της Αυστραλίας (1924), η πρώτη Έδρα του Γενικού Προξένου της Ελλάδας (1926), καθώς και η Έδρα του Εμπορικού Ακολούθου, του Διευθυντή του Εθνικού οργανισμού Τουρισμού και της Ολυμπιακής. Η ύπαρξη των οργανωμένων αυτών δομήσεων του Ελληνισμού είχε ως αποτέλεσμα να καλλιεργηθεί πνεύμα διατήρησης της Ελληνικής γλώσσας και εναρμόνισης αφοσίωσης στον ελληνικό πολιτισμό.

Το 1997 λειτουργούσαν στο Σύνδνεϊ 13 φορείς διδασκαλίας της Ελληνικής και ρωμαιο-λέος παρέμενε ο αριθμός των σπουδαστών της στα Κυβερνητικά σχολεία. Συγκεκριμένα, ο αριθμός των μαθητών, που ενδιατρέφουν στην Ελληνική γλώσσα, σημείωσε άνοδο τα τελευταία τέσσερα χρόνια, σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Παιδείας της Ν.Ν.Ο. Για παράδειγμα, ενώ το 1994, ο αριθμός των σπουδαστών της Ελληνικής στα κυβερνητικά δημοτικά σχολεία της Πολιτείας ανερχόταν σε 2700 περίπου μαθητές, το 1996 ανήλθε σε 3134 και το 1997 έφθασε τους 3312 σπουδαστές. Η Ελληνική καταλαμβάνει την τέταρτη θέση από την άποψη του αριθμού των σπουδαστών της στην πρωτοβάθμια παιδεία μετά την Ιταλική, την Αραβική και την Ισπανική.

Η Ελληνική επιλέχθηκε από το Υπουργείο Παιδείας της Πολιτείας ως μία από τις 12 γλώσσες προτεραιότητας, που προσφέρονται στο κρατικό σύστημα, εξαιτίας της κοινωνικής, πολιτιστικής, οικονομικής και στρατηγικής της θέσης. Το 1997, δεκατρείς φορείς, κρατικοί, ανεξάρτητοι και ομογενειακοί, διατηρούσαν Τμήματα της Ελληνικής στην Νέα Νότιο Ουαλία. Σε σύγκριση με το 1993, όταν αναλύθηκε η κατάσταση της Ελληνικής στην Αυστραλία από το Υπουργείο Παιδείας της Αυστραλίας και το Εθνικό Ινστιτούτο Γλωσσών (Tamis et.al., 1993), σημειώθηκε σημαντική αύξηση τόσο του αριθμού των σχολείων, που διατηρούν ελληνόγλωσσα προγράμματα, όσο και των μαθητών τους. Συγκεκριμένα, ενώ το 1993, μόνον 17 δημοτικά σχολεία διατηρούσαν ελληνόγλωσσα τμήματα, το 1997, ο αριθμός τους αυξήθηκε σε 26².

Στα κυβερνητικά δημοτικά σχολεία είναι διορισμένοι 27 γυναίκες εκπαιδευτικοί και ένας εκπαιδευτικός σε 21 πλήρεις θέσεις απασχόλησης για το σύνολο των 3312 μαθητών που φοιτούν σε αυτά. Η διάρθρωση αυτή πιστοποιεί το ρωμαλέο του αριθμού των μαθητών στην πρωτοβάθμια κυβερνητική παιδεία της Πολιτείας, αφού σε κάθε σχολείο αναλογεί σχεδόν πλήρους απασχόλησης οργανική θέση. Τα κύρια χαρακτηριστικά του μαθητικού δυναμικού της κυβερνητικής πρωτοβάθμιας παιδείας είναι ο υψηλός δείκτης των αλλοεθνών και αλλογλώσσων, ο οποίος κυμαίνεται από 54% σε 92%, ενώ η Ελληνική προσφέρεται από μία έως δύο ώρες εβδομαδιαίως ως ξένη γλώσσα και ως πολιτιστικό μάθημα. Λειτουργούν ελληνόγλωσσα προγράμματα από το νηπιαγωγείο μέχρι την έκτη τάξη του δημοτικού. Μαθητές ιταλικής καταγωγής είναι αυτοί, που προτιμούν την εκμάθηση της Ελληνικής περισσότερο από κάθε άλλη εθνική ομάδα, μετά τους Αγγλοκέλτες Αυστραλούς.

Σε όλα τα σχολεία, όπου προσφέρονται τα ελληνόγλωσσα προγράμματα, υπάρχει και συμπαγής δύναμη ομογενών μαθητών, η οποία όμως κυμαίνεται από 7 έως 9% του συνολικού μαθητικού δυναμικού κατά σχολείο. Σχετικά με το μέλλον της Ελληνικής στην Ωκεανία και τη συγκράτηση ή περαιτέρω αύξηση του αριθμού των σπουδαστών, η συντριπτική πλειοψηφία των εκπαιδευτικών, που ερωτήθηκε (88%), εξέφρασε συγκρατημένη αισιοδοξία, ενώ οι περισσότεροι χαρακτήρισαν την κατάσταση της Ελληνικής στο σχολείο τους από «εξαιρετικά ικανοποιητική» και «απόλυτα υγιή» μέχρι «πολύ καλή». Μόνον ένα ποσοστό 9% των ερωτηθέντων χαρακτήρισαν την κατάσταση νεφελώδη και απαισιόδοξη. Τα κίνητρα για την εκμάθηση της Ελληνικής ποικίλουν ιδιαίτερα μεταξύ των αλλογλώσσων μαθητών, οι οποίοι προβάλλουν λόγους διγλωσσίας, γνωσιολογικής πρόκλησης, κατανόησης του ελληνικού πολιτισμού, ενώ οι ομογενείς αναγνωρίζουν ως κίνητρα εκμάθησης την επικοινωνία με τους συγγενείς και την πρακτική χρησιμότητα που θα έχει η ελληνική για αυτούς στη δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευσή τους.

Η μέθοδος που χρησιμοποιείται είναι η επικοινωνιακή και μεθοδεύεται με τη συμμετοχή των μαθητών και την οργάνωσή τους σε τμήματα. Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί αναγκάζονται να μεταφράζουν εγχειρίδια της αγγλικής γλώσσας και να διαμορφώνουν τα δικά τους προγράμματα, αντλώντας θέματα από την ελληνική μυθολογία, που συγκινεί ιδιαίτερα τους αλλοεθνείς μαθητές. Πολλοί μεταφράζουν στην Ελληνική δημοφιλή αυστραλιανά τραγούδια, με τα οποία τα παιδιά διατηρούν λειτουργική σχέση και συνάφεια και τα

διδάσκουν προς ευχαρίστηση των μαθητών και εντυπωσιασμό των γονέων τους. Δημοφιλή τραγούδια, όπως, Give me a home among the gum trees, barbie, Macarena κ.λπ., μεταφράστηκαν στην Ελληνική και αγαπήθηκαν από τους μαθητές και τους επίσης αλλοεθνείς γονείς τους. Οι ερωτηθέντες εκπαιδευτικοί της Ν.Ν.Ο. πιστεύουν ότι, εφόσον η χρήση της Ελληνικής συνεχίζει να διατηρεί σχέση και σκοπιμότητα στην αυστραλιανή κοινωνία, το μέλλον της παραμένει ευοίωνο.

Σοβαρό πρόβλημα στη διατήρηση της Ελληνικής προκαλεί το γεγονός ότι δεν υπάρχουν ισάριθμα προς τα δημοτικά γυμνάσια, που προσφέρουν την Ελληνική, ώστε να συνεχίσουν τα προγράμματα ελληνομάθειας. Εγγενές πρόβλημα παραμένει η δημοφιλής προτίμηση της Ελληνικής, όταν προσφέρεται ειδικά με την Ιταλική. Οι περισσότεροι αλλοεθνείς μαθητές προτιμούν βέβαια κατά κύριο λόγο την Ιταλική, διότι βρίσκεται πλησιέστερα στο αλφάβητο της Αγγλικής, είναι πολιτιστικά και τυπολογικά ευκολότερη προς εκμάθηση και υπάρχει περισσότερο εναρμόγηση και πυκνή συνέχεια σπουδών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Για παράδειγμα, στο δημοτικό σχολείο του Drummoyne, η Ελληνική και η Ιταλική ήταν, το 1997, μαθήματα επιλογής, ωστόσο, στην περιοχή δεν λειτουργούσε κανένα Γυμνάσιο με ελληνόγλωσσα προγράμματα, ενώ υπήρχαν τέσσερα στην Ιταλική. Κατά συνέπεια, από ένα σύνολο 480 μαθητών, μόνον οι 186 προτίμησαν την Ελληνική και οι 300 περίπου την Ιταλική.

Σταθερός παρέμεινε τα τελευταία τέσσερα χρόνια ο αριθμός των κυβερνητικών σχολείων της δευτεροβάθμιας παιδείας, που προσέφεραν ελληνόγλωσσα προγράμματα στη Ν.Ν.Ο. Ορισμένα προγράμματα έσβησαν, λειτούργησαν όμως νέα σε διαφορετικά προάστια του μητροπολιτικού Σύδνεϊ.

Κύρια αιτία της εσωτερικής μετανάστευσης ήταν η αλλαγή της κυβερνητικής πολιτικής, αναφορικά με τη μετανάστευση. Ο τερατισμός της ευρωπαϊκής μετανάστευσης και η προσέλευση μεγάλου αριθμού μεταναστών από τη νοτιοανατολική Ασία στα εσωτερικά προάστια του Σύδνεϊ είχε ως συνακόλουθο να προκληθούν σοβαρές δημογραφικές αλλαγές. Μαζική ήταν η έξοδος και η μετοικεσία χιλιάδων νοτιοευρωπαίων μεταναστών από τα εσωτερικά προάστια προς τα νότια και ανατολικά. Αρκετοί ελλαδογεννημένοι και τα παιδιά τους, μετά την κοινωνικο-οικονομική ενσωμάτωσή τους στην μείζονα κοινωνία, εξήλθαν από τα εσωτερικά προάστια, όπου είχαν εγκατασταθεί σε συμπαγείς αριθμούς και εποίκισαν αριστοκρατικότερα προάστια σε μικρές πλέον ομάδες. Η άτακτη διασπορά των Ελλήνων στα νέα προάστια διέσπασε ή απονέκρωσε τις παλιές εστίες του Ελληνισμού, ενώ στα νέα προάστια τους δε δικαιολογούσαν αριθμητικά την ίδρυση και λειτουργία κρατικών υπηρεσιών προς όφελός τους. Τα προγράμματα, για παράδειγμα, που προσφέρονταν το 1992, στα σχολεία των προαστίων με ελληνοπαγή πληθυσμό του Burswood και του Newtown, μέχρι τα μέσα του 1980, έκλεισαν, ενώ ιδρύθηκαν νέα προγράμματα στο Bankstown και στο Hondell Park. Στα περισσότερα προάστια, εξαιτίας του διασκορπισμού, σημειώθηκε μειωμένη αίτηση για εισαγωγή ή διατήρηση των Ελληνικών.

Άλλες αιτίες της σοβαρής ανάκαμψης του αριθμού των σπουδαστών των Ελληνικών, ιδιαίτερα στο Λύκειο, είναι η αρνητική στάση του ευρύτερου διδασκαλικού προσωπικού,

που δεν δείχνει ιδιαίτερη πρόνοια για τις γλώσσες, η έλλειψη εκπαιδευτικών των εθνικών γλωσσών από υψηλά υπεύθυνες θέσεις ενός σχολείου, γεγονός που δεν επιτρέπει την προστασία τους, η ευχερής εύνοια των ασιατικών γλωσσών, ακόμη και όταν η γλωσσική επάρκεια των διδασκόντων αμφισβητείται σοβαρά. Η Εκπαιδευτικός I.X, δήλωσε: Unfortunately, Modern Greek and other European languages are suffering because of the trend to push/promote Asian languages (especially Japanese), which are taught by staff who are barely qualified themselves. Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί της Ελληνικής σημείωναν ότι βασική προϋπόθεση αριθμητικής αναζωπύρωσης του αριθμού των σπουδαστών ήταν η μετάλλαξη του ζητουμένου διδασκαλίας, ώστε να γίνουν τα προγράμματα διδασκαλίας προσβάσιμα στους μη ελληνόγλωσσους και η επιμόρφωση των γονέων, πολλοί εκ των οποίων αρνούνται να αποδεχθούν τη σπουδαιότητα διατήρησης της μητρικής γλώσσας των παιδιών τους. Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί (72%) δήλωσαν ότι κύρια αιτία της αριθμητικής μείωσης είναι η αρνητική νοοτροπία των γονέων, οι οποίοι δε διακρίνουν σπουδαιότητα στην Ελληνική, γεγονός που οδηγεί τους ομογενείς σπουδαστές να στρέφονται σε άλλα μαθήματα και γλώσσες.

Το 1997, σε 27 κυβερνητικά Γυμνάσια λειτουργούσαν ελληνόγλωσσα προγράμματα, τα οποία παρακολουθούσαν συνολικά 1.638 μαθητές, έναντι 1272, που αριθμούσαν το 1994, 1613 το 1995, και 1.573 το 1996. Τα Γυμνάσια και Λύκεια της Ν.Ν.Ο., όπου διδάσκονταν η Ελληνική, και οι εκπαιδευτικοί τους, είχαν ως εξής: Bankstown Girls, Bankstown Senior College, Belmore Boys, Beverly Hills, Bankstown Senior College, Hondell Park, James Hook Boys, Canterbury Girls, Dulwich Hill, Endeavour, Wursville, International Grammar, J.J, Cahill Memorial, Kingsgrove North, Leichardt, Lurnea, Maroobra, Marrickville, Moorefield Girls, Narsee, Open Wigh, Parammata, Randwick Boys, Randwick Girls, Sir Joseph Banks, Blakehurst, και Tempe. (Πηγή: Έρευνα Παιδεία Ομογενών 1997).

Η γενική διαπίστωση των εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας παιδείας στη Ν.Ν.Ο. ήταν ότι, παρά τη σχετική συγκράτηση των αριθμών, η κατάσταση της Ελληνικής παρέμενε κρίσιμη, εφόσον θα συνεχιζόταν να προσφέρεται ως μητρική γλώσσα. Σε πλήρη αντίθεση με τους εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας παιδείας, οι περισσότεροι προέβλεπαν αριθμητική μείωση των μαθητών τους και τόνιζαν την αναγκαιότητα να στραφούν πλέον προς τη μείζονα κοινωνία για να αυξήσουν τους αριθμούς. Τα εφαρμοζόμενα προγράμματα διδασκαλίας και οι γλωσσικές απαιτήσεις των τελικών εξετάσεων του Λυκείου (VCE/HSC) οδηγούσαν σε μαζική έξοδο τους ετερόγλωσσους και αλλοεθνείς από τα ελληνόγλωσσα προγράμματα μετά τη δεύτερη τάξη του Γυμνασίου. Ωστόσο, σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Παιδείας, ο αριθμός των σπουδαστών της Ελληνικής στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση στο διάστημα των τελευταίων εννέα χρόνων σημείωσε ελάχιστη ανάκαμψη. Ο αριθμός τους, από 1704 μαθητές το 1988 μειώθηκε σε 905 το 1991, για να αυξηθεί σε 1638 το 1997.

Επιπλέον, στα λυκειακά τμήματα των σχολείων αυτών φοίτησαν το 1997, 642 μαθητές. Σημειώνεται ότι ο αριθμός των μαθητών του Λυκείου παρουσίασε σοβαρή και προοδευτική μείωση από το 1994 και εξής, με τους εξής αριθμούς: Το 1994, 873 μαθητές, το

1995, 700, και το 1996, 668. Όλοι οι εκπαιδευτικοί ήσαν πλήρους απασχόλησης, ενώ το 30% των Γυμνασίων και Λυκείων διέθετε δύο εκπαιδευτικούς. Το 82% των εκπαιδευτικών ήσαν πτυχιούχοι αυστραλιανών Πανεπιστημίων, ήσαν κυρίως γυναίκες (85%) και διέθεταν συγκεκριμένη ειδίκευση στα νεοελληνικά (84%).

Υγής από την άποψη των αριθμών παραμένει ο αριθμός των σπουδαστών της Ελληνικής στα Κυβερνητικά Σαββατιανά Προγράμματα της Ν.Ν.Ο. (Saturday Schools of Community Languages). Συγκεκριμένα, ο δείκτης της εθνογλωσσικής διατήρησης της Ελληνικής είναι ο υψηλότερος σε σύγκριση με τις άλλες γλώσσες και η Ελληνική συνεχίζει από το 1978 να είναι η τρίτη περισσότερο δημοφιλής γλώσσα διδασκαλίας μετά την Κινεζική και την Αραβική. Συγκεκριμένα, ενώ η αριθμητική δύναμη των σπουδαστών, που ενδιατρύβουν στις 26 γλώσσες, που προσφέρουν τα Κυβερνητικά Σαββατιανά Προγράμματα Γλωσσών, μειώθηκε κατά 16% τα τελευταία δύο χρόνια (1996 και 1997), στην ίδια περίοδο, το ποσοστό της μείωσης για την Ελληνική ανήλθε στο 10%. Συνολικά, 736 μαθητές παρακολουθούσαν τα ελληνόγλωσσα προγράμματα σε εννέα σχολικά συγκροτήματα, ήτοι το 11% του συνολικού αριθμού των σπουδαστών, που ενδιατρύβουν στις προσφερόμενες 26 γλώσσες. Τα Κυβερνητικά Σαββατιανά Προγράμματα λειτουργούσαν στα σχολεία: Liverpool Boys, Bankstown Girls, Meresether, Ashfield Boys, Athur Philipp, Chatswood, Grantham και Woolongong Public.

Το 1994, ο αριθμός των σπουδαστών της Ελληνικής ήταν 851, το 1995, 867 και το 1996, 834. Τα ελληνόγλωσσα προγράμματα προσφέρονται σε επίπεδο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε μαθητές, οι οποίοι ενδιατρύβουν στην Ελληνική για λόγους επαγγελματικών και ακαδημαϊκών. Κύριο κίνητρο σπουδών ήταν η προσδοκία των σπουδαστών να εξασφαλίσουν υψηλούς βαθμούς στις εισιτήριες εξετάσεις στα ΑΕΙ. Τα προγράμματα εμπεδώνονται με δίωρη διδασκαλία στα παιδιά του Γυμνασίου και τριώρη στους μαθητές του Λυκείου.

Συνολικά, τέσσερα ανεξάρτητα σχολεία Αγγλικανών και Μεθοδικών προσέφεραν ελληνόγλωσσα προγράμματα, σχεδόν αποκλειστικά σε σπουδαστές ελληνικής καταγωγής. Σε δύο ανεξάρτητα κολέγια του Σύνδνεϊ, η Ελληνική προσφερόταν το 1997 ως ανέντακτο μάθημα στο σχολικό πρόγραμμα (extra-curriculum subject) και προσέλκυε σχεδόν μαθητές μόνον ελληνικής καταγωγής.

Στο Αγγλικανικό Κολέγιο θηλέων του Danebank, από το σύνολο των 513 μαθητριών, μόνον οι 39 είναι Ελληνικής καταγωγής, ωστόσο, η δημοτικότητα του μαθήματος παρέμεινε περιορισμένη, επειδή «οι μαθήτριες δεν διέκριναν σπουδαιότητα στην εκμάθηση της Ελληνικής, όσον αφορά την ακαδημαϊκή και επαγγελματική τους σταδιοδρομία».

Στη Ν.Ν.Ο., 25 ανώτερα κολέγια (TAFE) έχουν δικαίωμα να προσφέρουν την Ελληνική γλώσσα σε επίπεδο VCE/HSC, αν και το 1997 μόνο επτά από αυτά (ανάμεσά τους και τα Κολέγια North Sydney, Woolongong, Bradfield και OTEN) προσέφεραν μαθήματα σε 395 συνολικά μαθητές. Από αυτούς, το 89% ήσαν αλλόγλωσσοι και αλλοεθνείς. Επιπλέον, ο φορέας της «Υπηρεσίας Μόρφωσης Ενηλίκων και Κοινωνικής Εκπαίδευσης» (Board of Adult and Community Education) προσέφερε το 1997 ελληνόγλωσσα προγράμματα σε επτά κολέγια με 309 μαθητές. Σημειώνεται ότι ο φορέας αυτός διατηρεί το υψηλότερο ποσοστό αλλοεθνών μαθητών (92%).

Όνομα	Αριθμός Σχολείων	Αριθμός Μαθητών	Ποσοστό διεθνικών	Ποσοστό αλλοεθνών
Εθνοτικά Σχολεία	60	3476	24	5
Ελληνικά Ημερήσια Δίγλωσσα	3	1998	23	12
Κυβερνητικά Δημοτικά	27	3312	28	84
Κυβερνητικά Γυμνάσια-Λύκεια	27	2280	26	41
Τμήματα Αλληλογραφίας	1	82	18	0
Κυβερνητικά Σαββατιανά	9	736	21	5
Ανεξάρτητα Κολέγια	4	124	24	14
Ιδιωτικά Κολέγια	5	348	25	82
TAFE	12	395	21	92
Ιδιωτικά Σχολεία	1	158	28	0
Τριτοβάθμια Ιδρύματα	3	356	24	12
Ιδιαίτερα Μαθήματα	940	15	10	
Τμήματα Ενηλίκων	14	850	20	65
ΣΥΝΟΛΟ	166	15.055	–	–

Πίνακας 18ος

Φορείς και σπουδαστές της Ελληνικής, ποσοστό σπουδαστών από διεθνικούς γάμους και ποσοστό αλλοεθνών σπουδαστών στη Ν.Ν.Ο.

Πηγή: Έρευνα του Προγράμματος Παιδεία Ομογενών (1998.)

Ο θεσμός των Ημερήσιων Ελληνικών Ορθοδόξων Κολεγίων παραμένει εύρωστος από την άποψη της αριθμητικής δύναμης των μαθητών του και της οργανωτικής του διάρθρωσης. Στο Σύδνεϊ λειτουργούν προγράμματα πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε τρία ημερήσια σχολεία (Αγίου Σπυριδώνα, Αγίας Ευφημίας και Αγίων Πάντων). Το 2002 αναμενόταν να λειτουργήσει το πρώτο ημερήσιο ελληνικό δίγλωσσο σχολείο με φορέα την Ελληνική Κοινότητα του Σύδνεϊ, εφαρμόζοντας το πρόγραμμα της γλωσσικής ανάδυσης, προσφέροντας 12 ώρες Ελληνικών. Περίπου 2.000 μαθητές και μαθήτριες, κυρίως ελληνικής καταγωγής, παρακολουθούσαν τα εκπαιδευτικά προγράμματα των ελληνικών ημερήσιων σχολείων. Στα 2001, υψηλότερος παρέμενε ο δείκτης της συγκράτησης των μαθητών στα Ελληνικά ημερήσια σχολεία του Σύδνεϊ στο Γυμνάσιο, ενώ σημειωνόταν αύξηση του αριθμού των μαθητών στο λύκειο. Ωστόσο, ακόμη και οι υπεύθυνοι των ημερησίων σχολείων διαπίστωναν ως κρίσιμη την κατάσταση της Ελληνικής, εάν δεν στρεφόταν η προσοχή της οργανωμένης ομογένειας προς τη μείζονα αυστραλιανή κοινωνία.

Ο αριθμός των αλλοεθνών είναι υψηλότερος στην πρωτοβάθμια παιδεία και κυμαίνεται από 5% στο Κολέγιο των Αγίων Πάντων μέχρι 19% στο αρχαιότερο ημερήσιο Κολέγιο του Σύδνεϊ, το Κολέγιο του Αγίου Σπυριδώνα. Στο Κολέγιο των Αγίων Πάντων, όπου παρατηρείται και υψηλότερη συγκέντρωση μαθητών Ελληνικής καταγωγής (95%), η Ελληνική προσφέρεται ακόμη και ως «μητρική γλώσσα», ενώ στον Άγιο Σπυριδώνα,

όπου το αλλοεθνικό μαθητικό δυναμικό είναι υψηλότερο, τα ελληνόγλωσσα προγράμματα προσφέρονται ως «δεύτερη γλώσσα». Η επικοινωνιακή προσέγγιση χαρακτηρίζει την έμφαση των ελληνόγλωσσων προγραμμάτων, ενώ ως κύριες μέθοδοι διδασκαλίας εφαρμόζονται τόσο αυτή, η οποία ενθαρρύνει τη συμμετοχή των μαθητών, όσο και η παραδοσιακή αναλυτικο-συνθετική.

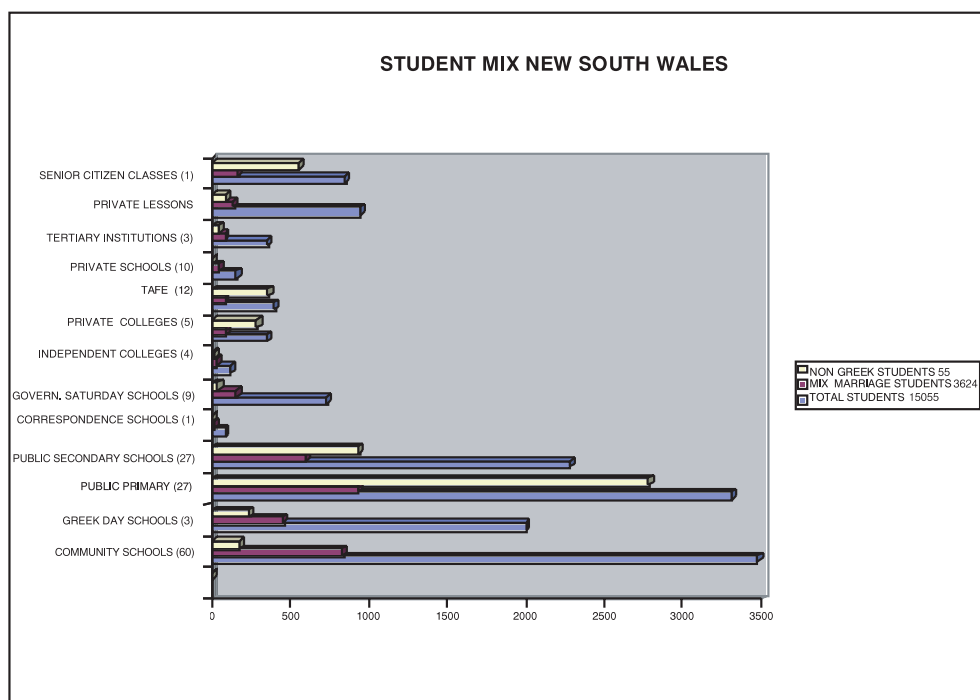
Αξιόλογη είναι η αφοσίωση των γονέων προς τα δίγλωσσα Κολέγια που λειτουργούν στο Σύδνεϋ. Πολλοί νεότεροι γονείς, που εξαναγκάζονται, προκειμένου να αποκτήσουν φθηνότερη στέγη να μεταναστεύσουν προς τα εξωτερικά προάστια, συνεχίζουν να στέλνουν τα παιδιά τους στα σχολεία, εξαναγκάζοντας έτσι τα παιδιά τους σε αρκετές περιπτώσεις να δαπανούν μέχρι και δύο ώρες στο σχολικό λεωφορείο. Οι διευθύνσεις των Ελληνικών Κολεγίων με χαμηλά δίδακτρα για να ανταποκριθούν στο συναγωνισμό, επιχειρούν να εμποδίσουν τα ελληνόγλωσσα τμήματά τους, στηριζόμενες σχεδόν αποκλειστικά στη διάθεση, στη φιλοτιμία και στους συνδικαλιστικούς περιορισμούς των αποσπασμένων εκπαιδευτικών.

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του Υπουργείου Παιδείας της Ν.Ν.Ο., συνολικά 2748 μαθητές φοιτούν στα απογευματινά σχολεία, που διατηρούν οι Ελληνικές Κοινότητες και η Ελληνική Ορθόδοξη Αρχιεπισκοπή Αυστραλίας. Τα ελληνόγλωσσα σχολικά προγράμματα προσφέρουν συνολικά 28 φορείς και χρησιμοποιούν 57 σχολικές μονάδες για ισάριθμα δημοτικά σχολεία και 13 γυμνάσια. Η Αρχιεπισκοπή κατέγραφε στα μητρώα της, ως σύνολο μαθητών, 2970 μαθητές Δημοτικού και 452 μαθητές Γυμνασίου. Τέλος, το Γραφείο του Συμβούλου Εκπαίδευσης κατέγραφε στα επίσημα μητρώα του 3494 μαθητές Δημοτικού (Νηπ. 235, 750 Α', 656 Β', 485 Γ', 533 Δ', 464 και 371 στην ΣΤ') και 490 μαθητές στο Γυμνάσιο (175 στην Α', 128 Β', 97 Γ' και 38 στην πρώτη Λυκείου). Ιδιαίτερα εμφανής, παρά την αριθμητική ασυνέπεια, ήταν ο μικρός αριθμός των μαθητών του Γυμνασίου, γεγονός που σημαίνει ότι μεγάλο ποσοστό των μαθητών της δευτεροβάθμιας παιδείας διακόπτουν τη φοίτησή τους μόλις εισαχθούν στο Γυμνάσιο. Κύρια αιτία της κάθετης πτώσης είναι η συναίνεση των γονέων στην απόφαση των παιδιών να μη συνεχίσουν ελληνικές σπουδές στο Γυμνάσιο, διότι έχουν αυξημένες ακαδημαϊκές υποχρεώσεις. Επίσης, σημαντικός είναι ο χαλαρός δείκτης συγκράτησης του μαθητικού δυναμικού ιδιαίτερα στις τάξεις του Λυκείου. Ελληνόγλωσσες σχολικές μονάδες λειτουργούν στα επαρχιακά βιομηχανικά και αγροτικά κέντρα του Woolongong, Newcastle, Dubbo, Tamsworth και Queanbeyan. Στα απογευματινά σχολεία προσφέρουν τις υπηρεσίες τους 93 εκπαιδευτικοί

Ο αρχαιότερος φορέας ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης, η Ελληνική Κοινότητα της Νέας Νοτίου Ουαλίας, το 2001 συνέχιζε να προσφέρει μαθήματα στην Ελληνική δύο έως τέσσερις ώρες την εβδομάδα σε 540 παιδιά. Ενθαρρυντικό είναι το γεγονός ότι ιδιαίτερος ρωμαλέες είναι αριθμητικά οι πρώτες τάξεις του Δημοτικού και ειδικά η πρώτη τάξη, της οποίας οι μαθητές συγκροτούν το ένα τέταρτο της συνολικής δύναμης. Ως λόγοι προσέλευσης των μαθητών προσφέρονται η διατήρηση της εθνικής και πολιτιστικής ταυτότητας των μαθητών, οι οποίοι είναι σχεδόν στην ολότητά τους ελληνικής καταγωγής, ενώ η Ελληνική πλέον προσφέρεται ως δεύτερη γλώσσα στο σχολείο. Η Κοινότητα διατηρεί τρεις παιδικούς σταθμούς στην ευρύτερη περιοχή του Σύδνεϋ και έχει ως στόχο της να ιδρύσει άλ-

λους δύο, χρησιμοποιώντας την Ελληνική ως μόνη γλώσσα επικοινωνίας και διδασκαλίας.

Από το 1996 εμφανίσθηκε στο Σύδνεϋ ο θεσμός της ιδιωτικής εκπαίδευσης με την ίδρυση και λειτουργία εκεί εκπαιδευτηρίων «Ο Αριστοτέλης» του Νικολάου Ζέβρη, πρώην σχολικού συμβούλου του Υπουργείου Παιδείας της Ελλάδας. Τα ιδιωτικά αυτά εκπαιδευτήρια λειτουργούσαν επιτυχώς με τέσσερις εκπαιδευτικούς σε πέντε προάστια του μητροπολιτικού Σύδνεϋ και συγκέντρωσαν το 1998, 158 μαθητές.

Διάγραμμα 9ο

Εμφαίνεται ο αριθμός των μαθητών με τα ποσοστά των μαθητών από μικτούς γάμους και των αλλοεθνών.

Πηγή: Έρευνα στα πλαίσια του προγράμματος «Παιδεία Ομογενών» (1997).

4.3 Τα Ελληνικά στην Επικράτεια Πρωτεύουσας

Στην Επικράτεια της ανστραλιανής Πρωτεύουσας (Australian Capital Territory), όπου εγκαταστάθηκαν 6000 έποικοι, στην πλειοψηφία τους μετανάστες της μεταπολεμικής περιόδου, λειτουργούσαν το 1998 τρεις σχολικές μονάδες στην πρωτεύουσα Καμπέρα και μία στη γειτονική πόλη Queanbeyan, η οποία οργανικά εντάσσεται στην Πολιτεία της Νέας Νοτίου Ουαλίας.

Έλληνες έποικοι είχαν εγκατασταθεί στην Καμπέρα από τις πρώτες ημέρες της ίδρυσης της Πρωτεύουσας, το Μάιο του 1927. Μέχρι το 1959, με το διορισμό του πρώτου μόνιμου ιερέα, το απογευματινό σχολείο της περιοχής λειτουργούσε σε οικίες φιλότιμων επιχειρηματιών, οι οποίοι στήριζαν τα έξοδα του σχολείου και εκμίσθωναν τους δασκάλους.

Από την άποψη της προβολής των γενικών εκπαιδευτικών στοιχείων, ο δείκτης της ελ-

ληνομάθειας παρέμενε υψηλός, παρά το σχετικά υψηλό δείκτη γλωσσικής απόκλισης και την άτακτη φοίτηση των σπουδαστών.

Συγκεκριμένα, ενώ ο αριθμός των παιδιών σχολικής ηλικίας (7-14 ετών) υπολογίζεται σε 310, μόνον 175 μαθητές ενδιατρέφουν σε μαθήματα εκμάθησης της Ελληνικής ως μητρικής και ως δεύτερης γλώσσας. Ο ρυθμός φοίτησης δεν ξεπερνά το 80% την εβδομάδα.

Η συνέπεια της φοίτησης είναι μεγαλύτερη το Σάββατο (90%) από τις εργάσιμες ημέρες (70%). Το ποσοστό των παιδιών, που φοιτούσαν στα ελληνικά προγράμματα και προέρχονταν από διεθνικούς γάμους, ήταν χαμηλότερο του μέσου όρου της χώρας (34%), ήτοι μόνον 24%, και τα σχετικά ερευνητικά στοιχεία κατατείνουν στην άποψη ότι τα παιδιά αυτά μαθαίνουν συνεπέστερα το μηχανισμό της γλώσσας.

Το 2001, οι τρεις σχολικές μονάδες λειτουργούσαν υπό την εκπαιδευτική ευθύνη της τοπικής Ελληνικής Κοινότητας Καμπέρας (ΕΟΚ) και Περιχώρων στην έδρα της Κοινότητας στο Kingston (ένα απογευματινό και ένα κάθε Σάββατο) και στο προάστιο Belconnen με συμπαγή ελληνικό πληθυσμό. Μια επιπλέον μονάδα λειτουργούσε στο Queanbeyan, στην αίθουσα της ενορίας του Αγίου Δημητρίου.

Το απογευματινό σχολείο του Kingston λειτουργούσε Τρίτη και Πέμπτη με 40 μαθητές από τις 5.00 έως τις 7.30 μ.μ.

Τα μαθήματα της Πέμπτης ήσαν προαιρετικά και τα παρακολουθούσε μόνον το 30% της συνολικής δύναμης του απογευματινού σχολείου. Γενικά, η φοίτηση παρέμενε άτακτη σ' ολόκληρη τη μονάδα καθ' όλη τη διάρκεια του σχολικού έτους, με ποσοστό αποχής που ανερχόταν στο 30%. Οι μαθητές της μονάδας αυτής δεν επιδίδονται με προθυμία στις απαιτήσεις του σχολικού προγράμματος. Τα 35 παιδιά του Σαββατιανού τμήματος (9.30-1.00) ανταποκρίνονταν περισσότερο ευχερώς στις απαιτήσεις του προγράμματος, έδειχναν υψηλότερο δείκτη συνεπούς παρακολούθησης και θετικότερη νοοτροπία στην ελληνομάθειά τους.

Όνομα	Αριθμός Σχολείων	Αριθμός Μαθητών	Ποσοστό διεθνικών	Ποσοστό αλλοεθνών
Εθνοτικά Σχολεία	3	126	25	2
Προσχολικό Ημερήσιο της (ΕΟΚ)	1	24	38	2
Ιδιαίτερα Μαθήματα	-	21	26	-
Τμήματα Ενηλίκων	1	11	20	65
TAFE και Dickson College	2	27	30	58
ΣΥΝΟΛΟ	7	209	-	-

Πίνακας 19ος

Φορείς και σπουδαστές της Ελληνικής, ποσοστό σπουδαστών από διεθνικούς γάμους και ποσοστό αλλοεθνών σπουδαστών στην Ελικράτεια Πρωτεύουσας

Πηγή: Έρευνα στα πλαίσια του προγράμματος «Παιδεία Ομογενών», (1998).

Το απογευματινό σχολείο του Belconnen (Τετάρτη και Παρασκευή από τις 5.00-7.30) διατηρούσε το 1998 το μεγαλύτερο αριθμό σπουδαστών, ήτοι 47 μαθητές, και στεγαζόταν στο Κυ-

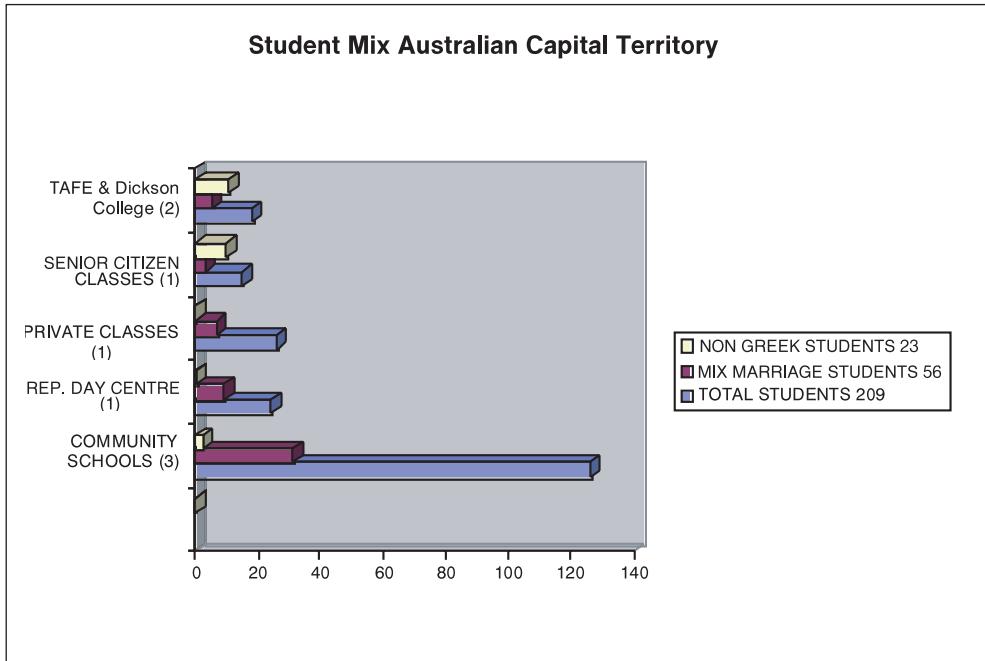
βερνητικό σχολείο του Ginnedera College. Η συχνότητα της φοίτησης δεν υπήρξε συνεπής. Στο Queanbeyan, 12 παιδιά ηλικίας 6-17 ετών παρακολουθούσαν τα μαθήματα της Ελληνικής γλώσσας. Εξαιτίας του μικρού αριθμού των Ελλήνων της περιοχής, κάθε δημογραφική εξέλιξη, που διαμορφώνεται κυρίως εξαιτίας της εσωτερικής μετανάστευσης, επηρεάζει δυσμενώς τον αριθμό των σπουδαστών της Ελληνικής. Στις σχολικές εγκαταστάσεις του Kingston λειτουργούσαν το 1998 κάθε Πέμπτη ειδικά τμήματα για ενήλικες σπουδαστές ηλικίας από είκοσι έως 65 ετών, η πλειοψηφία των οποίων (85%) ήταν μη ελληνικής καταγωγής. Εκπαιδευτικοί της Καμπέρας είχαν επίσης την ευθύνη διδασκαλίας της Ελληνικής στις επαρχιακές πόλεις του Goulburn και του Batmans Bay. Τέλος, στο ανώτερο εκπαιδευτικό Κολέγιο ACT Institute of TAFE της Καμπέρας λειτουργούσαν ειδικά τμήματα ελληνικής γλώσσας για τους δημόσιους υπαλλήλους και τους διπλωματικούς, τα οποία είχε συστήσει ο από δεκαετίας εκεί Καθηγητής Malcolm Watkins και τα οποία προσέφερε το 1997 η εκπαιδευτικός Ιωάννα Kaetley. Μικρό τμήμα Ελληνικών λειτουργούσε το 1997 και στο Dickson College.

Στις τρεις σχολικές μονάδες το 1997 προσέφεραν τις υπηρεσίες τους πέντε εκπαιδευτικοί, εκ των οποίων οι δύο ήταν διορισμένοι από την Ελληνική Κυβέρνηση. Οι υπόλοιποι τρεις έχουν πολυετή πείρα στα σχολεία της Αυστραλίας και η μία εξ αυτών έχει πανεπιστημιακή κατάρτιση. Οι εκπαιδευτικοί δεν ακολουθούσαν συγκεκριμένο πρόγραμμα διδασκαλίας. Ο αυτοσχεδιασμός οδηγούσε τους εκπαιδευτικούς σε επιλογή κειμένων από τα ελληνικά βιβλία, ανάλογα με τις γλωσσικές ανάγκες των μαθητών τους. Επειδή η διδασκαλία του προγράμματος δεν ξεπερνούσε τα 165 λεπτά εβδομαδιαίως, οι εκπαιδευτικοί επέλεγαν ανά τρίμηνο, επί πλέον της γλωσσικής διδασκαλίας, διαφορετικό αντικείμενο μελέτης εκ περιτροπής, ήτοι Ιστορία, Γεωγραφία και Πολιτισμό.

Στο αριστοκρατικό προάστιο της Yarralamla, σε μικρή απόσταση από την Ελληνική Προεβεία, σε ιδιόκτητες εγκαταστάσεις της Ελληνικής Κοινότητας της Καμπέρας λειτουργεί από το 1994 η Ημερήσια Ελληνόγλωσση Προσχολική και Νηπειαγωγική μονάδα με την επωνυμία St. Nicholas Greek Australian Pre-School and Childware Centre. Στο σχολείο φοιτούν από 18 έως 28 παιδιά, στην πλειοψηφία τους κορίτσια (65%), των οποίων οι γονείς κατά το μεγαλύτερο μέρος είναι ελληνικής καταγωγής (64%). Στο σχολείο το 1997 φοιτούσαν και δύο παιδιά, των οποίων αμφότεροι οι γονείς ήταν αγγλοκελτικής καταγωγής. Οι τάξεις του λειτουργούν από τις 8.30 μέχρι τις 5.00 και τα παιδιά ενδιαφέρονται σε ένα ελληνόγλωσσο πρόγραμμα με θεματικούς άξονες του προγράμματος αριθμούς, σχήματα, παραμύθια, μυθολογία, τραγούδια, ελληνική παράδοση και έθιμα. Κάθε Τετάρτη, τα παιδιά δέχονται την επίσκεψη του τοπικού εφημερίου, ο οποίος ψέλνει και αφηγείται χριστιανικές ιστορίες. Η κύρια γλώσσα διδασκαλίας είναι η Ελληνική, ενώ αμφότερες οι γλώσσες χρησιμοποιούνται αρχικά για τα παιδιά που προσέρχονται, χωρίς να καταλαβαίνουν την Ελληνική.

Τα παιδιά που φοιτούν στο Ημερήσιο Ελληνόφωνο παιδικό σταθμό διακρίνονται για την άρτια και επαρκέστατη εκφορά των ελληνικών φωνημάτων (συμφωνικών και φωνηεντικών). Φωνηματικά, ο τρόπος και η θέση της εκφοράς τους δεν επηρεάζεται από την αυστραλιανή Αγγλική. Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα δίνει έμφαση στις ομιλητικές ικανότητες του παιδιού και λιγότερο στην αναγνωστική δεξιότητα. Τα θεματικά ερεθίσματα είναι εικόνες και παραστάσεις από τη Ελλάδα και την Αυστραλία. Οι διδακτικές δραστηριότητες

διαρκούν είκοσι λεπτά. Η αίθουσα διδασκαλίας είναι κατάλληλα διανθισμένη με δίγλωσσες επιγραφές που αναφέρονται στους μήνες, τις εποχές, τις ημέρες, καθώς και φράσεις καθημερινότητας σχετικά με χαιρετισμούς, τον καιρό και τις γιορτές.

Διάγραμμα 10ο

Εμφαίνεται ο αριθμός των μαθητών με τα ποσοστά των μαθητών από μικτούς γάμους και των αλλοεθνών.

Πηγή: Έρευνα στα πλαίσια του προγράμματος «Παιδεία Ομογενών» (1998).

Το πρόγραμμα εφαρμόζουν με επιτυχία κατάλληλα εκπαιδευμένες εκπαιδευτικοί, μία αποσπασμένη φιλόλογος από την Ελλάδα και μία πτυχιούχος Αυστραλιανού Πανεπιστημίου με ειδικότητα στη στοιχειώδη εκπαίδευση, η οποία και διευθύνει το Σχολείο. Στο πρόγραμμα προσφέρει υπηρεσίες και μία βοηθός εκπαιδευτικός. Θετική και φιλότιμη είναι η προσφορά υπηρεσιών των μελών της Σχολικής Εφορίας, η οποία και μεριμνά για τους χώρους και τις προσφερόμενες υπηρεσίες.

Πάνω από 130 άτομα ηλικίας 5-20 ετών εκπαιδεύονται, κάθε Δευτέρα στις εγκαταστάσεις της Ελληνικής Λέσχης σε μαθήματα ελληνικών χορών που οργανώνει ο ανεξάρτητος Σύλλογος των Ελλήνων Χορευτών (Hellenic Dancers). Ο Σύλλογος οργανώθηκε από γονείς, πολλοί εκ των οποίων είναι αλλοεθνείς, με στόχο την καλλιέργεια του χορού και του τραγουδιού ως φαινόμενα του Ελληνικού πολιτισμού. Σημειώνεται ότι πολλοί από τους μαθητές αυτούς δεν φοιτούν παράλληλα και στο Ελληνικό σχολείο. Τα μαθήματα χρηματοδοτεί εξ ολοκλήρου η Ελληνική Λέσχη και η παρακολούθηση είναι δωρεάν.

Είναι θεμιτό να υποστηριχθεί ότι γενικά ο ρυθμός της μάθησης και η λειτουργία της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας δεν επιτρέπουν αλλοεθνείς να ενδιαφύονται στην εκμά-

θηση της. Το 1998, στο Ελληνικό σχολείο του Queanbeyan υπήρχε μόνον ένας αλλοεθνής μαθητής, που προερχόταν από αμιγές αγγλόφωνο περιβάλλον. Τα αποτελέσματα της διεξοδικής ανάλυσης των δεδομένων δείχνουν ότι οι μαθητές των απογευματινών σχολείων αποκτούν επαρκή αναγνωστική δεξιότητα, αλλά δεν μπορούν να ανταποκριθούν στους άλλους μηχανισμούς της γλώσσας, ιδιαίτερα στην ομιλητική και εκφραστική δεξιότητα. Το επίπεδο της κατανόησης σημειώνεται υψηλό, διότι η Ελληνική παραμένει οικόλεκτος, αλλά δεν υπάρχει ευχερής καλλιέργεια της έκφρασης, με αποτέλεσμα να προκαλείται λεξιλογική σύγχυση και μορφολογικές και συντακτικές αποκλίσεις, με ιδιαίτερα προβληματικά τα ανακόλουθα στα άρθρα, γένη και αριθμούς και την έντονη εναλλαγή του γλωσσικού κώδικα. Σημειώνεται μια φθίνουσα, όσον αφορά την ομιλητική ικανότητα, ενώ οι μηχανισμοί της γραφής και της σύνταξης είναι ακόμη πλέον αδύνατοι.

Η γενική διάγνωση είναι ότι τα σχολεία με την παρούσα μορφή διδασκαλίας και διάρθωση εκπαιδευτικού προγράμματος δε βοηθούν στην καλλιέργεια των γλωσσικών ικανοτήτων. Κύριοι παράγοντες ανάσχεσης της ελληνομάθειας και εμπέδωσης ενός σωστού προγράμματος είναι ουσιαστικά το μονοήμερο της εκπαίδευσης, ο περιορισμένος αριθμός των ωρών και η ασυνεπής παρακολούθηση των μαθημάτων. Οι σχολικές εορτές και οι προετοιμαστικές διαδικασίες (πρόβες, τραγούδια και χοροί), αν και καλλιεργούν πολιτιστική συνείδηση με την Ελλάδα, δεν επιτρέπουν τη σωστή και επαρκή εφαρμογή του σχολικού προγράμματος. Η απόκτηση γλωσσικής επίτευξης (language achievement) με την παρακολούθηση ενός απαιτητικού γλωσσικού προγράμματος είναι δυνατή μόνο στο ένα τρίτο των σπουδαστών. Κύριες αιτίες της γενικότερης αδιαφορίας, που χαρακτηρίζουν τις ελληνικές σπουδές, είναι η έλλειψη ροής στο λεξιλόγιο των μαθημάτων που προσφέρονται, ήτοι δεν υπάρχει θεματική αλληλουχία, ανανέωση και επανάληψη ή πρόσβαση από το μέρος στο σύνολο, η απουσία ασκήσεων και προγραμμάτων που να θεραπεύουν τα βασικά μορφοσυντακτικά ανακόλουθα και η πλημμυρής εμφάνιση του θεματικού κεντρίσματος μέσα από τα υπάρχοντα αναγνωστικά εγχειρίδια.

Προκειμένου να ενεργοποιηθεί με ζωντανό ρυθμό η Ελληνομάθεια στην περιοχή Πρωτεύουσας είναι ανάγκη να γίνουν βασικές τομές (α) στη λειτουργία των σχολείων (αύξηση αριθμού ωρών διδασκαλίας, συχνότητας), (β) στη χρήση βιβλίων με ενότητες και θέματα που καλλιεργούν τη θεματική ροή, που δίνουν έμφαση στους μηχανισμούς της έκφρασης και της ομιλητικής δεξιότητας και (γ) στην αναγκαιότητα να μετεκπαιδευτούν οι εκπαιδευτικοί σε νέα συστήματα διδασκαλίας και αξιολογήσεις υλικού και προγραμμάτων. Χρειάζεται να εφαρμοσθεί παρεμβατική πολιτική από την Κοινότητα, η οποία, άλλωστε, παραμένει ο κατ' εξοχήν φορέας εκπαίδευσης.

Σημαντικό για την εξέλιξη των εκπαιδευτικών πραγμάτων της Επικράτειας της Αυστραλιανής Πρωτεύουσας είναι η οικονομική ευχέρεια των μελών της ελληνικής παροικίας. Σε σύγκριση με τις άλλες Πολιτείες και Επικράτειες της χώρας, στην Καμπέρα διαβιούν μόνιμα οι περισσότεροι επιχειρηματίες, κτηματίες μεγάλων κτιριακών συγκροτημάτων, ιδιοκτήτες υπεραγορών και ευκατάστατοι εισοδηματίες, οι οποίοι και ελέγχουν μεγάλο μέρος της οικονομίας της περιοχής. Στην Καμπέρα λειτουργεί επίσης η ισχυρότερη Ελληνική Λέσχη της Αυστραλίας με 35.000 μέλη, της οποίας το ετήσιο κέρδος υπερβαίνει

τα τρία εκατομμύρια δολάρια, με αποτέλεσμα να χρηματοδοτεί το Ελληνικό Σχολείο, το Ελληνικό Γηροκομείο, το ημερήσιο νηπιαγωγείο και κάθε ευγενή κίνηση του Ελληνισμού της περιοχής. Η άνοδος στην Προεδρία της Ελληνικής Κοινότητας της Καμπέρας, ενός ευκατάστατου ευπατρίδη και μαικήνα, του Κώστα Τσουλιά (Δεκέμβριος 1997-Νοέμβριος 2002), είχε ως άμεσο αποτέλεσμα να ενεργοποιηθεί ένας πυρήνας γονέων και ηγετών και να αγορασθεί από την τοπική Κυβέρνηση ο χώρος και το οίκημα που στέγαζε το Ημερήσιο Ελληνικό Παιδικό Σταθμό στην αριστοκρατική περιοχή της Yarralamla (1997).

4.4 Τα Ελληνικά στη Βόρεια Επικράτεια

Η Ελληνική παροιμία του Darwin συνεχίζει να κατέχει τον υψηλότερο δείκτη εθνογλωσσικής συγκράτησης και εθνογλωσσικής σύγκλισης σε σχέση με τον υπόλοιπο Ελληνισμό της Αυστραλίας και της Νέας Ζηλανδίας. Οι Έλληνες του Darwin, περί τους 8.500, αποτελούν τη δεύτερη αριθμητικά εθνοτική ομάδα της Επικράτειας, μετά τους ιθαγενείς Αμποριτζίνις, ήτοι περίπου το 9% του συνολικού πληθυσμού της πόλης. Η συντριπτική πλειοψηφία των ομογενών κατάγονται από τα Δωδεκάνησα (90%) και, συγκεκριμένα, από την Κάλυμνο (80%). Η μαζική μετανάστευση Καλυμνίων άρχισε το 1952, ως δύτες μαργαριταριών, και συνεχίσθηκε μέχρι και τις αρχές του 1972 με τη μορφή της αλυσιδωτής μετανάστευσης.

Το ιδιосυγκρατικό της μετανάστευσης των Καλυμνίων είναι ότι θεωρούν τη μετανάστευσή τους στην Αυστραλία εφήμερο φαινόμενο, κατά συνέπεια δεν ενσωματώνονται κοινωνικά στο νέο τους περιβάλλον, δεν εντάσσονται οικονομικά στη νέα χώρα, συνεχίζουν να επενδύουν και να αποταμιεύουν τις οικονομίες τους στο νησί τους, να στέλνουν εκεί τα παιδιά τους στους γονείς τους σε τακτά και τακτικά διαστήματα, σε σημείο ακόμη και τη στρατιωτική τους θητεία να εκτίουν στην Ελλάδα. Σημειώνεται ότι, ύστερα από συμπλήρωση σχεδόν πενήντα χρόνων μαζικής μετανάστευσης και εποίκησης στην Αυστραλία, τα παιδιά των Ελλήνων στο Darwin είναι τα μόνα ελληνόπουλα της χώρας, που ακόμη φοιτούν σε ιδιαίτερα τμήματα εκμάθησης της Αγγλικής, ως δεύτερης γλώσσας. Χαρακτηριστικό της κατάστασης είναι ότι το 1997, οι έλεγχοι προόδου, τα πιστοποιητικά και τα ενδεικτικά μεταφράζονταν στην Ελληνική, διότι τόσο τα παιδιά, όσο και οι γονείς τους δεν είχαν επάρκεια στην Αγγλική.

Οι έποικοι, μόλις εισέλθουν στη συντάξιμη ηλικία τους, παλιννοστούν, αφήνοντας τα παιδιά τους στην Αυστραλία να συνεχίσουν το δρόμο που αυτοί χάραξαν. Παλαιότερα, ο εφημέριος των Ορθοδόξων της Βόρειας Επικράτειας παραπονιόταν ότι δεν μπορούσε να αναπτύξει δραστηριότητες και με μεγάλη δυσκολία μπορούσε να συντηρήσει την οικογένειά του, διότι οι ενορίτες του προτιμούσαν να παντρευτούν και να βαπτίσουν τα παιδιά τους στην Κάλυμνο και οι γέροι εκεί να πεθάνουν. Γενικά, η Ελληνική παροιμία του Darwin παραμένει νεαρή και δίνει την εντύπωση του φερέοικου πληθυσμού, αφού εξωγενείς παράγοντες, ήτοι η οικονομική κατάσταση στην Κάλυμνο, αποφασίζει τη μαζική παλιννόστηση ή/και επιστροφή των μεταναστών. Θα πρέπει ωστόσο να τονισθεί ότι μετά την ολοσχερή σχεδόν καταστροφή της πόλης από τυφώνα (1974), Έλληνες εργολάβοι ανέλαβαν την ανοικοδόμησή της με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί εκεί μία πανίσχυρη Κοινότητα Ελλήνων επιχειρηματιών και βιομηχάνων. Τον Νοέμβριο του 2000 εκλέχθηκε στην επικράτεια αυτή ως

Κυβερνήτης ο ελλαδογεννημένος επιχειρηματίας και πρόων επίτιμος Πρόξενος της Ελλάδος εκεί, Ιωάννης Ανοικτομάτης.

Στην περίοδο 1995-2001 σημειώθηκε μεγάλο ρεύμα επιστροφής Καλυμνίων στο Darwin, εξαιτίας της οικονομικής κρίσης που έζησε η Κάλυμνος. Η μαζική επάνοδος εποίκων, πολλών ύστερα από απουσία είκοσι ετών στη Γενέτειρα, βρήκε την τοπική Κοινότητα ανέτοιμη να αντιμετωπίσει τα προβλήματα της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης, που δημιουργήθηκαν. Η έλλειψη ανάλογων προς τις ανάγκες τους προγραμμάτων, βιβλίων και τμημάτων, εξανάγκασε εκατοντάδες παιδιά να μην εγγραφούν στα προγράμματα ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης, διότι δεν είχαν τίποτε να τους προσφέρουν.

Τα επαναλαμβανόμενα ταξίδια στο νησί κάθε Ιούνιο (το 1997, το 28% των ελληνοπαίδων σχολικής ηλικίας επισκέφθηκε το νησί τους) και η κοινωνική απομόνωση, δημιουργούν κατάλληλες προϋποθέσεις για ισχυρή γλωσσική συγκράτηση και συνεπή παρακολούθηση των μαθημάτων. Η γλωσσική τους επάρκεια είναι ιδιαίζόντως υψηλή σε σχέση με τα υπόλοιπα παιδιά σχολικής ηλικίας, γεγονός που ενισχύει βέβαια τη ελληνομάθεια και των υπολοίπων, αλλά προκαλεί σοβαρά προβλήματα στην εμπέδωση των προγραμμάτων, διότι πρακτικά δεν είναι δυνατόν να εφαρμοσθούν ειδικά προγράμματα διδασκαλίας για τα παιδιά αυτά.

Οι κοινωνιογλωσσικές ποικιλίες, που χαρακτηρίζουν την ομογένεια του Darwin, ενθαρρύνουν την ελληνομάθεια και τη γλωσσική διατήρηση σε μεγαλύτερο βαθμό από οποιαδήποτε άλλη παροικία, ίσως της ελληνικής διασποράς. Ο δείκτης των διεθνικών γάμων δεν ξεπερνά το 8% και ο μεγάλος αριθμός των παιδιών κατά οικογένεια αναγκάζει τις μητέρες να παραμένουν στο σπίτι, ενισχύοντας έτσι τα ελληνόφωνα κυκλώματα των παιδιών τους.

Όνομα	Αριθμός Σχολείων	Αριθμός Μαθητών	Ποσοστό διεθνικών	Ποσοστό αλλοεθνών
Κυβερνητικό Γυμνάσιο Darwin	1	106	5	-
Σχολή Γλωσσών Ν.Τ.	1	7	6	-
Εθνοτικά Σχολεία	1	182	9	-
Τμήματα Ενηλίκων Ν.Τ	1	15	10	90
Ιδιαίτερα Μαθήματα	26	26	-	-
ΣΥΝΟΛΟ	4	336	-	-

Πίνακας 20ος

Φορείς και σπουδαστές της Ελληνικής, ποσοστό σπουδαστών από διεθνικούς γάμους και ποσοστό αλλοεθνών σπουδαστών στη Βόρεια Επικράτεια

Πηγή: Έρευνα στα πλαίσια του προγράμματος Παιδεία Ομογενών (1998).

Στα δημοτικά σχολεία της Επικράτειας, το 1997 προσφερόταν κυρίως η Ινδονησιακή, με την οικονομική συναντίληψη και της Ινδονησιακής Κυβέρνησης, αλλά και η Ιαπωνική και η Γερμανική. Το 1997 επανασυστάθηκαν, επίσης, ύστερα από απουσία επτά ετών τάξεις ελληνικής γλώσσας στην πρωτοβάθμια παιδεία, δια μέσου της κυβερνητικής Σχολής Γλωσσών της Βορείας Επικράτειας με 26 μαθητές. Τα μαθήματα λειτουργούσαν κάθε Τετάρτη για δύο ώρες

αμέσως μετά το πέρας του σχολικού προγράμματος. Στη δευτεροβάθμια κυβερνητική εκπαίδευση, η Ελληνική ήταν μία από τις 11 προσφερόμενες γλώσσες με 108 σπουδαστές. Οι άλλες γλώσσες ήταν: οι Αμπορίτζινης με 3806 χρήστες, η Μανδραϊνική Κινέζικη (109), η Γαλλική (267), η Γερμανική (888), η Ινδονησιακή (11,956), η Ιταλική (868), η Ιαπωνική (900), η Ινδική (175), η Ισπανική (175) και η Φιλιππινέζικη με εννέα χρήστες³. Ο αριθμός των σπουδαστών Ελληνικών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση δε σημείωσε μείωση τα τελευταία τέσσερα χρόνια στο Darwin. Σύμφωνα με τα επίσημα δελτία εγγραφών των μαθητών στις εθνικές γλώσσες, το 1994 ο αριθμός των σπουδαστών της Ελληνικής ανερχόταν σε 100 μαθητές, εκ των οποίων οι 11 ήταν υποψήφιοι εισαγωγικών εξετάσεων στην τριτοβάθμια παιδεία. Το 1995, ο αριθμός αυξήθηκε σε 123 και 17 υποψηφίους και το 1996 σε 104 και 9 υποψηφίους. Το 1997, ο αριθμός αυξήθηκε σε 106 και 9 μαθητές έλαβαν την Ελληνική ως εξετάσιμο μάθημα στις εισαγωγικές εξετάσεις του Πανεπιστημίου με απόλυτο ποσοστό επιτυχίας.

Το εφαρμοζόμενο πρόγραμμα στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο του Darwin High School στοχεύει πλέον στη γλωσσική επάρκεια των μαθητών της δεύτερης και τρίτης γενιάς. Σκοπός της διδασκαλίας είναι να αναπτύξει τις ομιλητικές ικανότητες των παιδιών, εγκαταλείποντας τους επαρκείς εκείνους μαθητές, που επιστρέφουν από συχνά και επαναλαμβανόμενα ταξίδια στην Κάλυμνο. Πολλά από τα παιδιά των Καλυμνίων, που επισκέπτονται συχνά την Ελλάδα και επιστρέφουν στη Βόρεια Επικράτεια, θεωρούν το εφαρμοζόμενο πρόγραμμα του Γυμνασίου και Λυκείου ως ανεπαρκές και ακατάλληλο για τις γλωσσικές τους ανάγκες και διαμαρτύρονται, διότι δεν υπάρχει ιδιαίτερη πρόνοια για τα δεδομένα του δικού τους γλωσσικού επιπέδου.

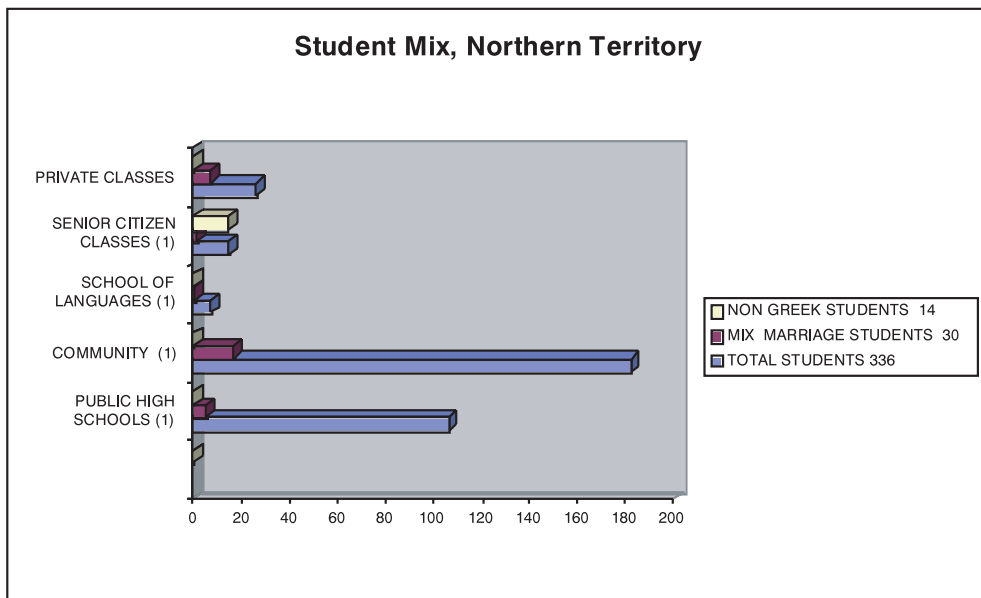
Στο Casuarina Senior College προσφέρεται πρόγραμμα ελληνομάθειας σε 15 ενήλικες, εκ των οποίων μόνον ο ένας είναι ελληνικής καταγωγής. Τα μαθήματα διαρκούν 150 λεπτά εβδομαδιαίως. Στο Ελληνικό Σχολείο της Κοινότητας του Darwin προσφέρεται η Ελληνική σε 182 παιδιά προσχολικής και σχολικής ηλικίας. Χαρακτηριστικό του σχολείου είναι ο υψηλότερος δείκτης συγκράτησης του μαθητικού δυναμικού (96%). Λειτουργεί στο ιδιόκτητο σχολικό κτιριακό συγκρότημα και προπαρασκευαστική τάξη με ελληνογλωσσό πρόγραμμα με είκοσι μαθητές. Η τοπική Ελληνική Κοινότητα αγόρασε με συμβολικό ποσό τις σύγχρονες σχολικές εγκαταστάσεις της από την Κυβέρνηση της Επικράτειας και επιθυμεί να στεγάσει εκεί ημερησίω δίγλωσσο ελληνικό σχολείο. Οι εκπαιδευτικοί έκριναν την ακαταλληλότητα των ελληνικών χειριδίων και υιοθέτησαν τα βιβλία που εξέδωσε το Κολέγιο ΟΜΗΡΟΣ της Μελβούρνης.

Το κοινοτικό σχολείο λειτουργεί κάθε Σάββατο για τέσσερις ώρες με τρεις πτυχιούχους εκπαιδευτικούς, έξι δασκάλες με αξιολογη πείρα, χωρίς όμως τυπικά προσόντα και μία αποσπασμένη εκπαιδευτικό. Λειτουργεί Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων, που μεριμνά για την ασφάλεια και φαγητό των παιδιών και υποβοηθά το σχολείο και την κοινότητα με την αγορά εποπτικών οργάνων διδασκαλίας, που θα εξασφαλίσουν αριότερη εκπαίδευση.

Υπάρχουν ωστόσο σοβαρά προβλήματα στον τρόπο εμπέδωσης του προγράμματος διδασκαλίας, που ξεκινούν από τις αναχρονιστικές μεθόδους διδασκαλίας και την έλλειψη οπτικοακουστικού υλικού. Ίσως η μεγάλη προσήλωση της ελληνικής οικογένειας και η εμπιστοσύνη της στη διατήρηση της ελληνικότητάς της να ευθύνεται για την αδιαφορία που

διακρίνει τους Έλληνες γονείς για το ελληνικό σχολείο και την ελληνομάθεια. Πολλοί εκπαιδευτικοί διατύπωσαν την άποψη ότι η αδιαφορία των γονέων αποτελεί αντικίνητρο για τα παιδιά, αφού οι περισσότεροι θεωρούν το ελληνικό σχολείο πρόσκαιρο παιδικό σταθμό. Η στατικότητα στο χώρο των πρωτοβουλιών και η αδιαφορία των γονέων οδηγεί τους αποσπασμένους εκπαιδευτικούς στην απογοήτευση, αφού δεν μπορούν να προσφέρουν αυτά, για τα οποία διορίστηκαν.

Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί του Darwin εκδήλωσαν αισιοδοξία για το μέλλον της Ελληνικής, διευκρινίζοντας ότι η Ελληνική είναι δημοφιλής, υπάρχει ζήτηση, πλην όμως δεν υπάρχει κατάλληλη οργάνωση από πλευράς ομογένειας και υποδομή. Το γεγονός ότι η Ελληνική δεν προσφέρεται στην πρωτοβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση, αποτελεί αντικίνητρο για πολλούς σπουδαστές. Το 1988, η τοπική Ελληνική Κοινότητα είχε υποβάλλει αίτηση για να λειτουργήσει στις εγκαταστάσεις της Ημερήσιο Δίγλωσσο Ελληνικό Κολέγιο από το 1990. Η Κυβέρνηση της Αυστραλίας ενέκρινε τη σχετική επιχορήγηση και επιδότηση του Σχολείου, αλλά λίγες ημέρες πριν από την έναρξη των μαθημάτων ο Πρόεδρος της Κοινότητας πληροφόρησε την Κυβέρνηση ότι αναβάλλεται η έναρξη των μαθημάτων. Σκέψεις για αναβίωση της ιδέας υπήρξαν και το 1997, ωστόσο, λείπει το συντονιστικό όργανο, το οποίο θα ενθαρρύνει και θα καθιερώσει την ιδέα στην ευρύτερη εκεί ομογένεια. Η εισαγωγή της Ελληνικής στο Πανεπιστήμιο της Βόρειας Επικράτειας είναι εφικτή κατά τον Κοσμήτορα της Φιλοσοφικής Σχολής, ωστόσο, πρέπει να προεξοφλούνται συγκεκριμένες οικονομικές προϋποθέσεις και να υπάρξει η έναρξης συμπαράσταση της ομογένειας.

Διάγραμμα 11ο

Εμφαίνεται ο αριθμός των μαθητών με τα ποσοστά των μαθητών από μικτούς γάμους και των αλλοεθνών.

Πηγή: Έρευνα στα πλαίσια του προγράμματος «Παιδεία Ομογενών» (1998).

Ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων του Ελληνικού Σχολείου φιλοδοξούσε να αναβαθμίσει τις τάξεις της προσχολικής ηλικίας σε Ημερήσιο Δίγλωσσο σχολείο από το 2000 με τη συμπαράσταση της Κοινότητας.

4.5. Τα Ελληνικά στη Δυτική Αυστραλία

Έλληνες, στην πλειοψηφία τους Καστελλοριζίοι, εποίκησαν τη Δυτική Αυστραλία από την τελευταία εικοσαετία του 19ου αιώνα, ενώ το πρώτο Ελληνικό απογευματινό σχολείο ίδρυσε στην Πέρθη ο Μυτιληνιός Αρχιμανδρίτης Γερμανός Ηλίου το 1912. Η Ελληνική Σχολή «Πιττακός ο Μυτιληναίος» λειτούργησε με πρώτο δάσκαλο τον ίδιο τον Αρχιμανδρίτη και εφημέριο των Ελλήνων Ορθοδόξων της Δυτικής Αυστραλίας. Έκτοτε, το ελληνικό απογευματινό σχολείο λειτούργησε με συνέπεια και αριότητα υψηλότερη από οποιαδήποτε άλλη παρoικιακή εστία του Αυστραλιώτη Ελληνισμού. Συγκεκριμένα, εκεί διορίσθηκε με έξοδα της τοπικής Κοινότητας και της εύρωστης οικονομικά Αδελφότητας Καστελλοριζίων Δυτικής Αυστραλίας ο πρώτος αποσπασμένος Έλληνας δημοδιδάσκαλος το 1939 και στην Πέρθη δίδαξαν σχεδόν αποκλειστικά προσοντούχοι εκπαιδευτικοί, οι οποίοι αμείβονταν σε πλήρη ισοτιμία με τον εφημέριο των Ορθοδόξων.

Στη δεκαετία μέχρι το 1984, σημειώθηκε προοδευτική φθίνουσα πορεία του αριθμού των σπουδαστών της Ελληνικής στα απογευματινά σχολεία που λειτουργούσαν στην Πέρθη, το Geraldton και το Bunbury. Στις δύο τελευταίες πόλεις, τα απογευματινά σχολεία δεν λειτούργησαν με συνέπεια, επειδή η διδασκαλία της γλώσσας εξαρτιόταν αποκλειστικά από τη διαθεσιμότητα περιοδευόντος εφημερίου στους λειτουργούντες επίσης με ασυνέπεια ναούς τους και από την προδιάθεση προς τα Ελληνικά γράμματα του εκάστοτε Προέδρου.

Μετά το 1984 σημειώθηκε κατακόρυφη άνοδος του αριθμού των σπουδαστών της Ελληνικής, η οποία συνοδεύθηκε από μια γενικότερη αλλαγή της νοοτροπίας των Ελλήνων της Δυτικής Αυστραλίας, στην πλειοψηφία τους τρίτης και τέταρτης γενιάς. Ικανός αριθμός τεχνοκρατών, επιχειρηματιών και ακαδημαϊκών συνειδητοποίησε την ανάγκη εκμάθησης και διατήρησης της Ελληνικής ως αναπόσπαστο μέρος της ελληνοαυστραλιανής ταυτότητάς τους.

Δημιουργήθηκαν συγκυρίες επίσης θετικές με την άφιξη στην Πέρθη ικανότατων εκπαιδευτικών από την Ελλάδα.

Οι προοπτικές που διαμορφώνονται το 1988, με την εφαρμογή του μοναδικού σε παγκόσμια κλίμακα Νόμου περί Εθνικής Πολιτικής σχετικά με τις Γλώσσες (National Policy on Languages) από την Κυβέρνηση της Καμπέρας, εξελίσσονται απόλυτα ικανοποιητικά.

Με την ίδρυση και λειτουργία του Ελληνικού Αυστραλιανού Ινστιτούτου Ελληνικής Γλώσσας και Πολιτισμού στο Πανεπιστήμιο της Δυτικής Αυστραλίας, ως ενεργού τμήματος του Εθνικού Κέντρου Ελληνικών Μελετών και Ερευνών, που εδρεύει στο Πανεπιστήμιο La Trobe της Μελβούρνης, οι προοπτικές εισαγωγής της Ελληνικής σε Κυβερνητικά Σχολεία της Πέρθης από το 1998 διευρύνονται. Συγκεκριμένα, η προϊ-

σταμένη της Διεύθυνσης Γλωσσών εκτός Αγγλικής, Pam Moss, του Υπουργείου Παιδείας της Δυτικής Αυστραλίας, κατέστη μέλος του Ινστιτούτου Ελληνικής Γλώσσας και ανέλαβε την προώθηση της Ελληνικής στη Δυτική Αυστραλία. Στόχος του Ινστιτούτου το 1998 ήταν να εισαχθεί η Ελληνική σε οκτώ δημοτικά σχολεία προαστίων της Πέρθης, με προοπτική κάθε τέσσερα σχολεία να τροφοδοτούν ένα γυμνάσιο της περιοχής, ώστε να υπάρχει συνέχεια και συνέπεια στη διδασκαλία της γλώσσας. Ιδρυτικά μέλη του Ινστιτούτου ήταν οι Καθηγητές του Πανεπιστημίου της Δυτικής Αυστραλίας, Norman Ashton, Ιωάννης Παπαδημητρίου, Ιωάννης Ατιγκιουζέλ, η Pam Moss, ο επιχειρηματίας της Πέρθης Εμμανουήλ Ανδρέα Πετρέλης και ο φιλόλογος Σάββας Παπασάββας.

Σύμφωνα με την τελευταία απογραφή της Αυστραλιανής Στατιστικής Υπηρεσίας (1996), στη Δυτική Αυστραλία διαβιούσαν 13.500 Αυστραλοί ελληνικής καταγωγής. Ωστόσο, οι χρήστες της Ελληνικής δεν ξεπερνούσαν τους 8000. Ο δείκτης των διεθνικών γάμων μεταξύ των Ελλήνων εποίκων στη Δυτική Αυστραλία, παρά την ελαφριά κάμψη που σημείωσε σε σύγκριση το 1992, παραμένει στο ποσοστό του 48%, ο υψηλότερος της χώρας.

Αν ληφθεί δε υπόψη ότι το ποσοστό των σπουδαστών της Ελληνικής, που προέρχονται από διεθνικούς γάμους, δεν υπερβαίνει το 15%, τότε συνάγεται το συμπέρασμα ότι υπάρχει μια σταθερή απόκλιση από την Ελληνική ενός σημαντικού αριθμού μαθητών, των οποίων, ο ένας εκ των γονέων είναι ελληνικής καταγωγής. Η σχετική έρευνα στα μαθητολόγια των κοινοτικών σχολείων και του ημερησίου σχολείου του Αγίου Ανδρέα καταδειχνει ότι στις περισσότερες περιπτώσεις (65%), η μητέρα των σπουδαστών είναι Ελληνίδα.

Το 1998, λειτουργούσαν στην Πέρθη το Ημερήσιο Ελληνικό Δίγλωσσο Κολέγιο του Αγίου Ανδρέα και τέσσερις σχολικές μονάδες απογευματινών σχολείων, όπου η Ελληνική προσφερόταν ως μητρική και ως δεύτερη γλώσσα. Επιπλέον, η Ελληνική προσφερόταν ως πολιτιστικό μάθημα με τη μέθοδο της παρείσφρησης (insertion classes) σε επτά κρατικά σχολεία και ως ξένη γλώσσα σε τέσσερα κρατικά Γυμνάσια και οκτώ Δημοτικά Σχολεία της μητροπολιτικής Πέρθης. Η μεθόδευση της εισαγωγής των Ελλήνων σε Δημοτικά (8) και Γυμνάσια (4) από το Τμήμα Εκμάθησης Γλωσσών εκτός της Αγγλικής του Υπουργείου Παιδείας της Δ.Α, με εισήγηση του Ινστιτούτου Ελληνικής Γλώσσας και Πολιτισμού της Δ.Α, στηρίχθηκε στη διαμόρφωση ενός γλωσσικού χώρου, που θα ενθάρρυνε την εύρυθμη συνέχεια των ελληνικών σπουδών, αφού, για κάθε δύο Δημοτικά Σχολεία μιας συγκεκριμένης περιοχής, θα υπήρχε ένα Γυμνάσιο. Τέλος, ένα μόνον ανώτερο εκπαιδευτικό ίδρυμα, το TAFE της Πέρθης προσέφερε μαθήματα Ελληνικής.

Η Ελληνική Κοινότητα του Ευαγγελισμού με πρωτοβουλία του Φιλολόγου Σάββα Παπασάββα από οκταετίας εισήγαγε την Ελληνική ως πολιτιστικό μάθημα σε επτά κυβερνητικά σχολεία, ενώ προσέφερε την Ελληνική ως δεύτερη και ξένη γλώσσα σε πέντε μονάδες και στο ιδιόκτητο σχολείο της παραπλεύρωσ του Ναού. Το 1998, το πρόγραμμα της Ελληνικής ως ξένης γλώσσας προσφέρεται για ένα δίωρο εβδομαδιαίως

στις μονάδες που λειτουργούσαν στα σχολεία John XXIII, North Morley HS, Churchland HS, Creaney PS και Carine HS με σύνολο 78 μαθητών. Οι μαθητές αυτοί ήταν ελληνικής καταγωγής και προσέρχονταν στα μαθήματά τους αμέσως μετά το πέρας του ημερησίου αυστραλιανού προγράμματος εκπαίδευσης, ήτοι από τις 3.30 έως τις 5.30. Το 1997, λειτουργούσαν στην Πέρθη δύο προγράμματα ελληνικής γλώσσας στα Κυβερνητικά Γυμνάσια του Mount Lawly High School και το Mirrabooka High School.

Όνομα Φορέα	Αριθμός Σχολ. Μονάδ	Αριθμός Μαθητών	Ποσοστό διεθνικών	Ποσοστό αλλοεθνών
Εθνοτικά Σχολεία	8	225	15	2
Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων	1	44	11	-
Ιερά Αρχιεπισκοπή (Παντοκράτορος)	1	35	10	-
Δίγλωσσο Ημερήσιο Αγ. Ανδρέα	1	163	16	53
Κυβ/κά Δημ. Σχολ. (Insertion Calsses)	7	1050	34	94
Κολλέγιο TAFE Μητροπολ. Πέρθης	1	23	22	70
Ιδιαίτερα Μαθήματα		26	26	-
Μαθητές VCE/HSC	1	15		
ΣΥΝΟΛΟ	20	1576	-	

Πίνακας 21ος

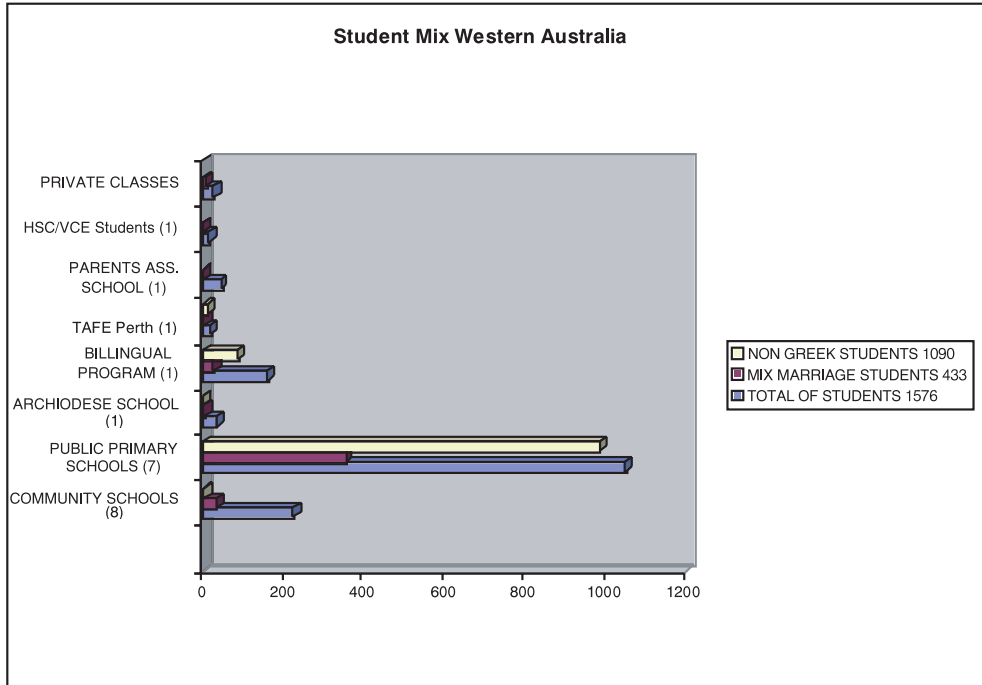
Φορείς και σπουδαστές της Ελληνικής, ποσοστό σπουδαστών από διεθνικούς γάμους και ποσοστό αλλοεθνών σπουδαστών στη ΔΑ.

Πηγή: Έρευνα στα πλαίσια του προγράμματος «Παιδεία Ομογενών», (1998).

Το πρόγραμμα της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας προσφερόταν κάθε Παρασκευή και Σάββατο στο ιδιόκτητο σχολείο της Κοινότητας του Ευαγγελισμού στο West Perth. Τα μαθήματα της Παρασκευής ήταν δίωρα (3.50-6.00), ενώ του Σαββάτου διαρκείας τεσσάρων ωρών και ο αριθμός των μαθητών ανερχόταν σε 75.

Κύρια προβλήματα του απογευματινού σχολείου παρέμεναν ο χαμηλός δείκτης της γλωσσικής συγκράτησης και παρακολούθησης των μαθημάτων. Για παράδειγμα, το 1997 βρέθηκε ότι το 40% των μαθητών διέκοψε τις σπουδές πριν από την έκτη τάξη. Αυτό οφείλεται στο ότι οι σπουδές των απογευματινών σχολείων δεν αρχίζουν από την ηλικία του κανονικού σχολείου, με αποτέλεσμα μόλις ο μαθητής εισαχθεί στο Γυμνάσιο να εγκαταλείπει για ψυχολογικούς λόγους τη φοίτησή του στο ελληνικό Δημοτικό σχολείο. Η νοοτροπία επίσης των γονέων δεν καλλιεργούσε ευνοϊκό περιβάλλον στην ψυχολογία των παιδιών τους. Οι περισσότεροι, που ρωτήθηκαν, δήλωσαν ότι το παιδί τους μεγάλωσε και είναι καιρός να επικεντρώσει το ενδιαφέρον του στις σπουδές του, ότι έχει γενικότερα πλέον ενδιαφέροντα και τα Ελληνικά του είναι αρκετά για να επικοινωνεί.

Διάγραμμα 12ο

Εμφαίνεται ο αριθμός των μαθητών με τα ποσοστά των μαθητών από μικτούς γάμους και των αλλοεθνών.

Πηγή: Έρευνα στα πλαίσια του προγράμματος «Παιδεία Ομογενών» (1998).

Η Ελληνική Κοινότητα της Δυτικής Αυστραλίας διατηρούσε το 1997 ένα Σαββατιανό απογευματινό σχολείο στο Mount Lawly High School με 74 μαθητές από τις 9.00 έως τις 12.40. Η μονάδα αυτή μεταφέρθηκε το 1998 στις εγκαταστάσεις του Ημερησίου Σχολείου του Αγίου Ανδρέα της κοινότητας. Το ποσοστό των μαθητών, που προέρχονται από διεθνικούς γάμους, δεν υπερβαίνει το 11% και η Ελληνική προσφέρεται ως δεύτερη γλώσσα. Απογευματινό σχολείο διατηρούσε και ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων της Πέρθης με 44 μαθητές με τα ίδια δεδομένα. Τέλος, και η Ορθόδοξη Αρχιεπισκοπή Αυστραλίας διατηρούσε το Δημοτικό Σχολείο του Παντοκράτορος στις εγκαταστάσεις του Κυβερνητικού Σχολείου Winthrop PS με 35 μαθητές.

Χαρακτηριστικό των εκπαιδευτικών δεδομένων της Πέρθης, όπου σημειώθηκε εναργής και μεθοδευμένη προσπάθεια διεύρυνσης της μαθητικής βάσης και βελτίωσης των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, είναι ότι ο αριθμός των μαθητών, τόσο των ελληνικής καταγωγής, όσο και των αλλοεθνών αυξάνεται διαρκώς. Σύμφωνα με τους υπευθύνους του Ινστιτούτου Ελληνικής Γλώσσας και Πολιτισμού και των εκπαιδευτικών της μητροπολιτικής Πέρθης, ο αριθμός των ελληνικής καταγωγής μαθητών αναμένεται να αυξηθεί σε 500 μέχρι το 2002, παρά το γεγονός ότι η συντριπτική τους πλειοψηφία είναι τρίτης και τέταρτης γενιάς. Διεξοδική ανάλυση των μαθητολογίων των κοινοτικών σχολείων έδειξε ότι το 1998, ενώ δεν υπήρχαν μαθητές πρώτης γενιάς (ελλαδογεννημένοι), το 40% ήσαν δεύτερης και το

60% τρίτης και τέταρτης.

Το πρόγραμμα της Ελληνικής ως πολιτιστικού μαθήματος προσφερόταν για μία ώρα την εβδομάδα με τη μορφή της παρεΐσδυσης (insertion classes) σε 1050 μαθητές στα Κυβερνητικά δημοτικά σχολεία του Mount Lawly, Ballajura, West Minster, Waddington, Ingleswood, Noranda και North Morley. Το 1997, λειτούργησε στην Πέρθη για πρώτη φορά το πρώτο τμήμα υποψηφίων της Ελληνικής ως εισαγωγικού μαθήματος στις εξετάσεις των τοπικών Πανεπιστημίων με 15 μαθητές, δώδεκα εκ των οποίων ήσαν της τελευταίας τάξης και τρεις της 11ης χρονιάς. Ο τρόπος βαθμολόγησης των υποψηφίων και το πρόγραμμα διδασκαλίας καθορίσθηκε από το Υπουργείο Παιδείας της Νοτίου Αυστραλίας και συμπεριελάμβανε εσωσχολική αξιολόγηση (60%) και εξωτερικές εξετάσεις (40%). Μόνον ένας από τους υποψηφίους είχε μητέρα αλλοεθνή.

Παράλληλες προσπάθειες τόσο του Ινστιτούτου, όσο και των Προξένων της Ελλάδας στη Δυτική Αυστραλία, οι οποίοι συνεργάζονταν με την εκ των Κηδεμόνων του Πανεπιστημίου του Fremantle, Πατρίσια Καϊλή, πέτυχαν την εισαγωγή της Ελληνικής στην Τριτοβάθμια Παιδεία της Πολιτείας. Το Καθολικό Πανεπιστήμιο Nodre Dam στο Fremantle οργάνωσε τελικά ελληνόγλωσσο πρόγραμμα με το διορισμό ενός κλασικού φιλόλογου από την Ελλάδα τον Μάρτιο του 2000. Ο στόχος αυτός έγινε εφικτός, ύστερα από την απόφαση των πέντε τοπικών Πανεπιστημίων της Πολιτείας (University of Western Australia, Murdoch, Edith Cohen, Curtin και του ανεξάρτητου Πανεπιστημίου Nodre Dam στο Fremantle) να αναγνωρίσουν την Ελληνική ως εξετάσιμο μάθημα στις εισαγωγικές εξετάσεις στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Δυτικής Αυστραλίας το 1996. Σημειώνεται ότι η Ελληνική έχει χαρακτηριστεί γλώσσα προτεραιότητας (priority language) στη Δ.Α από το 1994.

Το Ημερήσιο Ελληνικό Κολέγιο του Αγίου Ανδρέα, που ιδρύθηκε στην Πέρθη το 1992, αριθμούσε το 2001 176 μαθητές, εκ των οποίων μόνον το 47% ήσαν ελληνικής καταγωγής. Οι κυριότερες εθνοτικές ομάδες, που συναπαρτίζουν το υπόλοιπο μαθητικό δυναμικό, ήσαν Αγγλοαυστραλοί και Ιταλοαυστραλοί. Το Ελληνικό πρόγραμμα, που εμπεδώνεται σε τρεις ώρες την εβδομάδα, παρακολουθούν με ενδιαφέρον όλοι οι μαθητές του Κολεγίου. Η επάρκεια και η γλωσσική κατάρτιση των αλλοεθνών μαθητών, τους επιτρέπει να ομιλούν και να συνομιλούν, να διαβάζουν με ευχέρεια και να διατυπώνουν φράσεις και νοήματα στην Ελληνική. Αρκετοί αλλοεθνείς γονείς επέδειξαν αξιόλογο ζήλο στην εκμάθηση της Ελληνικής, ώστε να βοηθήσουν και οι ίδιοι αποτελεσματικότερα τα παιδιά τους. Παρά το γεγονός ότι διτείες ενδοκοινοτικές συγκρούσεις και πολιτική διχοστασία (1996-1999) επηρέασαν αρνητικά τα εκπαιδευτικά προγράμματα και την πειθαρχία των μαθητών, οδηγώντας σε μαζική έξοδο από το σχολείο πολλούς γονείς, εν τούτοις η κατάσταση της διδασκαλίας κρατήθηκε σε υψηλά επίπεδα. Τα βιβλία που χρησιμοποιήθηκαν ήσαν της Ελένης Γλαρού και οι μεθοδολογικές προσεγγίσεις κυρίως που εφαρμόστηκαν ήσαν η επικοινωνιακή, η λειτουργική και των κλειστών δραστηριοτήτων (close activities). Στο Κολέγιο προσέφεραν τις υπηρεσίες τους δύο αποσπασμένοι Έλληνες εκπαιδευτικοί επί συνόλου 14 εκπαιδευτικών. Οι υπεύθυνοι του ημερησίου Κολεγίου του Αγίου Ανδρέα φρονούν ότι το μέλλον της Ελληνικής είναι ευόιο στη Δ.Α, εφόσον τερματισθεί η παρούσα ενδοκοινοτι-

κή διχοστασία, σχετικά με το ποιος είναι ο κτήτορας του Σχολείου και διορισθεί τελικά αδέκαστος Ελληνοαυστραλός διευθυντής.

Οι εκπαιδευτικοί της Ελληνικής στην Πέρθη αναγνωρίζουν ως κύρια προβλήματα τον ανεπαρκή αριθμό ωρών διδασκαλίας, την έλλειψη προγραμμάτων και βιβλίων και τη χαμηλή συχνότητα διδασκαλίας της γλώσσας. Γενικό χαρακτηριστικό της λειτουργίας είναι ότι η παραδοσιακή δόμηση του σχολείου σε τάξεις και ηλικίες δεν ανταποκρίνεται στις γλωσσικές ανάγκες των μαθητών της Πέρθης καθώς και των πόλεων της Αυστραλίας και Νέας Ζηλανδίας, χωρίς συμπαγή παρουσία του Ελληνισμού. Στα σχολεία της Δ.Α. λειτουργούσαν το 1998 τρία βασικά επίπεδα: (α) Το Προκαταρκτικό (Στοιχειώδες ή Αρχαρίων) με τρεις μέχρι και τέσσερις βαθμίδες κατάρτισης, (β) το Μεσαίο με δύο τουλάχιστον βαθμίδες και (γ) των προχωρημένων.

Στα κυβερνητικά σχολεία της Πέρθης, όπου προσφέρεται η Ελληνική ως πολιτιστικό μάθημα (insertion classes), οι σπουδαστές ενδιατρέφουν σε στοιχειώδεις επικοινωνιακούς μηχανισμούς της καθημερινότητας, με ενότητες τους χαιρετισμούς, το σπίτι, τα γενέθλια, την αγορά, εκφράσεις πρακτικής χρήσης, το σχολείο, το ζωολογικό κήπο, τις διακοπές, το ταξίδι, τα επαγγέλματα, τις εορτές και τα έθιμα της Ελλάδας. Ανάλογα προς την κατάρτιση είναι και τα ζητούμενα της διδασκαλίας και οι επιδιωκόμενοι στόχοι. Τα βασικά γραμματικά φαινόμενα της γλώσσας διδάσκονται μόνο μετά την επαρκή καλλιέργεια των μηχανισμών της έκφρασης και της ανάγνωσης, ενώ μόνο στα τμήματα των προχωρημένων λειτουργούν τμήματα με συγκεκριμένο τυπολογικό. Στοιχεία της ιστορίας, γεωγραφίας, θρησκευτικών και πολιτιστικά θέματα προσφέρονται ως ανεξάρτητες ενότητες στους μαθητές του τελευταίου επιπέδου. Περιορισμένοι είναι οι στόχοι του ελληνικού προγράμματος προς τους μαθητές των δύο πρώτων επιπέδων. Κύριο μέλημα του εκπαιδευτικού είναι η προφορική έκφραση, ενώ σχεδόν αδιαφορούν για τη γραφική δεξιότητα.

Από την άποψη του πολιτισμού, οι σπουδαστές διδάσκονται ελληνικούς χορούς, εκφάνσεις της ελληνικής παροιμίας, προβάλλονται διαφάνειες και βιντεοκασέτες με περιεχόμενο τον ελληνικό πολιτισμό, τις εθνικές ενδυμασίες, τα ελληνικά φαγητά. Η μέθοδος διδασκαλίας απαιτεί τη διαρκή συμμετοχή και ενεργοποίηση των μαθητών με ερωτήσεις και απαντήσεις και στηρίζεται στην επανάληψη. Στις ενότητες διδασκαλίας υπάρχει μια διαρκής επαναληπτική θεματική ροή με έμφαση στην ομιλία και την ανάγνωση. Μεθοδολογικός άξονας είναι η παιγνιώδης μορφή διδασκαλίας. Παιχνίδια μνήμης, παιχνίδια επανάληψης, αναγνώρισης και ανάγνωσης λέξεων και γραμμάτων, πύγκο λέξεων, που αναφέρονται σε φρούτα, λαχανικά και φαγητά. Με το σύστημα αυτό οι μαθητές ακούν, αναγνωρίζουν και διαβάζουν.

Οι διευθυντές των κρατικών σχολείων, όπου προσφέρεται η Ελληνική, έδειξαν ενθουσιασμό και ικανοποίηση, καθώς και οι αλλοεθνείς γονείς των παιδιών, οι οποίοι συμμετέχουν σε σχολικές εκδηλώσεις και δραστηριότητες των τάξεων, που οργανώνουν οι δάσκαλοι της Ελληνικής. Η υπεύθυνη των Εθνικών Γλωσσών της Δ.Α, Pam Moss, σε ερευνητικό πόρισμά της το 1997 κατέθετε ότι η διδασκαλία της Ελληνικής «καλλιεργούσε αισθήματα ευαρέσκειας στους γονείς και διευθυντές, ενώ οι σπουδαστές προσέρχονταν στις τάξεις με ενθουσιασμό»⁴. Με την οργάνωση ελληνικών πολιτιστικών αγώνων στα κρατικά

σχολεία επιτυγχάνεται σύγκλιση Ελλήνων και Αυστραλών γονέων και εκπαιδευτικών και καλλιεργούνται αισθήματα αμοιβαιότητας. Άλλοιθνείς γονείς των κρατικών σχολείων, όπου προσφέρεται η Ελληνική, οργανώνουν με την παρότρυνση των Ελλήνων εκπαιδευτικών ελληνικές βραδιές με έμφαση στα ελληνικά φαγητά και γλέντι.

Το μέλλον της διδασκαλίας των ελληνικών προγραμμάτων στα κυβερνητικά σχολεία της Δ.Α εξαρτάται από την επίσημη κυβερνητική πολιτική για τις γλώσσες (η συστηματική προώθηση των ασιατικών γλωσσών με κριτήριο την εμπορική διεξόδου της Αυστραλίας στις αγορές της Ασίας δεν ευνοεί τις γλώσσες των εθνοτικών ομάδων της χώρας) και τη διαμόρφωση δομών, που θα εγγυούνται τη συνέχιση των ελληνικών προγραμμάτων στη δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση. Το ενδιαφέρον των παιδιών για τα ελληνικά εξαρτάται ως ένα μεγάλο βαθμό από την περιοχή και το σχολείο, όπου διδάσκονται, και συνάδει με την προδιάθεση του παιδιού προς το αυστραλιανό πρόγραμμα. Σε συνοικισμούς, όπου διαβιών γονείς με χαμηλό κοινωνικο-οικονομικό επίπεδο, οι δάσκαλοι συναντούν δυσκολίες στην εφαρμογή του ελληνικού προγράμματος, που προέρχονται από την έλλειψη πειθαρχίας και την προβληματική οικογενειακή κατάσταση. Αντίθετα, σε προάστια οικονομικής ευμάρειας, οι μαθητές κατά κανόνα ενδιαφέρονται με αφοσίωση, συνέπεια και υπευθυνότητα. Βασικός συντελεστής στην εμπέδωση του ελληνικού προγράμματος στα κρατικά Δημοτικά σχολεία της Δ.Α παρέμενε η προδιάθεση του διευθυντού και η εύνοια του δασκάλου του κύριου αυστραλιανού προγράμματος. Επειδή οι Αυστραλοί εκπαιδευτικοί είναι παρόντες κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας του ελληνικού προγράμματος, πολλοί από αυτούς επαναλάμβαναν με τους σπουδαστές κάποιες πτυχές του, προσφέροντας ώρα από το δικό τους κύκλο. Πολλοί από αυτούς, επηρεασμένοι από τη θεματική του ελληνικού προγράμματος, μετέφεραν στο αγγλικό πρόγραμμα θέματα και ενότητες για την Ελλάδα. Σημαντικό επίσης για την ψυχολογική προδιάθεση των μαθητών είναι ότι κατά τη διάρκεια των σχολικών συγκεντρώσεων στα κυβερνητικά σχολεία, ένα δεκάλεπτο είναι αφιερωμένο στο ελληνικό πρόγραμμα, με εκτελέσεις ελληνικών τραγουδιών και χορών. Το εποπτικό υλικό, που χρησιμοποιείται στα κρατικά και κοινοτικά σχολεία συμπεριλαμβάνει φωτογραφίες λέξεων, εικόνες φρούτων, εικόνες του ελληνικού αλφαβήτου, τοπία, εικόνες καθημερινότητας, ήτοι οικογένεια, σχολείο, πανίδα και χλωρίδα Αυστραλίας και σκηνές από την Ελλάδα.

4.6. Τα Ελληνικά στην Τασμανία

Η ελληνομάθεια στην Τασμανία επικεντρώνεται στην πρωτεύουσα Hobart και τη δεύτερη πόλη του νησιού, το Launceston, όπου μια φιλότιμη ομάδα γονέων συνεχίζει να διατηρεί σχολείο με 13 παιδιά. Στο Hobart, τα προγράμματα διδασκαλίας της Ελληνικής γλώσσας οργανώνει και προσφέρει το Κέντρο Ελληνικής Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (Centre for Hellenic Cultural Studies), το οποίο ιδρύθηκε με επιχορήγηση της τοπικής Κυβέρνησης το 1981, ύστερα από επιτυχή αίτηση γονέων και Ελλήνων διανοουμένων της πρωτεύουσας. Η Κυβέρνηση συνέχισε να επιχορηγεί το Κέντρο μέχρι και το 1992, καλύπτοντας τα έξοδα του συντονιστή του Προγράμματος και, μερικώς, τα λειτουργικά έξοδά του. Στη συνέχεια, τα λειτουργικά έξοδα του σχολείου καλύπτονται από την ετήσια

κατά κεφαλή κρατική επιχορήγηση των 98 δολαρίων, με την οποία προμηδοτούνται όλοι οι φορείς, που διδάσκουν τις γλώσσες των εθνοτικών ομάδων. Η Ελληνική Κυβέρνηση ανέλαβε στη συνέχεια να αποσπάσει εκεί δάσκαλο πλήρους απασχόλησης ως συντονιστή των Ελληνικών Σπουδών.

Η Τασμανία είναι από τα ελάχιστα αστικά κέντρα της Αυστραλίας και Νέας Ζηλανδίας, που διατηρεί Γυμνάσιο και Λύκειο. Το 1997 σημειώθηκε μείωση του αριθμού των σπουδαστών του Κέντρου Ελληνικής, το οποίο λειτουργεί σε ιδιόκτητες κτιριακές εγκαταστάσεις της τοπικής Ελληνικής Κοινότητας. Το 1998, ο αριθμός των μαθητών αυξήθηκε κατά 14 σπουδαστές, εξαιτίας της προσπάθειας που καταβάλλουν οι τρεις εκπαιδευτικοί. Το Κέντρο διατήρησε το 1997 Γυμνάσιο με 19 μαθητές και Λύκειο με τέσσερις υποψηφίους για τις εισαγωγικές εξετάσεις στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Αυστραλίας. Τα μαθήματα είναι διαρκείας 180 λεπτών εβδομαδιαίως και παρακολουθούνται με συνέπεια από τους μαθητές. Μέχρι το 1990, την ευθύνη των εισαγωγικών εξετάσεων είχε η Βικτώρια, αλλά στη συνέχεια η Ν.Ν.Ο., εξαιτίας της ύπαρξης κυρίως δύο διαφορετικών επιπέδων κατάρτισης της Ελληνικής. Το 1997 η Ελληνική προσφερόταν ως πολιτιστικό μάθημα και σε ένα Δημοτικό κυβερνητικό σχολείο του Hobart, σε αυτό του Sandy Bay, στο οποίο δίδασκε ο αποσπασμένος εκπαιδευτικός Χρήστος Σαμαράς σε 10 παιδιά, κατά 70% μη ελληνικής καταγωγής. Την ίδια χρονιά, το Κέντρο συνέχισε να διατηρεί προγράμματα Ελληνικής για οκτώ ενήλικες, η συντριπτική πλειοψηφία των οποίων ήταν Αγγλοαυστραλοί. Οι εκπαιδευτικοί, που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα, είναι επαρκείς στην Ελληνική και ελλαδογεννημένοι, δύο εκ των οποίων έχουν αποκτήσει τα προσόντα τους στην Αυστραλία.

Όνομα Φορέα	Αριθμός Σχολ. Μονάδ	Αριθμός Μαθητών	Ποσοστό διεθνικών	Ποσοστό αλλοεθνών
Εθνοτικά Σχολεία	2	103	32	-
Τμήματα Ενηλίκων Κοινότη. Hobart	1	11	31	80
Κυβερνητικά Σχολεία	1	10	10	70
Ιδιαίτερα Μαθήματα		17	-	-
ΣΥΝΟΛΟ	4	142	-	-

Πίνακας 22ος

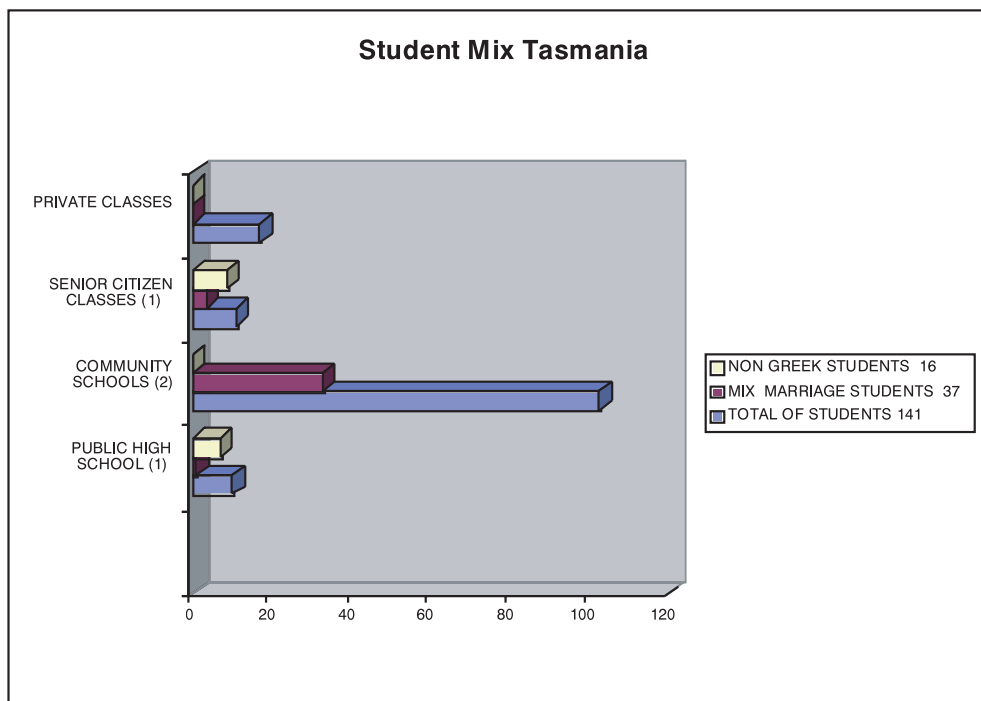
Φορείς και σπουδαστές της Ελληνικής, ποσοστό σπουδαστών από διεθνικούς γάμους και ποσοστό αλλοεθνών σπουδαστών στην Τασμανία.

Πηγή: Έρευνα του Προγράμματος Παιδεία Ομογενών (1998).

Τα Ελληνικά στην Τασμανία προσφέρονται κυρίως ως δεύτερη και ξένη γλώσσα, αφού μόνον το 18% των μαθητών, που προσέρχονται για πρώτη φορά στο ελληνικό σχολείο, γνωρίζουν στοιχειώδη Ελληνικά. Οι γονείς τους είναι κατά 80% δεύτερης και τρίτης γενιάς και δεν χρησιμοποιούν την Ελληνική ως οικόλεκτο. Ο δείκτης των διεθνικών γάμων βρίσκεται σε συμφωνία με ποσοστό που επικρατεί στην ομογένεια σε παναυστραλιανή βιά-

ση (32%). Ωστόσο, βασικό πρόβλημα παραμένει η μη ένταξη της πλειοψηφίας των Ελλήνων εποίκων στις κοινοτικές δραστηριότητες και η μεγάλη γλωσσική απόκλιση που σημειώνεται εκεί με την αποχή παιδιών ελληνικής καταγωγής από τις τάξεις της ελληνομάθειας. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με στοιχεία της έρευνας αυτής, από τα 210 παιδιά σχολικής ηλικίας, μόνον τα 90 παρακολουθούν το ελληνικό σχολείο.

Οι εκπαιδευτικοί εκεί αναγνωρίζουν ότι τα βιβλία της Ελλάδας είναι ακατάλληλα προς διδασκαλία και αφομοίωση και επιμένουν στον επαναπροσδιορισμό των στόχων της διδασκαλίας, μετά τη μεταλλαγή της λειτουργίας της Ελληνικής από μητρικής σε δεύτερης και τελικά σε ξένης γλώσσας. Ο επαναπροσδιορισμός είναι αναγκαίος, για να αποτραπεί η ολίσηση του δείκτη συγκράτησης αυτών που ενδιαφέρονται στην Ελληνική, αν ληφθεί υπόψη ότι ένα ποσοστό 20% των παιδιών τρίτης γενιάς δεν παρακολουθούν το ελληνικό σχολείο (Το ποσοστό ενδέχεται να είναι χαμηλότερο, αν λάβουμε υπόψη ότι ορισμένοι γονείς προτιμούν τα ιδιαίτερα μαθήματα).

Διάγραμμα 13ο

Εμφαίνεται ο αριθμός των μαθητών με τα ποσοστά των μαθητών από μικτούς γάμους και των αλλοεθνών.

Πηγή: Έρευνα στα πλαίσια του προγράμματος «Παιδεία Ομογενών» (1997).

Οι ερωτηθέντες εκπαιδευτικοί δήλωσαν ότι το μέλλον της Ελληνικής παρουσιάζεται ζοφερό, παρά τη θετική σχετικά προσέγγιση των μαθητών. Διευκρινίζουν ότι χρειάζεται να διαμορφωθεί συνείδηση ελληνομάθειας στους σπουδαστές και στους γονείς τους και να βελτιωθεί η νοοτροπία του καταναγκασμού, που τους ασκεί το άμεσο περιβάλλον τους,

επειδή ενδιατρίβουν στην Ελληνική. Οι μαθητές υποστήριξαν ότι η εκμάθηση της γλώσσας αποτελεί για αυτούς προσόν και προνόμιο. Η συμμετοχή του σχολείου σε πολιτιστικές εκδηλώσεις της ελληνικής Κοινότητας, μέσα στα πλαίσια του τοπικού ετήσιου φεστιβάλ «Εστία» με παραδοσιακές σχολές, η έμφαση στους ελληνικούς χορούς και τα τραγούδια, αλλά και η συμμετοχή των μαθητών σε σχολικούς και εξωσχολικούς μαθητικούς αγώνες με θέματα τη Μακεδονία, την Κύπρο, ενισχύει την ελληνομάθειά τους. Η διδασκαλία των ελληνικών χορών και τραγουδιών γίνεται σταδιακά σε διάφορα επίπεδα ηλικίας και εκτός των διδακτικών ωρών του σχολείου.

4.7 Τα Ελληνικά στην Κουησλάνδη

Οι Έλληνες της Πολιτείας της Κουησλάνδης διατηρούν το υψηλότερο ποσοστό εποίκησης εκτός της μητροπολιτικής περιοχής της πρωτεύουσας σε σύγκριση με το ομογενειακό δυναμικό των άλλων Πολιτειών. Συγκεκριμένα, ενώ στις υπόλοιπες Πολιτείες ο Ελληνισμός παραμένει συμπαγής κατά 97% στις Πρωτεύουσες των Πολιτειών, στην Κουησλάνδη, εξαιτίας του κλίματος και της φύσης των επαγγελμάτων τους, μόνον το 62% διαμένει στη Βρισβάνη. Η ιδιάζουσα αυτή εποίκηση των Ελλήνων στην επαρχιακή Κουησλάνδη είχε ως αποτέλεσμα να ιδρυθούν από το 1926 μεγάλες Κοινότητες και να λειτουργήσουν από το 1928 οργανωμένα σχολεία, στα οποία δίδασκαν κυρίως ιερείς. Σχολικές μονάδες δημιουργήθηκαν σε νεοπαγείς παροικίες μετά το 1990, όπως αυτές του Cairns και του Surfers Paradise και προστέθηκαν σε λειτουργούσες ήδη μονάδες των Κοινοτήτων στο Innisfail, Home Hill, Townsville και Toowoomba.

Ο Ελληνισμός της Βρισβάνης, που κατάγεται κυρίως από τη νησιωτική Ελλάδα, αντιμετωπίζει δύο σοβαρά προβλήματα, τον υψηλότερο δείκτη των διεθνικών γάμων (52%) και τη διαρκή μετοικεσία των Ελλήνων δεύτερης και τρίτης γενιάς σε προάστια, όπου μπορούν να οργανώσουν οικονομικότερα τις οικογένειές τους. Ο έντονος ρυθμός μετοικεσίας προκάλεσε εντός της μητροπολιτικής περιοχής της Βρισβάνης την ίδρυση νεοπαγών κοινοτικών εστιών στις περιοχές Ashpley, Mt. Gravatt και στα βόρεια προάστια με ενοριακούς ναούς και σχολεία.

Η Κυβέρνηση της Κουησλάνδης αναγνωρίζει και προωθεί τη διδασκαλία εννέα γλωσσών, εκτός της Αγγλικής, στα δημοτικά σχολεία της Πολιτείας. Η Ελληνική δεν συμπεριλαμβάνεται στις γλώσσες αυτές, αν και ομιλείται από μια σχετικά ευρεία βάση χρηστών. Η επίσημη πολιτική της Κυβέρνησης καθορίζει ότι όλοι οι μαθητές πρέπει να αποφοιτήσουν από το Δημοτικό υποχρεωτικά με μία δεύτερη γλώσσα, ωστόσο, το προβάδισμα δίδεται στις ασιατικές, εμπορικές και γλώσσες διεθνούς χρήσης. Η Ελληνική προσφέρεται ανελλιπώς από το 1985 μόνον στο Γυμνάσιο της Βρισβάνης (Brisbane State High School), παρά τη συνεχή συρρίκνωση του αριθμού των σπουδαστών, καθώς επίσης και σε δύο ανώτατα ιδρύματα ενηλίκων φοιτητών, ήτοι στο Moreton Institute, Mt. Gravatt και στο Κέντρο Διδασκαλίας Γλωσσών και Έρευνας (Centre of Language Teaching and Research) του Πανεπιστημίου της Κουησλάνδης.

Η περιθωριοποίηση της ελληνικής γλώσσας από την Κυβέρνηση της Κουησλάνδης (η Ελληνική δεν προσφέρεται σε κανένα κυβερνητικό Δημοτικό Σχολείο της Πολιτείας), ο

υψηλός δείκτης των διεθνικών γάμων, η αδιαφορία των γονέων και η προοδευτική διαφοροποίηση της ελληνικής ως οικολέκτου θα πρέπει να θεωρηθούν ως κύριες αιτίες για την αριθμητική ολίσθηση των σπουδαστών της Ελληνικής. Η ραγδαία εσωτερική μετανάστευση των οικογενειών δεύτερης και τρίτης γενιάς από τα παραδοσιακά προάστια, που είχαν εποικήσει οι ελλαδογεννημένοι μετανάστες, προκάλεσε σοβαρά προβλήματα γλωσσικής απόκλισης στην ομογένεια της Βρισβάνης, διότι στα νέα προάστια δεν προηγήθηκε οργανωμένη υποδομή σχολείων για να επιλύσει τις ανάγκες των παιδιών τους.

Η διδασκαλία της Ελληνικής στο κρατικό Γυμνάσιο της Βρισβάνης αφορούσε σχεδόν αποκλειστικά μαθητές ελληνικής καταγωγής με αποτέλεσμα η Ελληνική να διδάσκεται ως μητρική ή ως δεύτερη γλώσσα. Η λειτουργικότητα αυτή της γλώσσας αποτελούσε και αντικίνητρο για τους μη ελληνικής καταγωγής υποψηφίους, καθώς και για αυτούς που διατηρούσαν προγονικούς δεσμούς με την Ελλάδα και τους Έλληνες, αλλά δεν είχαν την ανάλογη γλωσσική επάρκεια. Στο Γυμνάσιο διδάσκουν δύο εκπαιδευτικοί και οι 25 μαθητές τους εντάσσονται μόνον στις τρεις τελευταίες τάξεις του Λυκείου. Ο αριθμός των αρχαρίων σχολικής ηλικίας μη ελληνικής καταγωγής συνέχιζε να είναι μικρός (8%), αν και στα τμήματα των ενηλίκων ανήλθε το 1997 στα 80%.

Η Ελληνική παραμένει το 1998 μάθημα ακαδημαϊκής σημασίας, αφού συνυπολογίζεται με τα υπόλοιπα μαθήματα του απολυτηρίου για τις εισαγωγικές εξετάσεις του Πανεπιστημίου. Το 1997, εννέα μαθητές (επτά του κρατικού συστήματος και δύο των κοινοτικών σχολείων) επέλεξαν το μάθημα των Ελληνικών ως εξετάσιμο μάθημά τους για τις εισαγωγικές εξετάσεις, με προοπτική να συνεχίσουν τις Ελληνικές σπουδές τους με αλληλογραφία στο Πανεπιστήμιο της Νέας Αγγλίας στην πόλη Armidale, N.N.O. Ο δείκτης συγκράτησης των ενηλίκων σπουδαστών του Κέντρου Διδασκαλίας Γλωσσών και Έρευνας του Πανεπιστημίου της Κουησλάνδης παραμένει υψηλός (62%). Στο Κέντρο λειτουργούν δύο τμήματα, αρχαρίων και intermediate, για σπουδαστές που επέλεξαν την Ελληνική είτε για λόγους επαγγελματικούς, είτε για να ικανοποιήσουν πνευματικά τους ενδιαφέροντα.

Στη μητροπολιτική Βρισβάνη ελληνικά εθνοτικά σχολεία διατηρούσαν το 1997 η Κοινότητα του Αγίου Γεωργίου της Βρισβάνης με τρεις σχολικές μονάδες, η Ενορία της Κοίμησης της Θεοτόκου στο προάστιο Mt. Gravatt και η ενορία της Αγίας Παρασκευής των βορείων Προαστίων. Στην επαρχιακή Κουησλάνδη λειτουργούσαν σχολεία στην περιοχή του Gold Coast από την ενορία-Κοινότητα της Αγίας Άννας, στο Townsville, Cairns και Home Hill του Innisfail, Mackay και Rockhampton με εφήμερη διάρκεια, εφόσον παρουσιασθεί ευκαιρία.

Η κεντρική ελληνική Κοινότητα Αγίου Γεωργίου της Βρισβάνης διατηρεί στο South Brisbane, τρία χιλιόμετρα από το κέντρο της πόλης τεράστιο κτιριακό συγκρότημα με ναό, οργανωμένο σχολείο, αίθουσα τελετών, γηροκομείο και ειδικό χώρο για τη ψυχαγωγία των γερόντων μεταναστών. Το 1997, διατηρούσε σχολεία με συνολική δύναμη 344 παιδιών και ενηλίκων. Συγκεκριμένα, λειτουργούσε απογευματινό Δημοτικό σχολείο (Δευτέρα και Πέμπτη) με 45 μαθητές και 11 αντιστοίχως στο Γυμνάσιο, Σαββατιανά τμήματα φιλοξενούσαν 74 μαθητές στο Δημοτικό και 13 στο Γυμνάσιο, ενώ η μονάδα της Κοινότητας, που λειτουργούσε στο κυβερνητικό σχολείο του Puncorn αμέσως μετά το πέρας του αυστραλιανού προγράμματος, κά-

θε Παρασκευή διατηρούσε ελληνόγλωσσο πρόγραμμα για 29 μαθητές. Στις σχολικές μονάδες της Κοινότητας του Αγίου Γεωργίου προσέφεραν τις υπηρεσίες τους, το 1997, εννέα εκπαιδευτικοί, εκ των οποίων οι δύο είναι πτυχιούχοι ελληνικών και κυπριακών πανεπιστημίων, ένας είναι ο αποσπασμένος και οι υπόλοιποι έξι χωρίς ειδικά προσόντα εκπαίδευσης.

Η Ενορία της Αγίας Παρασκευής ιδρύθηκε το 1990 στα βόρεια προάστια της Βρισβάνης και το 1993 συγκέντρωσε 40 περίπου μαθητές στις τάξεις των ελληνικών προγραμμάτων, κυρίως δεύτερης και τρίτης γενιάς. Το 1997, σημειώθηκε μείωση του αριθμού των μαθητών εξαιτίας της αδιαφορίας των γονέων (υψηλός δείκτης διεθνικών γάμων, υψηλός δείκτης απόκλισης). Σημειώνεται ότι από τα 25 παιδιά που παρακολουθούν το ελληνικό αυτό σχολείο, η ελληνική δεν ομιλείται σε κανένα σπίτι περισσότερο από την Αγγλική, σε δύο χρησιμοποιείται μόνον η Αγγλική (τρίτης γενιάς) και στα υπόλοιπα και οι δύο γλώσσες. Η αποχή των παιδιών που προέρχονται από διεθνικούς γάμους από το ελληνικό σχολείο στο νεοπαγές αυτό προάστιο ανέρχεται σε ποσοστό 84%. Στο σχολείο προσφέρουν τις υπηρεσίες τους τρεις εκπαιδευτικοί.

Όνομα Φορέα	Αριθμός Σχολείων	Αριθμός Μαθητών	Ποσοστό διεθνικών	Ποσοστό αλλοεθνών
Κυβερνητικά Γυμνάσια	1	25	12	-
Εθνοτικά Σχολεία	11	502	21	-
TAFE (Moreton College)	1	60	32	78
Πανεπιστημιακά Τμήματα	1	42	21	60
Ιδιαίτερα Μαθήματα	-	86	26	-
ΣΥΝΟΛΟ	15	715	-	-

Πίνακας 23ος

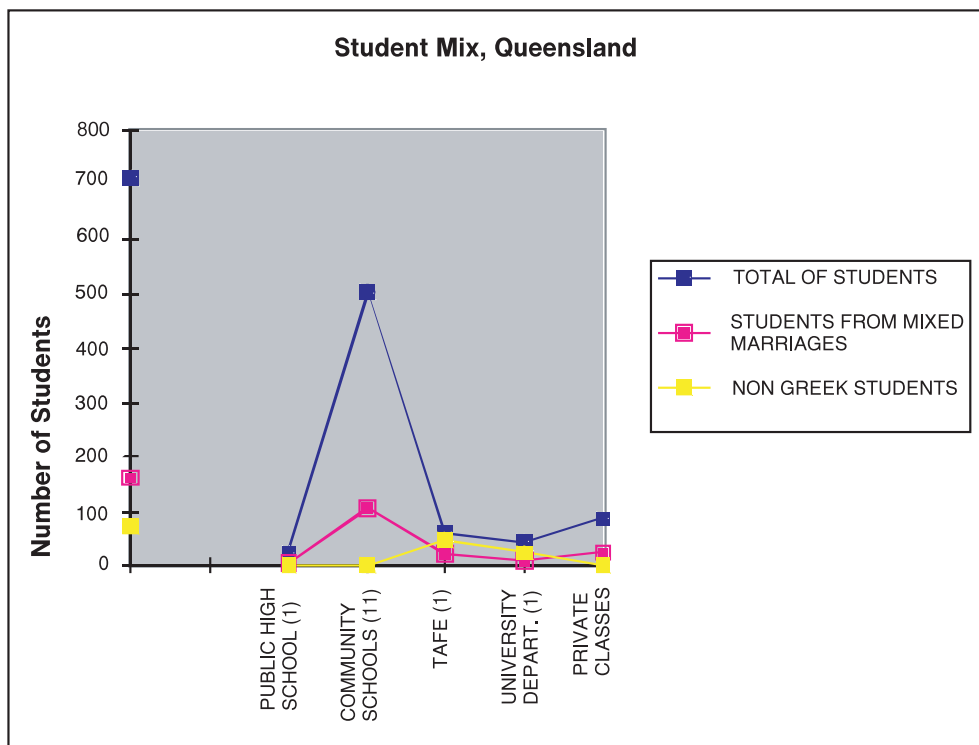
Φορείς και σπουδαστές της Ελληνικής, ποσοστό σπουδαστών από διεθνικούς γάμους και ποσοστό αλλοεθνών σπουδαστών στην Κοιμησιάνη

Πηγή: Έρευνα στα πλαίσια του προγράμματος «Παιδεία Ομογενών» (1998)

Στο προάστιο Mt. Gravatt, όπου έχει εγκατασταθεί μεγάλος αριθμός Ελλήνων δεύτερης γενιάς, ως αποτέλεσμα της εξόδου τους εκεί από το εσωτερικό προάστιο Westend, λειτουργούσε το 1997 δημοτικό σχολείο με 98 μαθητές και η πρώτη τάξη του Γυμνασίου με πέντε μαθητές. Την ευθύνη των προγραμμάτων είχε η τοπική ενορία της Κοίμησης της Θεοτόκου, η οποία διατηρούσε επιπλέον και δύο τμήματα ελληνομάθειας ενηλίκων με 37 μαθητές, εκ των οποίων τα 70% δεν ήταν ελληνικής καταγωγής. Η Ελληνική προσφέρεται ως δεύτερη γλώσσα στα παιδιά της σχολικής ηλικίας και ως ξένη προς τους ενήλικες. Η πλειοψηφία των ενηλίκων σπουδαστών ενδιατρέφουν στην ελληνική γλώσσα, διότι συνηγορούν λόγοι πατρογονικοί ή ο/η σύζυγος είναι ελληνικής καταγωγής ή τέλος από ενδιαφέρον για τον ελληνικό πολιτισμό.

Στην περιοχή του Cold Coast, όπου έχει εγκατασταθεί τα τελευταία δέκα χρόνια μεγά-

λος αριθμός Ελλήνων εποίκων, λειτουργεί κάθε Τετάρτη για 150 λεπτά, στην τοπική Ενορία της Αγίας Άννας, Δημοτικό σχολείο με 42 μαθητές, εκ των οποίων οι εννέα προέρχονται από διεθνικούς γάμους. Στην παροικία αυτή, η οικογενειακή σύνθεση περιλαμβάνει πολλούς Έλληνες της πρώτης γενιάς (πρόκειται για το διαρκές θέρετρο της Αυστραλίας), με αποτέλεσμα η Ελληνική να παραμένει η κύρια οικόλεκτος στα 80% των οικογενειών των μαθητών. Στο σχολείο προσφέρουν τις υπηρεσίες τους πέντε εκπαιδευτικοί.

Διάγραμμα 14ο

Εμφαίνεται ο αριθμός των μαθητών με τα ποσοστά των μαθητών από μικτούς γάμους και των αλλοεθνών.

Πηγή: Έρευνα στα πλαίσια του προγράμματος «Παιδεία Ομογενών» (1998).

Σύγκριση των δεδομένων του παραπάνω πίνακα με τη δημογραφική κατάσταση του Ελληνισμού της Κουησλάνδης (Απογραφή 1996) οδηγεί στο συμπέρασμα ότι μεγάλη είναι η απόκλιση των παιδιών, που προέρχονται από διεθνικούς γάμους στις τάξεις ελληνομάθειας. Συγκεκριμένα, ενώ ο αριθμός των παιδιών σχολικής ηλικίας, ελληνικής καταγωγής, ανέρχεται σε 870, τα τμήματα ελληνικής γλώσσας παρακολουθούν μόνον 501 παιδιά. Επιπλέον, στα τμήματα του ελληνικού προγράμματος της Κοινότητας Αγίου Γεωργίου της Βρισβάνης από τα 174 παιδιά, μόνον τα 31 προέρχονταν από διεθνικούς γάμους, ήτοι 21%, ενώ ο δείκτης των διεθνικών γάμων ξεπερνά το 50%. Αξιόλογο είναι επίσης το γεγονός ότι από τα 174 παιδιά, τα 112 δήλωσαν ότι χρησιμοποιείται η Ελληνική και η Αγγλική στο σπίτι, τα 22 ότι είναι πλέον μόνον η Αγγλική γλώσσα επικοινωνίας, και τα 40 ότι είναι κυρίως

η Ελληνική, γεγονός που δείχνει ότι τα προγράμματα Ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού της Κοινότητας παρακολουθούνται ακόμη κυρίως από μαθητές των οποίων οι οικογένειες διατηρούν την ελληνικότητά τους.

4.8 Τα Ελληνικά στη Νότιο Αυστραλία

Ιστορικά, η κυβέρνηση της Νοτίου Αυστραλίας υπήρξε η Πολιτεία, η οποία προσέφερε τα πρώτα κυβερνητικά ελληνόγλωσσα προγράμματα στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση της χώρας (1972) και ενεργά υποστήριξε τη διδασκαλία της Ελληνικής στα απογευματινά ομογενειακά σχολεία. Η συμπαγής παρουσία 35.000 πολιτών ελληνικής καταγωγής και η ισχυρή εθνογλωσσική παρουσία τους σε συνδυασμό με την εμφάνιση τεχνοκρατών ελληνικής καταγωγής στα κυβερνητικά κλιμάκια της Πολιτείας συνέτειναν στη λειτουργική προώθηση της Ελληνικής.

Το 1998, το Υπουργείο Παιδείας της Νοτίου Αυστραλίας προσέφερε στους μαθητές των κυβερνητικών σχολείων 24 διαφορετικές γλώσσες, αν και το ουσιαστικό βάρος της επιλογής το έφεραν μόνον οκτώ γλώσσες, μεταξύ των οποίων και η Ελληνική. Από το 1986, που επιβλήθηκε η πολιτική για την προώθηση των γλωσσών στο εκπαιδευτικών σύστημα της Πολιτείας, ο αριθμός των σχολείων που προσέφεραν μια γλώσσα εκτός της Αγγλικής αυξήθηκε κατά 447% και ο αριθμός των σπουδαστών κατά 358%.

Η κυβέρνηση της Νοτίου Αυστραλίας, στην προσπάθειά της να εμπεδώσει θετικότερα τη διδασκαλία των γλωσσών των εθνοτικών ομάδων, έχει διορίσει ειδικό επιτελείο, που έχει ως στόχο του να καλλιεργήσει τον πολυπολιτισμό στην εκπαίδευση. Η Ελληνική ήταν μία από τις οκτώ γλώσσες της Πολιτείας, που λαμβάνουν προτεραιότητα στη διαμόρφωση των γλωσσικών προγραμμάτων στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Η διδασκαλία της Ελληνικής στο κρατικό σύστημα καθορίζεται από την κυβερνητική πολιτική, τη ζήτηση, την προτίμηση του διευθυντή και του διδακτικού προσωπικού, την πίεση των γονέων και την εύκολη διαθεσιμότητα προσωπικού και μέσων.

Το 1998, η Ελληνική προσφερόταν σε 33 Δημοτικά σχολεία (ο υψηλότερος αριθμός σε ολόκληρη την Αυστραλία) και 15 Γυμνάσια και Λύκεια της Πολιτείας. Παρά τη σχετική μείωση του αριθμού των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων που προσέφεραν την Ελληνική (το 1992, ελληνόγλωσσα προγράμματα λειτουργούσαν σε 44 ιδρύματα της πρωτοβάθμιας και 18 της δευτεροβάθμιας παιδείας), η κατάσταση παρουσιάζεται συγκριτικά υγιέστερη, αν ληφθεί υπόψη ότι η Αδελαΐδα διαθέτει λιγότερο από το ένα τρίτο του πληθυσμού της Μελβούρνης και του Σύδνεϊ και το ένα έκτο της αριθμητικής δύναμης της ελληνικής παροικίας της Μελβούρνης.(5)

Τα στατιστικά δεδομένα φανερώνουν ότι περισσότεροι σπουδαστές παρακολουθούν τα ελληνόγλωσσα προγράμματα της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στη Νότιο Αυστραλία σε σύγκριση με οποιαδήποτε άλλη Πολιτεία. Αξιόλογο είναι επίσης το γεγονός ότι η διδασκαλία της Ελληνικής μεθοδεύεται περισσότερο συστηματικά στην επαρχία της Πολιτείας αυτής σε σύγκριση με όλες τις άλλες, εξαιρουμένης μόνον της Κουησλάνδης, λόγω της εκεί κρατούσας δημογραφικής κατάστασης. Η λειτουργία αριθμητικά υγιών ελληνόγλωσσων προγραμμάτων στο Coober Pedy, και, μάλιστα διγλώσσων, στη Whyalla, στο Kingston, Renmark,

Elisabeth, ακόμη και στην ακριτική και ερημώδη Ceduna, πιστοποιεί ότι η Ελληνική παραμένει ρωμαλέα γλώσσα στην Πολιτεία αυτή. Σημειώνεται ότι τα ελληνόγλωσσα προγράμματα της Νοτίου Αυστραλίας, ενώ παλαιότερα προσέλκυαν μόνον χαμηλό αριθμό αλλοεθνών (26% το 1992), το 1998 το ποσοστό των αλλοεθνών ανήλθε σε 78%.

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του Υπουργείου Παιδείας, της Νοτίου Αυστραλίας ο δείκτης της γλωσσικής συγκράτησης των μαθητών, που φοιτούν στα ελληνόγλωσσα προγράμματα, είναι ο υψηλότερος σε σύγκριση με τις άλλες γλώσσες των εθνοτικών ομάδων. Ιδιαίτερα υψηλός είναι ο δείκτης στο Λύκειο, όπου κυμαίνεται από 80,2 σε 100 στα εκατό (από το δέκατο προς το ενδέκατο και δωδέκατο έτος σπουδών). Ο δείκτης της συγκράτησης στο Γυμνάσιο κυμαίνεται από 72,02% σε 90,9%. Το 1996 σημειώθηκε μεγάλη πτώση του δείκτη συγκράτησης των μαθητών στα ελληνόγλωσσα προγράμματα (συρρικνώθηκε στο 54,3%) για να ανέλθει σε 67,8% το 1997.

Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Παιδείας, ο αριθμός των σπουδαστών των ελληνόγλωσσων προγραμμάτων στον κυβερνητικό φορέα της Πολιτείας της Νοτίου Αυστραλίας παρέμεινε σχετικά σταθερός, σε σύγκριση με τα δεδομένα που επικρατούσαν το 1992 και 1993, ύστερα από την παροδική αύξηση του αριθμού που σημειώθηκε το 1994 και 1995. Συγκεκριμένα, τα ελληνόγλωσσα προγράμματα στα κυβερνητικά σχολεία παρουσίαζαν την εξής δύναμη: 1992: Primary 5771, Secondary 894, 1993: 5821, 753, 1994: 6821, 763, 1995: 6350, 646, 1996: 5053, 748, 1997: 5342, 756.

Το 1996, συνολικά 204 μαθητές, επί προσθέτως των 756 σπουδαστών της Ελληνικής στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, είχαν επιτυχώς περατώσει τις σπουδές τους στην ελληνική γλώσσα, εκ των οποίων οι 114 είχαν εγγραφεί στα προγράμματα της ενδεκάτης, ήτοι της πρώτης από τις δύο φάσεις (Modern Greek Extended Enrolments), και 90 σπουδαστές στα προγράμματα της δωδεκάτης, ήτοι σε επίπεδο αποφοίτησης (Δεύτερο Επίπεδο). Από αυτούς, οι 54 ανήκαν στη δύναμη των κοινοτικών σχολείων. Το ποσοστό επιτυχίας τους στις εισαγωγικές εξετάσεις των ΑΕΙ ποικίλει κατ' έτος και είναι ανάλογο με το επίπεδο της κατάρτισης. Για παράδειγμα, για τους σπουδαστές του πρώτου επιπέδου, το 1993, το ποσοστό επιτυχίας ήταν 91%, το 1994 ανήλθε σε 93%, το 1995 σε 96%, το 1996 και 1997 σε 99%, ενώ για τους σπουδαστές του δεύτερου το ποσοστό επιτυχίας δεν ξεπέρασε το 82%. Κύριες σχολικές μονάδες που διατηρούσαν μεγάλο αριθμό σπουδαστών ήταν τα Γυμνάσια Adelaide, Norwood, Unley, Underdale, Daws, ενώ από τους κοινοτικούς φορείς αριθμητικά διακρίνονταν το 1997, η Κοινότητα της Thebarton and Western Suburbs, Port Adelaide και της παλαιάς Κοινότητας της Αδελαΐδας.

Τα ελληνόγλωσσα προγράμματα προσφέρονται στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση για διάστημα συνήθως 90 λεπτών, ενώ στα Γυμνάσια και στα Λύκεια η διάρκεια αυξάνεται από 180-270 λεπτά εβδομαδιαίως. Η σημαντική διαφοροποίηση στο μαθητικό δυναμικό, που παρακολούθει τα δύο επίπεδα της εκπαίδευσης, είναι ότι η συντριπτική πλειοψηφία των παιδιών που φοιτούν στα κρατικά δημοτικά σχολεία είναι μη Ελληνικής καταγωγής, ενώ, αντίθετα, στα Γυμνάσια ο αριθμός των αλλοεθνών που φοιτούν στα ελληνόγλωσσα προγράμματα δεν ξεπερνά το 15%.

Το αξιολόγο στην περίπτωση της κρατικής ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης είναι η δραμα-

τική συρρίκνωση του αριθμητικού δυναμικού των παιδιών που φοιτούν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (βλέπε το σχετικό πίνακα). Η δραματική μείωση του αριθμού των σπουδαστών της Ελληνικής στα κρατικά Γυμνάσια και Λύκεια βρίσκεται σε πλήρη αναλογία με τη γενικότερη κατάσταση της γλωσσικής φθοράς που χαρακτηρίζει όλες τις γλώσσες της Πολιτείας και γενικότερα της Αυστραλίας. Για παράδειγμα, σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Παιδείας της Ν.Α, το 1993, το ποσοστό της γλωσσικής απόκλισης από την Πρώτη προς τη Δεύτερα Γυμνασίου ήταν 6,9%, από την Δεύτερα προς την Τρίτη 43%, από την Τρίτη προς την Τετάρτη 53,2%, από την Τετάρτη προς την Πέμπτη 40,7% και από την Πέμπτη προς την Έκτη 37,7%. Συνολικά, ο δείκτης της γλωσσικής φθοράς στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ξεπερνά το 90% του συνολικού αριθμού των μαθητών, που επέλεξαν μια γλώσσα με την έναρξη του Γυμνασίου. Μεγαλύτερη είναι η γλωσσική απόκλιση και φθορά ανάμεσα στα αγόρια και στα σχολεία της επαρχίας.

Η κατάσταση επιδεινώνεται από την έλλειψη στρατηγικής απορρόφησης των μαθητών με την έξοδο τους από τα κυβερνητικά κρατικά σχολεία. Συγκεκριμένα, η έλλειψη Γυμνασίων με ελληνόγλωσσα προγράμματα, σε παρακείμενες προς τα Δημοτικά σχολεία περιοχές, στερεί από τους μαθητές την ευκαιρία να συνεχίσουν την ελληνομάθειά τους. Αυτό έχει ως συνέπεια την κάθετη πτώση του δείκτη της γλωσσικής συγκράτησης. Αρκετά προγράμματα του Δημοτικού προσφέρονται αποκλειστικά σε μαθητές ελληνικής καταγωγής (Clapham PS), ενώ σε ένα από αυτά (Norton Summit PS) δεν υπάρχει ουδείς μαθητής ελληνικής καταγωγής. Η ραγδαία αύξηση του αριθμού των μαθητών, που δεν προέρχονταν από οικογένειες, όπου ομιλούνταν η Ελληνική κανονικά, σε επίπεδο πλέον που ξεπερνά το 89%, σε σχέση με τον ανεπαρκή αριθμό των ωρών φοίτησης, είχε ως αποτέλεσμα να μειωθεί σημαντικά όχι μόνον το επίπεδο της γλωσσικής κατάρτισης αλλά και ο δείκτης της γλωσσικής σύγκλισης.

Η συντριπτική πλειοψηφία των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (78%), αν και εντόπιζαν κάποια προβλήματα, χαρακτήριζε το μέλλον της Ελληνικής στην Πολιτεία της Ν.Α ως ικανοποιητικό και αισιόδοξο, τη διδασκαλία των ελληνόγλωσσων προγραμμάτων ως «ικανοποιητικά» και «εξαιρετικά» και την ανταπόκριση των σπουδαστών ως «θετική». Αντίθετα, απογοητευτική και απαισιόδοξη μαρτυρούσαν την πορεία της ελληνομάθειας οι εκπαιδευτικοί της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίοι προοίωνιζαν την τελική έκκρουση των προγραμμάτων από το κρατικό σύστημα με την εκπνοή του αιώνα. Η απαισιοδοξία των εκπαιδευτικών στηριζόταν στο γεγονός ότι μόνο μικρό ποσοστό μαθητών του Δημοτικού συνέχιζε τη φοίτησή του στα ελληνόγλωσσα προγράμματα του Γυμνασίου, στην πλειοψηφία τους ελληνόπουλα, τρίτης γενιάς. Οι εκπαιδευτικοί των Γυμνασίων μαρτυρούσαν ότι η διεύθυνση των σχολείων δεν επέδειχνε συναντίληψη και η παροικία αδιαφορούσε στην εκτροπή αυτή. Σημειώνεται ότι τρία ελληνόγλωσσα προγράμματα στην επαρχία της Πολιτείας διεκόπησαν το 1997, επειδή, παρά τις σχετικές διαφημίσεις, δεν παρουσιάστηκε εκπαιδευτικός για να διδάξει Ελληνικά, ενώ άλλα τρία καταργήθηκαν, επειδή η Κυβέρνηση «έκλεισε» ως ασύμφορα τα σχολεία τους. Ουσιαστικά, από το 1992, ενώ ο αριθμός των Γυμνασίων δεν γνώρισε σοβαρή πτώση, μειώθηκε αισθητά (41%) ο αριθμός των μαθητών.

Όνομα Φορέα	Αριθμός Σχολείων	Αριθμός Μαθητών	Ποσοστό διεθνικών	Ποσοστό αλλοεθνών
Κυβερνητικά Δημοτικά	35	5342	19	78
Κυβερνητικά Γυμνάσια	15	893	24	21
Εθνοτικά Σχολεία	50	1824	25	5
Δίγλωσσα Προγράμματα	2	477	21	18
Ανεξάρτητα Κολέγια	1	27	21	12
Τμήματα Ενηλίκων	3	132	27	28
Πανεπιστημιακά Τμήματα	1	82	15	10
Ιδιαίτερα Μαθήματα	-	286	26	-
ΣΥΝΟΛΟ	107	9063	-	-

Πίνακας 24ος

Φορείς και σπουδαστές της Ελληνικής, ποσοστό σπουδαστών από διεθνικούς γάμους και ποσοστό αλλοεθνών σπουδαστών στη Ν.Α

Πηγή: Υπουργείο Παιδείας της Νοτίου Αυστραλίας, Έρευνα στα πλαίσια του προγράμματος «Παιδεία Ομογενών» (1998).

Από το 1932, που ιδρύθηκε και λειτούργησε στο Port Pirie και στην Αδελαΐδα το πρώτο ελληνικό απογευματινό σχολείο, οι οργανωμένες κοινότητες του Ελληνισμού, συνεργαζόμενες με την Ορθόδοξη Εκκλησία, ανέλαβαν την ευθύνη της ελληνομάθειας στα παιδιά των μεταναστών. Συνολικά 20 κοινοτικοί και εκκλησιαστικοί φορείς της παροικίας διατηρούσαν 37 δημοτικά και 13 Γυμνάσια στην Πολιτεία της Ν.Α., προσφέροντας ελληνόγλωσσα προγράμματα σε 1824 μαθητές. Ο αριθμός των μαθητών της Ελληνικής, που φοιτούν στα κοινοτικά σχολεία, αποτελεί το 45% της συνολικής δύναμης των σπουδαστών που ενδιατρέφουν στην εκμάθηση των γλωσσών των εθνοτικών ομάδων της Πολιτείας αυτής. Οι εκπαιδευτικοί των κοινοτικών σχολείων είναι στην πλειοψηφία τους ελλαδογεννημένοι (71%), με πολύχρονη διάρκεια εποίκησης στην Αυστραλία. Οι περισσότεροι έχουν τυπικά προσόντα εκπαιδευτικού, ωστόσο, ένα ποσοστό 26% είναι απόφοιτοι ελλαδίτικων Γυμνασίων.

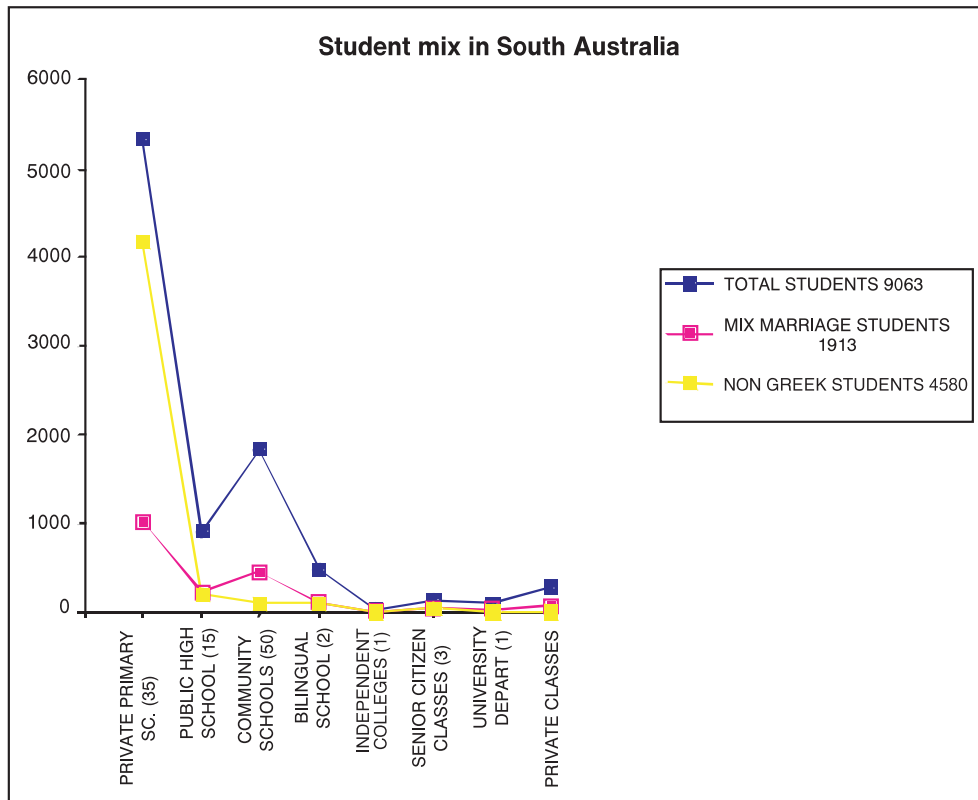
Η μέριμνα των κοινοτικών σχολείων είχε ως στόχο τη διδασκαλία της Ελληνικής ως μητρικής γλώσσας σχεδόν αποκλειστικά σε μαθητές ελληνικής καταγωγής. Τα ελληνόγλωσσα προγράμματα περιελάμβαναν τη διδασκαλία της Ελληνικής Ιστορίας, Θρησκευτικών και Γεωγραφίας της Ελλάδας. Τα μαθήματα προσφέρονται σχεδόν αποκλειστικά κάθε Σάββατο από όλες τις κοινοτικές εστίες του Ελληνισμού της Πολιτείας. Η συντριπτική πλειοψηφία των σπουδαστών των ελληνόγλωσσων προγραμμάτων των εθνοτικών σχολείων ήταν ελληνικής καταγωγής με περιορισμένο αριθμό μαθητών, που προέρχονταν από διεθνικούς γάμους (25%). Η Κοινότητα της Αδελαΐδας διατηρούσε τον υψηλότερο αριθμό μαθητών (516) και ακολουθούσε η Κοινότητα του Thebarton (224), του Port Adelaide (149), του Αγίου Αντωνίου (137) και του Αγίου Δημητρίου (125).

Δύο ήταν τα δίγλωσσα προγράμματα που λειτουργούσαν στη Νότιο Αυστραλία, το κυβερνητικό πρόγραμμα του Cooper Pedy με 15 μαθητές και το Ελληνικό Ορθόδοξο Ημερήσιο Σχολείο του Αγίου Γεωργίου με 462 μαθητές. Το δίγλωσσο κυβερνητικό πρόγραμμα του Cooper Pedy ιδρύθηκε το 1994. Η έλλειψη εκπαιδευτικού με επάρκεια στην ελληνική γλώσσα και η δυσκολία αποστολής ελλαδίτη αποσπασμένου εκπαιδευτικού είχαν ως αποτέλεσμα το 1998 να προσφερθούν τα Ελληνόγλωσσα προγράμματα ηλεκτρονικά από την Αδελαΐδα. Συγκεκριμένα, πέντε μαθήματα για τους μαθητές της Πέμπτης και Έκτης Δημοτικού του σχολείου επιμελούνταν την εβδομάδα αποσπασμένος εκπαιδευτικός χρησιμοποιώντας τις εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου Flinders. Το όλο πρόγραμμα στηρίχθηκε σε χρηματοδότηση του Υπουργείου Παιδείας. Το Ημερήσιο Δίγλωσσο Κολλέγιο του Αγίου Γεωργίου γνώρισε μεγάλη αριθμητική αύξηση (427 μαθητές) το 1998, προσελκύοντας κυρίως ελληνικής καταγωγής μαθητές στις τάξεις του.

Το 1998 στην Αδελαΐδα, ένα μόνο ανεξάρτητο αγγλικανικό Κολέγιο προσέφερε ελληνόγλωσσο πρόγραμμα σε 27 μαθητές. Τα μαθήματα είχαν οργανωθεί από τη διεύθυνση του Annesley College χωρίς να ενταχθούν στο κανονικό πρόγραμμα του σχολείου. Ελληνόγλωσσα προγράμματα δεν λειτουργούν στην καθολική εκπαίδευση, ούτε και σε επίπεδο TAFE, παρά το γεγονός ότι το 1997 διαφημίστηκαν ελληνόγλωσσα προγράμματα για ενήλικους, χωρίς όμως να προσελκύσουν ικανό αριθμό για να δικαιολογηθεί η ίδρυση τμήματος. Γενικά, ο συνολικός αριθμός των σπουδαστών της Ελληνικής στη Νότιο Αυστραλία ανήλθε σε 9.063 σπουδαστές, έναντι 8.918 σπουδαστών, που ήταν το 1992. Η σχετική αύξηση οφείλεται αποκλειστικά στην αριθμητική ευρωστία των μαθητών του Δημοτικού και τη μεγάλη προσέλκυση αλλοεθνών στα ελληνόγλωσσα προγράμματα.

Στο επίπεδο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης τα Ελληνικά προσφέρθηκαν για πρώτη φορά στον Ανώτατο Κολέγιο Εκπαίδευσης της Νοτίου Αυστραλίας (South Australian College of Advanced Education) το 1974. Έκτοτε, μαθήματα ελληνικής Γλώσσας και Φιλολογίας λειτούργησαν στα Πανεπιστήμια της Αδελαΐδας και του Flinders. Το 1989, είχε ιδρυθεί και λειτούργησει στο Flinders η Έδρα των Νεοελληνικών Σπουδών, ύστερα από επιχορήγηση της Αυστραλιανής Κυβέρνησης, με έναν Καθηγητή και δύο λέκτορες. Το 1992, τα ελληνόγλωσσα προγράμματα του Πανεπιστημίου της Αδελαΐδας τέθηκαν υπό την ακαδημαϊκή ευθύνη του Flinders, ενώ το 1996, καταργήθηκε η Έδρα και υποβαθμίσθηκε η νομική υπόσταση του Τμήματος του Πανεπιστημίου του Flinders, ύστερα από την παραίτηση και αποχώρηση του καθηγητή. Το 1998, ο αριθμός των σπουδαστών του Flinders, ανήλθε στους 100 περίπου φοιτητές, ύστερα από την οικονομική ενίσχυση της παροικίας και το έμπρακτο ενδιαφέρον της Ελληνικής Πολιτείας, που εκφράσθηκε με την προσωπική κινητοποίηση του εκεί Γενικού Προξένου.

Το 1998, ο Σύμβουλος Εκπαίδευσης του Ελληνικού Γενικού Προξενείου στη Νότια Αυστραλία είχε διορίσει με έδρα την Αδελαΐδα τέσσερις αποσπασμένους ελλαδίτες εκπαιδευτικούς στην Πέρθη, διαπραγματευόταν την αποστολή ενός εκπαιδευτικού στο Ντάργουιν, ενώ είχαν τοποθετηθεί ένδεκα εκπαιδευτικοί στην επαρχία και τη μητροπολιτική Αδελαΐδα. Οι αποσπασμένοι προσφέρουν υπηρεσίες, ενταγμένοι στους αποδέκτες φορείς, ωστόσο, διατηρούν την αυτονομία τους, αναφορικά με το ωράριο εργασίας τους, το οποίο καθορίζεται από ελλαδίτικα κυβερνητικά κριτήρια.

Διάγραμμα 15ο

Εμφαίνεται ο αριθμός των μαθητών με τα ποσοστά των μαθητών από μικτούς γάμους και των αλλοεθνών.

Πηγή: Έρευνα στα πλαίσια του προγράμματος «Παιδεία Ομογενών» (1997)

Η Ελληνική, όπως και οι άλλες 21 γλώσσες, που προσφέρονται ως εξετάσιμο μάθημα για τις εισαγωγικές εξετάσεις των Πανεπιστημίων της Ν.Α, βρίσκεται σε μειονεκτική θέση έναντι των άλλων μαθημάτων, αναφορικά με το σύστημα της τελικής βαθμολογικής αξιολόγησης (scaling). Το γεγονός ότι στην Ν.Α δεν ισχύει το σύστημα των έξτρα βαθμών (bonus system), όπως αυτό ισχύει στη Βικτώρια, σε συνάρτηση και σχέση με την πτώση του βαθμού απόδοσης, εξαιτίας του scaling, έχει ως συνέπεια να αποθαρρύνει αρκετούς μαθητές να πάρουν το μάθημα των Ελληνικών, διότι δεν τους παρέχονται τα θετικά κίνητρα. Σημαντικό επίσης είναι το γεγονός ότι το Πανεπιστήμιο του Adelaide ψήφισε το 1997 υπέρ της καθιέρωσης του συστήματος αμοιβής (bonus system), το οποίο θα ισχύσει από το 1999, χωρίς όμως και πάλι να επιτευχθεί η καθολική συμφωνία και των άλλων Πανεπιστημίων της Νοτίου Αυστραλίας, με αποτέλεσμα να θέσουν σε μειονεκτική θέση τους φοιτητές τους.

4.9. Τα Ελληνικά στη Νέα Ζηλανδία

Από το 1993, η επίσημη πολιτική της Νέας Ζηλανδίας διατυπώθηκε στο πλαίσιο διδασκαλίας της Νέας Ζηλανδίας, που θέσπισε το Υπουργείο Παιδείας της χώρας, στο οποίο

γίνεται μνεία για διδασκαλία του εκπαιδευτικού προγράμματος σε μία από τις γλώσσες της Αγγλικής, της Μασορί, της νήσων του Ειρηνικού ή σε άλλη γλώσσα. Ως επίσημες γλώσσες αναγνωρίζονται η Αγγλική, ως γλώσσα της πλειοψηφίας των κατοίκων, αλλά και της σπουδαιότητας που ενέχει σε εθνικό και διεθνές επίπεδο και η Μασορί, που θεσπίστηκε ως επίσημη γλώσσα με τη Συμφωνία της Waitangi μεταξύ των Μασορί των οποίων η εποίκηση προηγήθηκε 1000 χρόνια πριν από την ευρωπαϊκή και των Βρετανών εποίκων.

Αν και οι ανάγκες της τοπικής κοινωνίας και οι πρωτοβουλίες, που αναπτύσσουν τα μέλη της, είναι το κριτήριο της εισαγωγής και διδασκαλίας των γλωσσών, εκτός της Νεοζηλανδικής Αγγλικής, εν τούτοις οι εθνικές ομάδες, που προέρχονται από τα νησιά του Ειρηνικού, είναι οι μόνες κοινότητες που απολαμβάνουν προνομιακώς αξιόλογα και συγκεκριμένα κυβερνητικά προγράμματα για τη διατήρηση της εθνογλωσσικής τους φυσιογνωμίας τουλάχιστον στο επίπεδο της προσχολικής ηλικίας.

Η ελληνική παροικία δε διαθέτει ένα συλλογικό σώμα, που να ασκεί πολιτική πίεση και να προωθεί δυναμικά τα αιτήματά της στην κεντρική Κυβέρνηση, αν και οι Έλληνες ιδιαίτερα μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο δημιούργησαν αγαστές σχέσεις με τους Νεοζηλανδούς. Οι σχέσεις αυτές καλλιεργήθηκαν εντονότερα με την άφιξη στη Νέα Ζηλανδία των «νυφών του Πολέμου», δηλαδή εκατοντάδων Ελληνίδων από την Ελλάδα και ιδιαίτερα την Κρήτη, οι οποίες παντρεύτηκαν Νεοζηλανδούς στρατιώτες, τους οποίους γνώρισαν κατά τη διάρκεια παραμονής των τελευταίων στο ελληνικό μέτωπο.

Μετά το 1995, η κυβέρνηση της Νέας Ζηλανδίας διακήρυξε τη επιθυμία της να στηρίξει ορισμένες γλώσσες, οι οποίες έχουν ευρεία χρήση στη χώρα, όπως την Κορεατική, τη Σαμοατική, την Μανδαρινική και την Ισπανική. Η Ελληνική με 4600 περίπου χρήστες στη Νέα Ζηλανδία δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των είκοσι επικρατέστερων γλωσσών της χώρας. Σύμφωνα με την απογραφή του 1996, οι είκοσι επικρατέστερες γλώσσες της Νέας Ζηλανδίας από την άποψη του αριθμού των χρηστών είναι η Αγγλική με 3.290.451, η Μασορί με 153.666, η Σαμόαν (70.875), η Γαλλική (45.213), η Καντονιζιακή (33.570), η Γερμανική (31.983), η Ολλανδική (27.471), η sign language της Ν.Ζ (26.589), η Τόγκαν (19.113), η Ιαπωνική (18.633), η Μανδαρινική (18.483), η Σιντική Κινέζικη (12.912), η Ινδική (12.879), η Κορεατική (11.112), η Ισπανική (10.692), η Γκουγιαράτι (8.760), η Μασορί των Νήσων Κουκ (8565), η Ιταλική (6291), η Νιουεανική (5.838) και η Ταγαλόγκ (5607). Παρά τις φιλότιμες προσπάθειες, που καταβάλλουν οι επτά ελληνικές κοινότητες, που λειτουργούν στα κύρια αστικά κέντρα της χώρας, η Ελληνική δίνει σκληρό αγώνα, προκειμένου να διατηρηθεί από τους Νεοζηλανδούς Έλληνες της δεύτερης και τρίτης γενιάς σε ένα κράτος, που κυριαρχείται από το σωβινισμό της κυρίαρχης Αγγλικής. Παρά την έλλειψη συγκεκριμένης πολιτικής, η νοοτροπία των Νεοζηλανδών μεταστράφηκε τα τελευταία είκοσι χρόνια προς το θετικότερο. Η πολιτική της αφομοίωσης αντικαταστάθηκε με το δόγμα της προοδευτικής ένταξης και ενσωμάτωσης των μεταναστών στο νέο τους κοινωνικό περιβάλλον. Επιδίωξη της σύγχρονης κυβερνητικής πολιτικής είναι η κοινωνική συνεκτικότητα (social cohesion), ενώ οι εθνοτικές ομάδες της χώρας ουσιαστικά ζητούν την κοινωνική προσαρμοστικότητα (social conformity) των μελών τους, ρύθμιση που κάνει *ad hoc* αποδεκτά τη γλώσσα και τον πολιτισμό τους.

Η λειτουργία της Ελληνικής γνώρισε μια διαρκή μεταλλαγή του χαρακτήρα και του τρόπου διδασκαλίας της, από μητρική σε δεύτερη και στη συνέχεια σε ξένη γλώσσα, καθώς προκαλούνταν συρρίκνωση των γλωσσικών κυκλωμάτων των χρηστών και προοδευτική απόκλιση από το γλωσσικό μοντέλο της συμβατικής Ελληνικής. Ωστόσο, κατόρθωσε να διατηρηθεί, ενώ άλλες γλώσσες εθνικών ομάδων, για παράδειγμα η Κελτική, η Δανέζικη, η Νορβηγική και η Σουηδική ισοπεδώθηκαν από την Αγγλική, ενώ η Ολλανδική σημειώνει υψηλότατο δείκτη γλωσσικής απόκλισης σε διαγενεολογικό επίπεδο (82% από τη δεύτερη προς την τρίτη γενιά) και αναμένεται να μην ομιλείται με την εκπονή της πρώτης εικοσαετίας του επόμενου αιώνα.

Κύριος συντελεστής της εθνογλωσσικής διατήρησης των εθνικών ομάδων παραμένει η χαμηλή συχνότητα συγχρωτισμού τους με την κυρίαρχη ομάδα και οι ελλειπείς κοινωνικο-οικονομικές τους σχέσεις. Η διαφορετική πολιτιστική αφετηρία της ελληνικής παράδοσης και γλώσσας, η διαφορετική θρησκευτική αντίληψη και η διαφορετικότητα των βασικών αξιών της ελληνικής οικογένειας συντέιναν αποφασιστικά στη διαγενεολογική διατήρηση της Ελληνικής στην Αυστραλία και Νέα Ζηλανδία. Αντίθετα, οι εθνότητες και οι γλώσσες των εθνικών ομάδων, που προήλθαν από τη βόρεια Ευρώπη γνώρισαν έντονη απόκλιση και αφομώθηκαν πριν παρέλθει η τρίτη γενιά.

Κεντρικό πρόβλημα στην εύρυθμη λειτουργία της διδασκαλίας των Ελληνικών αποτελεί και η υπεροπτική διάθεση με την οποία αξιολογούν τη διατήρηση της Ελληνικής οι Έλληνες έποικοι της πρώτης γενιάς. Πολλοί ελλαδογεννημένοι έποικοι δεν αισθάνονται πειστική την ανάγκη να λάβουν σοβαρά μέτρα για τη διατήρηση της Ελληνικής, επειδή οι ίδιοι αυτόχρονα διαθέτουν γλωσσική επάρκεια ή επειδή αξιολογούν ότι δεν θα έχουν πρόβλημα να τη μεταφτεύσουν στα παιδιά τους. Υπάρχει ωστόσο και μια μικρότερη ομάδα Ελλήνων εποίκων, η οποία στρέφεται στη χρήση της Αγγλικής στο σπίτι είτε για να ενθαρρύνουν τα παιδιά τους, είτε για να βελτιώσουν οι ίδιοι την Αγγλική τους.

Διαφορετική παρουσιάζεται σε διαγενεολογικό επίπεδο η αντίληψη που σχηματίζουν οι έποικοι για την εθνογλωσσική διατήρησή τους. Οι ελλαδογεννημένοι θέτουν ως στόχο τα παιδιά τους να εκμάθουν και να καλλιεργήσουν τη μητρική τους γλώσσα επαρκώς και πλησιέστερα προς τη συμβατική νόρμα της Ελληνικής, ενώ αυτοί που γεννήθηκαν στην Αυστραλία και Νέα Ζηλανδία δηλώνουν ικανοποιημένοι, εφόσον τα παιδιά τους διατηρήσουν μέρος της προγονικής γλώσσας και πιστεύουν ότι μπορούν να την αναπτύξουν ακόμη περισσότερο ίδια βουλήσει εφόσον ενηλικιωθούν.

Στη Νέα Ζηλανδία, τα τελευταία δέκα χρόνια, σύμφωνα με τις απογραφές του 1986 και 1996, σημειώθηκε συρρίκνωση της αριθμητικής δύναμης του Ελληνισμού από 6.800 σε 4.900. Η μείωση του αριθμού οφείλεται στον υψηλό δείκτη των παλινοστίσεων και στη μετοικεσία μεγάλου αριθμού εποίκων, κυρίως νέων, προς την Αυστραλία προς εξεύρεση εργασίας. Ελληνικές Κοινότητες και Σύλλογοι λειτουργούσαν το 1998 στο Wellington, Christchurch, Palmerston North, Hutt Valley, Auckland, Wanganthi και Nes Plymouth. Οι περισσότεροι συλλογικοί φορείς είχαν, το 1998, ως έδρα τους την Πρωτεύουσα Wellington, όπου είναι η έδρα του Μητροπολίτη και του Έλληνα Πρέσβη. Λειτουργούσαν οι εξής Κοινότητες και σύλλογοι: Στο Wellington η Μητρόπολη, η Επιτροπή της Αγίας Ελένης, η Ελλη-

νική Ορθόδοξη Κοινότητα Wellington και περιχώρων, ο Πανελλήνιος Σύλλογος, ο Σύλλογος Ακαρνάνων, η Μυτιληνιακή Αδελφότητα, η Ένωση Κυριών NZ, η Ένωση Νεολαίας, ο Σύλλογος Ελλήνων Αποστράτων, η Αδελφότητα των Κρητών, η Κοινότητα Κυπρίων, η Αδελφότητα Ιθακησίων Οδυσσέας, η Παμμακεδονική Αδελφότητα, ο Σύλλογος Απόλλων και οι AHEPANS, στο Hutt Valley, το Aucland, Palmerston North και το Christchurch λειτουργούσαν τοπικές Ελληνικές Κοινότητες ενώ στο Nes Plymouth τοπική Ελληνική Λέσχη.

Οι ελλείψεις που προκαλούν στον Ελληνισμό της Νέας Ζηλανδίας το ασύντακτο των δομήσεων των οργανωμένων φορέων του, εξαιτίας της απόστασης και των ενδοκοινοτικών ερίδων, καλύπτονται μερικώς από τις αγαστές σχέσεις που δημιουργήθηκαν με την Ελλάδα και τις υπηρεσίες της και από τις συχνές επισκέψεις των εποίκων προς τη Γενέτειρα. Το ποσοστό των διεθνικών, σύμφωνα με τα αρχεία της Ελληνικής Ορθόδοξης Μητρόπολης Νέας Ζηλανδίας, το 1997 ήταν 48%, ωστόσο, αν ληφθούν υπόψη οι *de facto* σχέσεις και οι πολιτικοί γάμοι, που δεν συμπεριλαμβάνονται στις ληξιαρχικές πράξεις της Μητρόπολης, τότε το ποσοστό θα πρέπει να εκτιμηθεί ως υψηλότερο.

Σύμφωνα με τα Μητρώα των Βαπτίσεων της Μητρόπολης, αλλά και τα στοιχεία της απογραφής του 1996, ο αριθμός των Ελληνοπαιδών σχολικής ηλικίας (5 έως 13 ετών) ανερχόταν περίπου σε 215 στο Wellington και στα υπόλοιπα αστικά κέντρα της χώρας σε 115 άτομα. Από τα παιδιά αυτά, των οποίων τουλάχιστον ένας από τους γονείς τους είναι ελληνικής καταγωγής, ποσοστό 20% δεν παρακολουθεί τα προγράμματα Ελληνικής γλώσσας. Η Ελληνική διδάσκεται εδώ και εβδομήντα περίπου χρόνια στις κοινοτικές αίθουσες και τους ναούς από τον οργανωμένο Ελληνισμό του Wellington, Hutt Valley, Palmerston North, Christchurch, και του Aucland. Η Ελληνική συγκαταλέγεται επίσης μεταξύ των μητρικών γλωσσών, που επιχορηγούνται από το Early Childhood Development Unit του Υπουργείου Παιδείας.

Στην Πρωτεύουσα Wellington, όπου άλλωστε είναι μόνιμα εγκαταστημένοι το 68% των Ελλήνων της Νέας Ζηλανδίας, λειτουργεί ειδικό δίγλωσσο προσχολικό τμήμα στην Ελληνική, τα έξοδα του οποίου καλύπτονται από την Κυβέρνηση. Τα προσχολικά αυτά δίγλωσσα τμήματα, όπου η Ελληνική είναι η κύρια γλώσσα διδασκαλίας, αν και στοχεύουν στη γλωσσική και πολιτιστική διατήρηση των μαθητών τους, εν τούτοις δεν μπορούν να θεωρηθούν ως προγράμματα πλήρους γλωσσικής ανάδυσης (*full immersion*). Η κυβέρνηση της Νέας Ζηλανδίας ενθαρρύνει επίσης τη σύσταση ημερησίων δίγλωσσων σχολείων, τα οποία και στηρίζει οικονομικά, εφόσον λειτουργήσουν με τις ισχύουσες προδιαγραφές εκπαίδευσης. Η Ελληνική παροικία του Wellington επιχειρήσε πριν από καιρό (1993) να συζητήσει την ίδρυση Ελληνικού Ορθόδοξου Δίγλωσσου Κολλεγίου στην πρωτεύουσα της χώρας, ωστόσο, εκφράσθηκαν φόβοι για την επιτυχία του εξαιτίας του μικρού αριθμού των Ελλήνων εποίκων και της έλλειψης οικονομικών προϋποθέσεων.

Η πλειοψηφία των μαθητών προσέρχεται στα ελληνικά σχολεία της Νέας Ζηλανδίας χωρίς προπαιδεία ή γλωσσική υποδομή στην Ελληνική. Ένα ποσοστό λιγότερο από τα 15% των μαθητών μπορεί να επικοινωνήσει στην Ελληνική και να διατυπώσει πλήρη νοήματα. Οι υπόλοιποι μαθητές κατέχουν ελάχιστα Ελληνικά, κυρίως ανεξάρτητες λέξεις, με εμφανή σύγχυση των σταθερών και ισόχρονων ελληνικών φωνημάτων, εξαιτίας

του ότι δεν ομιλείται η Ελληνική στο σπίτι, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις εκείνες που τα παιδιά προέρχονται από διεθνικό γάμο. Επομένως, δημιουργείται λειτουργικό ανακόλουθο στο τρόπο διδασκαλίας, εφόσον η γλώσσα θα πρέπει να προσφέρεται ως ξένη, ενώ η βιβλιογραφία και τα εγχειρίδια εφαρμόζουν τη διδασκαλία της Ελληνικής ως μητρικής ή ως δεύτερης γλώσσας.

Με τη λειτουργία και καθιέρωση των αποσπασμένων εκπαιδευτικών της Ελλάδας στα ομογενειακά σχολεία της Αυστραλίας και Νέας Ζηλανδίας το 1977, δεκάδες εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας παιδείας υπηρέτησαν ως δάσκαλοι, σύμβουλοι και συντονιστές προγραμμάτων της Ελληνικής. Στη Νέα Ζηλανδία το 1998 υπηρετούσαν δύο αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί στις πόλεις Auckland, Wellington και ένας ιεροδιδάσκαλος στο Christchurch. Το 1998 λειτουργούσαν στη Νέα Ζηλανδία συνολικά έξι φορείς διδασκαλίας της Ελληνικής γλώσσας με δέκα σχολικές μονάδες για παιδιά προσχολικής, σχολικής ηλικίας και ενηλίκων, με συνολικό αριθμό 326 σπουδαστών. Στο Christchurch και στο Wellington λειτουργούσαν επίσης ιδιαίτερα μαθήματα από εποίκους εκπαιδευτικούς με πολύχρονη πείρα.

Από το 1935 λειτουργεί με συνέπεια το Ελληνικό Σχολείο της Κοινότητας του Wellington με δασκάλους που διορίζει και εκμίσθωνε το Διοικητικό Συμβούλιο και από το 1978 με τη έμπρακτη συναντίληψη του Υπουργείου Παιδείας της Ελλάδας. Η τοπική Κοινότητα, το 1998, διατηρούσε τρεις σχολικές μονάδες, ήτοι το απογευματινό σχολείο για τους σπουδαστές σχολικής ηλικίας, τα τμήματα ενηλίκων και τα τμήματα προσχολικής ηλικίας, τα οποία και επιδοτούνταν από την κυβέρνηση της Νέας Ζηλανδίας. Το Δημοτικό σχολείο λειτουργεί τρεις φορές την εβδομάδα από τις 4.00 μέχρι τις 5.40, ενώ το Σάββατο προσέρχονται για την εκμάθηση των Ελληνικών χορών. Χαρακτηριστικό της λειτουργίας του σχολείου είναι ο ασθενής δείκτης συγκράτησης του μαθητικού δυναμικού στις μεγάλες τάξεις, με αποτέλεσμα από τους 56 μαθητές, που φοιτούν σε αυτό, μόνον οι δέκα να είναι των τελευταίων τριών τάξεων. Στη διαμόρφωση της κατάστασης αυτής συντελεί η αδιαφορία των γονέων και η χαλαρή τους προδιάθεση προς την ελληνομάθεια.

Όνομα Φορέα	Αριθμός Σχολ. Μονάδ	Αριθμός Μαθητών	Ποσοστό διεθνικών	Ποσοστό αλλοεθνών
Εθνοτικά Σχολεία	10	303	21	5
Ιδιαίτερα Μαθήματα	-	24	5	-
ΣΥΝΟΛΟ	10	327	-	-

Πίνακας 25ος

Φορείς και σπουδαστές της Ελληνικής, ποσοστό σπουδαστών από διεθνικούς γάμους και ποσοστό αλλοεθνών σπουδαστών στη Νέα Ζηλανδία.

Πηγή: Έρευνα στα πλαίσια του προγράμματος «Παιδεία Ομογενών» (1998)

Συντελεστικός παράγοντας της χαμηλής συγκράτησης είναι και η φοίτηση στις μικρές τάξεις από μαθητές μεγαλύτερης ηλικίας, γεγονός που τους οδηγεί στην έξοδο από το ελ-

ληνικό Δημοτικό, μόλις εγγραφούν στο κανονικό τους Γυμνάσιο. Αντίθετα, τα τελευταία τρία χρόνια σημειώνεται έμπρακτο ενδιαφέρον από μικρό αλλά σταθερό αριθμό αλλοεθνών Νεοζηλανδών, οι οποίοι επιθυμούν να εκμάθουν την Ελληνική ως δεύτερη γλώσσα και παρακολουθούν τα τμήματα των ενηλίκων. Μεγάλος είναι επίσης ο αριθμός των Ελλήνων εποίκων δεύτερης και τρίτης γενιάς στα μεγάλα αστικά κέντρα, που επιστρέφει στα τμήματα των ενηλίκων, επανακαλύπτοντας τις ρίζες και την ταυτότητά τους. Το ελληνικό πρόγραμμα για τους ενήλικες διαθέτει τρία επίπεδα, των αρχαρίων με 25 σπουδαστές, των intermediate με τέσσερις και των προχωρημένων με τρεις. Οι τέσσερις εκπαιδευτικοί του Κοινοτικού σχολείου, αν και ατενίζουν το μέλλον με συγκρατημένη αισιοδοξία, διενκρινίζουν ότι απαιτείται σχετική διαφώτιση των γονέων, οι οποίοι ήδη είναι δεύτερης και τρίτης γενιάς. Οι ερωτηθέντες εκπαιδευτικοί, σχολιάζοντας την ασυνεπή φοίτηση των μαθητών, υποστήριξαν ότι το σύστημα διδασκαλίας δεν ήταν αμέτοχο ευθυνών. Η έλλειψη δραστηριοτήτων στην τάξη, η μη εναργής συμμετοχή των μαθητών, η έντονη διαφοροποίηση του συστήματος του ελληνικού σχολείου από το αντίστοιχο του κανονικού προβλήθηκαν ως αιτίες της ασυνεπούς φοίτησης.

Τα τμήματα προσχολικής ηλικίας άρχισαν το 1993, αρχικά στην αίθουσα των Ιθακησίων «Οδυσσέας», με πρωτοβουλία Ελλήνων γονέων και από το 1996 λειτουργούν στην κοινοτική αίθουσα. Τα τμήματα, που επιχορηγούνται από την Κυβέρνηση της Νέας Ζηλανδίας παρακολουθούσαν 33 παιδιά, ηλικίας 2-4 ετών, με τη συμμετοχή γονέων καθώς και των ηλικιωμένων συγγενών τους. Στο ναό λειτουργεί επίσης και εκκλησιαστική χορωδία, χωρίς όμως την εναργή συμμετοχή νέων της ομογένειας, οι οποίοι δεν ενθαρρύνονται ουσιαστικά για να συμμετέχουν.

Η Ελληνική Κοινότητα Αγίου Νεκταρίου, Hutt Valley, λειτουργούσε τάξεις ελληνικών προγραμμάτων για τους 26 μαθητές τους διαρκείας έξι ωρών εβδομαδιαίως. Η Ελληνική προσφερόταν ως μητρική γλώσσα, παρά το γεγονός ότι το 15% των σπουδαστών προερχόταν από μη ελληνόφωνο περιβάλλον. Ο εκπαιδευτικός του προγράμματος έδειχνε αισιοδοξία για το μέλλον της Ελληνικής στο Wellington, τονίζοντας ότι οι προδιαγραφές ήταν ισχυρές.

Το σχολείο του Αγίου Ανδρέα της Αρχιεπισκοπής, που ιδρύθηκε και λειτουργεί με συνέπεια από το 1972 στους χώρους της Μητρόπολης, είχε εγγράψει 35 μαθητές στις τάξεις του το 1998. Τα μαθήματα λειτουργούσαν τρεις ημέρες την εβδομάδα για ένα σύνολο πέντε ωρών. Τα βιβλία που χρησιμοποιούνταν ήταν αυτά του Υπουργείου Παιδείας της Ελλάδας, ενώ προς τους μαθητές προσφέρονταν επιπλέον κείμενα και θέματα από αμερικανική και αυστραλιώτικη βιβλιογραφία. Οι εκπαιδευτικοί του σχολείου εξέφραζαν ικανοποίηση από την πρόοδο των μαθητών τους, η πλειοψηφία των οποίων ενδιέτριβαν στην ελληνομάθεια προκειμένου να διατηρήσουν την πολιτιστική τους φυσιογνωμία.

Ασυνεπείς από την άποψη της γλωσσικής συγκράτησης παρουσιάστηκαν το 1997 και οι τάξεις του ελληνικού σχολείου του Ελληνικού Εκπαιδευτικού Κέντρου της κοινότητας του Auckland. Το Κέντρο ουσιαστικά αποτελεί αμάλγαμα της προσπάθειας των δύο οργανωμένων Ελληνικών Κοινοτήτων, που λειτουργούν στη μεγαλούπολη αυτή της Νέας Ζηλανδίας, μία εκ των οποίων είναι ενταγμένη στην Αρχιεπισκοπή. Το όλο σύστημα διδασκαλίας

είναι διαρθρωμένο σε τέσσερα επίπεδα και οι σπουδαστές των δύο πρώτων επιπέδων αποτελούν περίπου το 80% του συνολικού αριθμού των σπουδαστών του σχολείου. Το 25% των μαθητών δεν προέρχονται από αμιγώς ελληνικό περιβάλλον, με αποτέλεσμα η ελληνική να προσφέρεται στο Auckland ως δεύτερη γλώσσα, αλλά και ως αντικείμενο εμπλουτισμού του ελληνικού πολιτισμού. Το σχολείο αναδιοργανώθηκε με την τοποθέτηση εκεί Ελληνίδας εκπαιδευτικού και τα βιβλία που χρησιμοποιούνται είναι της σειράς «*Μαθαίνω Ελληνικά*», «*Greek Scene*» από την Αυστραλία καθώς και η σειρά «*Νέα Ελληνικά για τους Ξένους*» του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου. Στις τάξεις των ενηλίκων προσφέρεται η σειρά των εκδόσεων *Νόστος, Ελληνικά Τώρα 1+1* και η δίγλωσση σειρά των εκδόσεων του Παπαλοΐζου από τις Η.Π.Α. Η μεθοδολογική προσέγγιση που εφαρμόζεται είναι η αναλυτικοσυνθετική και δίνεται έμφαση στη σωστή εκφορά των ήχων και φθόγγων της Ελληνικής φωνητικής.

Ο διαχωρισμός των μαθητών σε μικρές ομάδες με στόχο τη διεύρυνση και καλλιέργεια των επικοινωνιακών τους ικανοτήτων, η προτεραιότητα στη βελτίωση των προφορικών ικανοτήτων των σπουδαστών (κατανόηση και ομιλία) και η εμπέδωση στρατηγικής που ενθαρρύνει τη συμμετοχή των μαθητών (puzzles, magnetic letters) είναι μερικές από τις εφαρμοζόμενες μεθόδους. Οι εκπαιδευτικοί αξιολογούσαν την επίδοση των μαθητών ως ενθουσιώδη και τη γλωσσική απόδοσή τους ως εξαιρετική. Σε αρκετές περιπτώσεις είχαμε αναζωπύρωση της χρήσης της Ελληνικής στο σπίτι, ενώ περισσότερο θετική περιγράφηκε στα ερωτηματολόγια η απόδοση των ενηλίκων σπουδαστών. Η εμπέδωση των μαθημάτων στις αίθουσες του τοπικού Κολεγίου New Zealand Institute of Studies, σύμφωνα με την εκτίμηση των εκπαιδευτικών, παρά το γεγονός ότι προσδίδει υπεργράμματα στους σπουδαστές με την ύψωση της ελληνικής σημαίας και την ύπαρξη πολιτιστικών εκδηλώσεων, στερεί τη λειτουργία ιδιόκτητου χώρου, όπου θα μπορούσαν μόνιμα να θεωρούνται τα ελληνικά γράμματα.

Η Ελληνική Κοινότητα του Christchurch διατηρούσε το 1998 σχολείο με ένα τμήμα σχολικής ηλικίας (24 μαθητές) και ένα ενηλίκων (23 μαθητές). Στα τμήματα προσέφερε τις υπηρεσίες του το 1997 ένας αποσπασμένος ιεροδιδάσκαλος και η κόρη του. Παρά το μικρό αριθμό των Ελλήνων της Κοινότητας του Christchurch, (σύμφωνα με την απογραφή του 1996 στο Christchurch διαβιούσαν μόνιμα περίπου 310 άτομα ελληνικής καταγωγής), η κατάσταση της Ελληνικής παραμένει ακμαία. Η προπολεμική μετανάστευση ενισχύθηκε μετά το 1946 με νέους μετανάστες καθώς και με τις λεγόμενες «νύφες του πολέμου», ενώ αρκετοί Έλληνες απέκτησαν αξιόλογη παρουσία με αποτέλεσμα να επιχορηγούν συλλογικές προσπάθειες του Ελληνισμού. Το 1965, η Γεωργία Νικολή ίδρυσε στην αίθουσα της εκκλησίας τις πρώτες τάξεις Ελληνικών με 40 μαθητές. Τα προγράμματα αυτά της ελληνομάθειας διατηρήθηκαν με συνέπεια μέχρι το 1990. Το σχολείο δεν επαναλειτούργησε μέχρι το 1996, όταν διορίστηκε για πρώτη φορά εκεί ο αποσπασμένος ιεροδιδάσκαλος Ιωάννης Καρλής, ο οποίος αναδιοργάνωσε το πρόγραμμα και απέσπασε συνολικά 47 μαθητές. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ιερέα από τα 11 παιδιά της μίας τάξης, μόνον τέσσερα μπορούσαν να γράφουν αυτό που ένιωθαν.

Μεγάλος επίσης παραμένει ο αριθμός των παιδιών σχολικής ηλικίας, που δεν παρακο-

λουθεί τις τάξεις του ελληνικού σχολείου (από τα περίπου 50 παιδιά ελληνικής καταγωγής της πόλης μόνον τα μισά παρακολουθούν Ελληνικά). Οι μαθητές δείχνουν ιδιαίτερη επάρκεια στην ανάγνωση και στην κατανόηση, ωστόσο, υστερούν στην ομιλία. Ο δείκτης της συγκράτησης στο Christchurch διατηρήθηκε στα πλαίσια του 80 στα εκατό, ήτοι από τους 24 μαθητές μόνον οι πέντε διέκοψαν τις σπουδές τους το 1997. Η πρόσβαση των μαθητών στο ελληνικό κοινοτικό σχολείο είναι εύκολη, ωστόσο, πρόβλημα δημιουργεί ο υψηλός δείκτης των διεθνικών γάμων (44% το 1997).

Οι σπουδαστές της Ελληνικής στη Νέα Ζηλανδία ενδιατρέφουν στη γλώσσα κυρίως για να διατηρήσουν την ταυτότητά τους και στη συνέχεια για να επικοινωνούν με την Ελλάδα και τους Έλληνες, γιατί αγαπούν την προγονική τους χώρα και τέλος για λόγους επαγγελματικών και ακαδημαϊκών. Γενικά, η νοοτροπία τους απέναντι στην ελληνομάθεια είναι συγκρατημένα θετική. Τα περισσότερα παιδιά δεν προσέρχονται με ευθυμία τονίζοντας ότι δεν ταυτίζονται με το σύστημα διδασκαλίας και τα προβληματίζει η έλλειψη δραστηριοτήτων στην τάξη. Η σύγκριση του Ελληνικού με το κατ' εξοχή νεοζηλανδικό τους σχολείο ασκεί στην ψυχολογία των παιδιών μια διαρκή πίεση με αποσταθεροποιητικούς αντίκτυπους. Η αδιάφορη ψυχολογική προδιάθεση των γονέων, η έμφαση στα σπορ, όσον αφορά τον ελεύθερο χρόνο, υποτονίζουν περισσότερο τη συνέπεια της φοίτησης.

Η έλλειψη πολύχρωμων και εικονογραφημένων βιβλίων στα ελληνικά σχολεία της Νέας Ζηλανδίας είναι εμφανής. Εξάιρεση αποτελεί η δουλειά που ετοίμασε στο Wellington η εκπαιδευτικός Ντίνα Βιάτου, με το εικονογραφημένο εγχειρίδιό της με τίτλο *«Η Ζωή Επισκέπτεται τη Γιαγιά»*. Πρόκειται για ένα φιλοτεχνημένο εγχειρίδιο με εικόνες από τη ζωή της Αυστραλίας και της Ελλάδας με πρωταγωνίστρια τη Ζωή και τη γιαγιά της. Το 1997, το πόνημα κρίθηκε διδακτικό βιβλίο από το Υπουργείο Παιδείας της Νέας Ζηλανδίας και μεγάλο μέρος του αποτέλεσε κεφάλαιο το βιβλίου με τίτλο *School Journal*. Στο τέλος του αγγλικού βιβλίου παρατίθεται ειδικό ελληνικό γλωσσάριο με τις λέξεις που χρησιμοποιούνται στην Αγγλική του ποικιλία.

4. 10 Η πολιτική της ελληνικής κυβέρνησης για την Ελληνική στην Αυστραλία

Με το διορισμό τριών Συμβούλων Εκπαίδευσης στη Μελβούρνη, το Σύδνεϋ και την Καμπέρα το 1977, αρχίζει η ζωντανή παρουσία των αποσπασμένων εκπαιδευτικών στην Αυστραλία. Το 1992, ο αριθμός των αποσπασμένων αυξήθηκε σε 64, για να μειωθεί το 1998, σε 59 εκπαιδευτικούς. Από την άποψη του γένους υπάρχει ισορροπία, αν και υπερέχουν αριθμητικά οι δάσκαλοι σε πλήρη συμφωνία με τις ανάγκες της ελληνογλωσσικής εκπαίδευσης, που εμποδώνεται κυρίως στην πρωτοβάθμια παιδεία. Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Παιδείας της Ελλάδας, ο θεσμός της αποστολής των αποσπασμένων εκπαιδευτικών στοιχίζει στο Ελληνικό δημόσιο ετησίως \$3.480.000 χωρίς να συνυπολογίζεται το ποσό, που δαπανάται για την αποστολή βιβλίων και εποπτικών οργάνων. Η σχετική δαπάνη είναι υψηλότερη επίσης αν υπολογισθούν τα εισιτήρια που καταβάλλονται και τα συναφή με την απόσπαση. Το Υπουργείο Παιδείας μεριμνά μεθοδευμένα από το 1956 επίσης για την αποστολή χιλιάδων τόμων σχολικών βιβλίων, κατά κύριο λόγο αναγνωστικών αλλά και βοηθητικών εγχειριδίων Ιστορίας, Γεωγραφίας και Θρησκευτικών.

Οι αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί, καθώς και αυτοί που έχουν εποικήσει την Αυστραλία και τη Νέα Ζηλανδία αντιμετωπίζουν αυστηρούς συνδικαλιστικούς περιορισμούς και δεν αναγνωρίζονται ως ισότιμοι, προκειμένου, διοριζόμενοι στα ομογενειακά ημερήσια σχολεία, να αναλάβουν αυτόνομα τις τάξεις τους. Σχεδόν όλοι, αν και εκτελούν πλήρες πρόγραμμα, διορίζονται τυπικά ως βοηθοί στα ημερήσια δίγλωσσα Ελληνικά, ενώ μεγάλο μέρος της προσφοράς τους δαπανάται στα απογευματινά σχολεία των Κοινοτήτων και της Αρχιεπισκοπής. Ορισμένοι από αυτούς διορίζονται στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, στην Αδελαΐδα, Μελβούρνη και Σύδνεϋ, όπου και προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε γλωσσικά εργαστήρια, φροντιστηριακά τμήματα, σε ερευνητικά προγράμματα και Αρχεία. Αρκετοί εκπαιδευτικοί αναλώνουν πολύ χρόνο στην προετοιμασία της ύλης και ασκήσεων, ενώ σημαντικός αριθμός ασχολήθηκε με την προσαρμογή κειμένων στο γλωσσικό και γνωσιολογικό επίπεδο των παιδιών.

Πολιτεία	Δάσκαλοι	Καθηγητές	Άνδρες	Γυναίκες
Βικτώρια	15	8	9	14
N.N.O.	12	3	8	7
N.A.	10	2	6	6
Τασμάνια	1	0	1	0
Δ.Α.	4	0	2	2
Καμπέρα	0	1	1	0
N.Z.	1	2	2	1
ΣΥΝΟΛΟ	43	16	29	30

Πίνακας 26ος

Ελλαδίτες διορισμένοι εκπαιδευτικοί στην Αυστραλία/Ν.Ζηλανδία

Πηγή: Έρευνα στα πλαίσια του προγράμματος «Παιδεία Ομογενών» (1998).

Ο θεσμός της απόσπασης ελλαδιτών εκπαιδευτικών γνώρισε την τελευταία πενταετία τη συγκρατημένη αντίδραση των ομογενών εκπαιδευτικών, κυρίως στα μεγάλα αστικά κέντρα, εξαιτίας του ανεργιακού κλίματος, που έπληξε την Αυστραλία, ενώ επιδοκιμάστηκε στις πόλεις με περιορισμένο αριθμό Ελλήνων εποίκων. Μεγαλύτερη ήταν η αντίδραση των ομογενών εκπαιδευτικών στο Σύδνεϋ, ενώ περισσότερο ανεκτική και αποδεκτή ήταν η νοοτροπία των συναδέλφων τους στη Μελβούρνη και την Αδελαΐδα. Οι ομογενείς εκπαιδευτικοί και μαθητές των ελληνόγλωσσων προγραμμάτων διατύπωναν την άποψη ότι οι αποσπασμένοι, παρά την υψηλή γλωσσική κατάρτισή τους, υστερούσαν, διότι δεν γνώριζαν την ψυχολογία και εν γένει νοοτροπία του μαθητή και την εκπαιδευτική παράδοση της Αυστραλίας.

Οι διευθυντές των Κολεγίων περιέγραφαν τους αποσπασμένους εκπαιδευτικούς ως «ενθουσιώδεις», αλλά χαρακτήριζαν τη συνεργασία μαζί τους ως ελλιπή και προβληματική, εξαιτίας κυρίως της ασυνεπούς και καθυστερημένης απόσπασής τους και του ωραρίου που ακολουθούν, το οποίο υπακούει σε περιορισμούς του Υπουργείου Παιδείας της Ελλάδας. «Θα ήταν προτιμότερο να μας διέθεταν μέρος των εξόδων που καταβάλλει το ελληνι-

κό δημόσιο για την απόσπασή τους, ώστε να διορίζουμε εκπαιδευτικούς από την Αυστραλία, οι οποίοι είναι προσιτότεροι στα παιδιά και κατανοούν εναργέστερα το σύστημα και τη δόμηση της εκπαίδευσης», τόνισε διευθύντρια πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης ημερήσιου Ελληνικού Κολεγίου του Σύνδνεϋ.

Οι δυσκολίες, που γεννά το αυστραλιανό περιβάλλον στους αποσπασμένους εκπαιδευτικούς, θα μπορούσαν να ξεπεραστούν μερικώς με την καθιέρωση στην Αυστραλία ειδικών επιμορφωτικών σεμιναρίων. Η εμπέδωση ενός ειδικού παιδαγωγικού προγράμματος, που θα απέβλεπε στην εξοικείωση των αποσπασμένων πριν από το διορισμό τους σε οργανικές θέσεις, θα ήταν αναγκαίο να εφαρμοσθεί. Τα προγράμματα επιμόρφωσης θα μπορούσαν να αναφερθούν στο αυστραλιανό εκπαιδευτικό σύστημα, στην κατάσταση της Ελληνικής στην Αυστραλία από κοινωνιο-γλωσσολογική προσέγγιση, στη συγκριτική εκπαιδευτική πραγματικότητα Ελλάδας-Αυστραλίας, στη σύντομη Ιστορία της Αυστραλίας και Νέας Ζηλανδίας, στη σύντομη Ιστορία του Ελληνισμού της Αυστραλίας και Νέας Ζηλανδίας, στην ψυχολογία παιδιού Αυστραλίας, στην κοινωνικο-οικονομική διάθροση της ομογένειας και της Αυστραλίας, στην αδρομερή εξέταση της βιβλιογραφίας που αναφέρεται στη δομή και τη σύνθεση του Ελληνισμού της Ωκεανίας, στη δόμηση και οργάνωση της αυστραλιανής εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες, στο ρόλο και τις προοπτικές των αποσπασμένων εκπαιδευτικών κ.λπ.

Πολλοί αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί στις συνεντεύξεις τους υποστήριξαν ότι δεν υπήρχε πρόνοια επιμόρφωσης των αποσπασμένων εκπαιδευτικών ούτε στην Ελλάδα ούτε στη χώρα αποστολής τους, με αποτέλεσμα να αυτοσχεδιάζουν και να αδυνατούν να κατανοήσουν τις διαφορές του νέου συστήματος:

«Δυστυχώς οφείλω να πω ότι όταν φύγαμε από την Ελλάδα ήμασταν πρόβατα επί σφαγή. Το παραμικρό σεμινάριο, οι παραμικρές οδηγίες- έστω και γραπτές- που να υποδεικνύουν το αντικείμενο που θα κληθούμε να αντιμετωπίσουμε. Όλα αυτά τα θέματα δημιουργούν μια τεταμένη κατάσταση, η οποία επανέρχεται στο κανονικό μετά από μεγάλο χρονικό διάστημα που έχει χαθεί για όλους. Σωστή ενημέρωση των εκπαιδευτικών, σωστά αναλυτικά και εκπαιδευτικά προγράμματα, σωστή προσέγγιση των παιδιών, ευελιξία, σωστά βιβλία, αρμονική συνεργασία με τις κατά τόπους κοινότητες και σχολικές επιτροπές, αποτελούν κατά τη γνώμη μου τα στοιχεία εκείνα που πρέπει να προσεχθούν και να αντιμετωπισθούν με τον κατάλληλο τρόπο ώστε να έχουμε θετικά αποτελέσματα.»

Η παρουσία αποσπασμένων εκπαιδευτικών στήριξε οικονομικά τα κοινοτικά απογευματινά περιορίζοντας τα λειτουργικά τους έξοδα κατά εκατοντάδες χιλιάδες δολάρια. Ιδιαίτερα ευεργετική και εναργής ήταν η προσφορά υπηρεσιών τους στα ημερήσια δίγλωσσα σχολεία, όπου η παρουσία τους ήταν ευεργετική, διότι με τον ενθουσιασμό τους στήριξαν τα ελληνόγλωσσα προγράμματα και βοήθησαν το σχολικό προϋπολογισμό. Άκρως χρήσιμη και εποικοδομητική κρίνεται η παρουσία των αποσπασμένων εκπαιδευτικών και στα επαρχιακά κέντρα, όπου επιτελούν αξιόλογο έργο εκπαιδευτικής και αποστολικής διακονίας, ιδιαίτερα στη Νέα Ζηλανδία.

Σημειώσεις

1. Τα σχολεία που διατηρούσαν ελληνόγλωσσα προγράμματα στη Βικτώρια ήταν τα εξής: **Πρωτοβάθμια:** Bellview PS, Brunswick North PS, Brunswick East PS, Clarinda PS, Clayton PS, Clayton East PS, Clifton Hill PS, Burwood PS, Coburg Preston PS, Coburg West PS, Fairfield PS, Lalor North PS, Merri Creek, Northcote PS, Prahran PS, Preston South PS, Richmond PS, Sunshine Heights PS, Wales Street PS, Westgarth Street PS, Yarra και Yawarra PS. **Δευτεροβάθμια:** Balwyn HS, Brunswick HS, Caulfield Park HS, Eumemmering HS, Footscray-Yarraville HS, Forrest Hill, Glen Eira, Kew HS, Lakeside HS, Lalor HS, Lynall Hall HS, Lyndale HS, Northcote HS, Pascoe Vale HS, Preston Girls HS, Reservoir District HS, South Oakleigh HS, Strathmore HS, Sunshine HS, Templestowe College, Thornbury Darebin HS, Westall HS και Wheelers Hill HS).

2. Τα σχολεία που προσφέρουν την Ελληνική το 1997 είναι: Arnecliff, Athelstane, Bankstown, Belmore North, Belmore South, Brighton-Le-Sand, Canterbury, Hampton Park, Connells Point, Drummoyne, Dulwich, Earlewood, Eastlakes, Ferncourt, Gardeners, Hamilton South, Kensington, Kingsgrove, Maroubra, Marrickville, Marrickville West, Mascot, McCallum's Hill, Stanmore, Tempe και Wilkins.

3. Πηγή: Υπουργείο Παιδείας Βορείας Επιχράτειας

4. Συνέντευξη Α. Μ. Τάμη με Σ. Παπασάββα, 19 Δεκεμβρίου 1997

5. Τα κυβερνητικά εκπαιδευτικά ιδρύματα που προσέφεραν ελληνόγλωσσα προγράμματα ήταν: **Πρωτοβάθμια:** Allenby Gardens, Barmera, Berri, Brompton, Challa Gardens, Clapham, Hobdogla, Howandilla, Unley, Dernancoort, Devitt Avenue, Direc, Eduardstown, Glossop, Goodwood, Highgate, Karrendi, Kilkenny, Lockleys North, Loveday, Memorial Oval, Nicholson Avenue, North Summit, Norswood, Paradise, Port Adelaide, Prospect, Renmark, Renmark Junior, Renmark West, Richmond, Torrensville, Virginia, Woodville **Δευτεροβάθμια:** Adelaide, Croydon, Daws Road, Glossop, Norswood Morialta, Renmark, Hailsworth, Salisbury East, Salisbury, Underdale, Unley, Whalla, Woodville και το δίγλωσσο πρόγραμμα στο Cooper Pedy Area School.